Jiwbilîau

PENNOD 1

1 A bu yn y flwyddyn gyntaf o ymadawiad plant Israel o'r Aifft, yn y trydydd mis, ar yr unfed dydd ar bymtheg o'r mis, [2450 Anno Mundi] i Dduw lefaru wrth Moses, gan ddywedyd: 'Tyrd i fyny ataf i'r Mynydd, a rhoddaf i ti ddwy lechen o gerrig, sef y gyfraith a'r gorchymyn a ysgrifennais, i'w dysgu iddynt.'
2 Aeth Moses i fyny i fynydd Duw, ac arhosodd gogoniant yr Arglwydd ar Fynydd Sinai, a chysgododd cwmwl ef chwe diwrnod.
3 Ac efe a alwodd ar Moses ar y seithfed dydd o ganol y cwmwl: ac yr oedd ymddangosiad gogoniant yr Arglwydd fel tân fflamllyd ar ben y mynydd.
4 A bu Moses ar y Mynydd ddeugain diwrnod a deugain nos, a dysgodd Duw iddo hanes cynharach a diweddarach rhaniad holl ddyddiau'r gyfraith a'r dystiolaeth.
5 A dywedodd: 'Gostyng dy galon at bob gair a lefaraf wrthyt ar y mynydd hwn, ac ysgrifenna hwynt mewn llyfr, er mwyn i'w cenedlaethau weld nad wyf wedi eu gadael am yr holl ddrwg a wnaethant wrth dorri'r cyfamod yr wyf yn ei sefydlu rhyngof fi a thi ar gyfer eu cenedlaethau heddiw ar Fynydd Sinai.
6 Ac fel hyn y bydd pan ddaw'r holl bethau hyn arnynt, y byddant yn cydnabod fy mod i'n fwy cyfiawn na hwy yn eu holl farnau ac yn eu holl weithredoedd, a byddant yn cydnabod fy mod i wedi bod gyda hwy yn wir.
7 Ac ysgrifenna i ti dy hun yr holl eiriau hyn yr wyf yn eu mynegi i ti heddiw, oherwydd gwn eu gwrthryfel a'u gwddf caled, cyn i mi eu dwyn i'r wlad yr hon a dyngais i'w tadau, i Abraham ac i Isaac ac i Jacob, gan ddywedyd: 'I'th had di y rhoddaf wlad yn llifeirio o laeth a mêl.'
8 A byddant yn bwyta ac yn cael digon, ac yn troi at dduwiau dieithr, at (dduwiau) na allant eu hachub o ddim o'u gorthrymder: a chlywir y dystiolaeth hon yn dystiolaeth yn eu herbyn. Oherwydd byddant yn anghofio fy holl orchmynion, (sef) yr hyn oll a orchmynnaf iddynt, a byddant yn cerdded ar ôl y Cenhedloedd, ac ar ôl eu haflendid, ac ar ôl eu cywilydd, ac yn gwasanaethu eu duwiau, a bydd y rhain yn dramgwydd ac yn orthrymder ac yn gystudd ac yn fagl iddynt.
9 A bydd llawer yn darfod, a byddant yn cael eu cymryd yn gaeth, a byddant yn syrthio i ddwylo'r gelyn, am iddynt wrthod fy ordinhadau a'm gorchmynion, a gwyliau fy nghyfamod, a'm Sabothau, a'm lle sanctaidd a gysegrais i mi fy hun yn eu mysg, a'm tabernacl, a'm cysegr, a gysegrais i mi fy hun yng nghanol y wlad, i osod fy enw arni, ac iddi drigo (yno).
10 A byddant yn gwneud iddynt eu hunain uchelfeydd a llwyni a delwau cerfiedig, a byddant yn addoli, pob un ei (delw gerfiedig), er mwyn mynd ar gyfeiliorn, ac yn aberthu eu plant i gythreuliaid, ac i holl weithredoedd camgymeriad eu calonnau.
11 A byddaf yn anfon tystion atynt, i dystiolaethu yn eu herbyn, ond ni wrandawant, a byddant yn lladd y tystion hefyd, a byddant yn erlid y rhai sy'n ceisio'r gyfraith, a byddant yn diddymu ac yn newid popeth er mwyn gwneud drwg o flaen fy llygaid.
12 A mi a guddiaf fy wyneb oddi wrthynt, a mi a'u rhoddaf yn llaw y Cenhedloedd i'w caethiwo, ac i'w hysglyfaethu, ac i'w difa; a mi a'u symudaf o ganol y wlad, a mi a'u gwasgaraf ymhlith y Cenhedloedd.
13 A byddant yn anghofio fy holl gyfraith a'm holl orchmynion a'm holl farnedigaethau, ac yn mynd ar gyfeiliorn megis at leuadau newydd, a Sabothau, a gwyliau, a jiwbilîau, a deddfau.
14 Ac ar ôl hyn y byddant yn troi ataf fi o blith y Cenhedloedd â'u holl galon ac â'u holl enaid ac â'u holl nerth, a byddaf yn eu casglu o blith yr holl Genhedloedd, a byddant yn fy ngheisio, fel y byddaf yn cael fy nghael ganddynt, pan fyddant yn fy ngheisio â'u holl galon ac â'u holl enaid.
15 A byddaf yn datgelu iddynt heddwch helaeth gyda chyfiawnder, a byddaf yn tynnu ohonynt blanhigyn uniondeb, â'm holl galon ac â'm holl enaid, a byddant yn fendith ac nid yn felltith, a byddant yn ben ac nid yn gynffon.
16 A byddaf yn adeiladu fy nghysegr yn eu mysg, a byddaf yn trigo gyda hwynt, a byddaf yn Dduw iddynt, a byddant hwy yn bobl i mi mewn gwirionedd a chyfiawnder.
17 Ac ni'u gadawaf na'u siomi; oherwydd myfi yw'r Arglwydd eu Duw.'
18 A syrthiodd Moses ar ei wyneb, ac a weddïodd, ac a ddywedodd, O Arglwydd fy Nuw, na ada dy bobl a'th etifeddiaeth, fel y crwydront yng nghyfeiliorn eu calonnau, a na'u rhodd yn nwylo eu gelynion, y Cenhedloedd, rhag iddynt lywodraethu drostynt a'u gwneud i bechu yn dy erbyn.
19 Bydded i'th drugaredd, O Arglwydd, gael ei dyrchafu ar Dy bobl, a chrea ynddynt ysbryd unionsyth, ac na fydded i ysbryd Beliar lywodraethu drostynt i'w cyhuddo ger Dy fron, ac i'w maglu oddi ar holl lwybrau cyfiawnder, fel y byddant yn darfod o flaen Dy wyneb.
20 Ond hwy yw Dy bobl a'th etifeddiaeth, y rhai a achubaist â'th nerth mawr o ddwylo'r Eifftiaid: crëa ynddynt galon lân ac ysbryd glân, ac na fydded iddynt gael eu dal yn eu pechodau o hyn ymlaen hyd dragwyddoldeb.'
21 A dywedodd yr Arglwydd wrth Moses: 'Gwn eu gwrthddywediad a'u meddyliau a'u caledwch, ac ni fyddant yn ufudd nes iddynt gyffesu eu pechod eu hunain a phechod eu tadau.'
22 Ac ar ôl hyn y byddant yn troi ataf fi ym mhob uniondeb ac â'u holl galon ac â'u holl enaid, a byddaf yn enwaedu blaengroen eu calon a blaengroen calon eu had, a byddaf yn creu ynddynt ysbryd glân, a byddaf yn eu glanhau fel na throant oddi wrthyf o'r dydd hwnnw hyd byth.
23 A bydd eu heneidiau'n glynu wrthyf fi ac wrth fy holl orchmynion, a byddant yn cyflawni fy ngorchmynion, a byddaf fi'n Dad iddynt, a byddant hwythau'n blant i mi.
24 A hwy oll a elwir yn blant y Duw byw, a bydd pob angel a phob ysbryd yn gwybod, ie, byddant yn gwybod

mai dyma Fy mhlant i, a'm bod i'n Dad iddynt mewn uniondeb a chyfiawnder, a'm bod i'n eu caru.
25 Ac ysgrifenna i ti dy hun yr holl eiriau hyn yr wyf yn eu datgan i ti ar y mynydd hwn, y cyntaf a'r olaf, a ddaw i ben ym mhob rhan o'r dyddiau yn y gyfraith ac yn y dystiolaeth ac yn yr wythnosau a'r jiwbilî hyd dragwyddoldeb, nes i mi ddisgyn a thrigo gyda hwynt am byth.'
26 A dywedodd wrth angel y presenoldeb, Ysgrifenna i Moses o ddechrau'r greadigaeth hyd nes y byddo fy nghysegr wedi ei adeiladu yn eu plith am byth.
27 A bydd yr Arglwydd yn ymddangos i lygaid pawb, a byddant i gyd yn gwybod mai myfi yw Duw Israel a Thad holl blant Jacob, a Brenin ar Fynydd Seion am byth. A bydd Seion a Jerwsalem yn sanctaidd.'
28 A chymerodd angel y presenoldeb a aeth o flaen gwersyll Israel fyrddau rhaniadau'r blynyddoedd—o amser creu—y gyfraith a thystiolaeth wythnosau'r jiwbilî, yn ôl y blynyddoedd unigol, yn ôl holl nifer y jiwbilî [yn ôl, i'r blynyddoedd unigol], o ddydd y greadigaeth [newydd] pan adnewyddir y nefoedd a'r ddaear a'u holl greadigaeth yn ôl pwerau'r nefoedd, ac yn ôl holl greadigaeth y ddaear, hyd nes y gwneir cysegr yr Arglwydd yn Jerwsalem ar Fynydd Seion, ac y caiff yr holl oleuadau eu hadnewyddu er iachâd ac er heddwch ac er bendith i holl etholedigion Israel, ac fel y bydd o'r dydd hwnnw hyd holl ddyddiau'r ddaear.

PENNOD 2

1 A llefarodd angel y presenoldeb wrth Moses yn ôl gair yr Arglwydd, gan ddywedyd, Ysgrifenna hanes cyflawn y greadigaeth, fel mewn chwe diwrnod y gorffennodd yr Arglwydd Dduw ei holl weithredoedd a'r hyn oll a greodd, a chadw Saboth ar y seithfed dydd a'i sancteiddio dros yr holl oesoedd, a'i osod yn arwydd i'w holl weithredoedd.
2 Oherwydd ar y dydd cyntaf creodd y nefoedd sydd uchod a'r ddaear a'r dyfroedd a'r holl ysbrydion sy'n gwasanaethu ger ei fron ef—angylion y presenoldeb, ac angylion sancteiddiad, ac angylion [ysbryd tân ac angylion] ysbryd y gwyntoedd, ac angylion ysbryd y cymylau, a'r tywyllwch, ac eira a chenllysg a rhew llwyd, ac angylion y lleisiau a'r taranau a'r mellt, ac angylion ysbrydion oerfel a gwres, a gaeaf a gwanwyn a hydref a haf a holl ysbrydion ei greaduriaid sydd yn y nefoedd ac ar y ddaear, (Creodd) y dyfnderoedd a'r tywyllwch, y hwyr <a'r nos>, a'r goleuni, y wawr a'r dydd, y rhai a baratoodd yng ngwybodaeth ei galon.
3 Ac yna gwelsom Ei weithredoedd, a'i ganmol, a'i glodfori ger ei fron oherwydd Ei holl weithredoedd; oherwydd saith gwaith mawr a greodd Efe ar y dydd cyntaf.
4 Ac ar yr ail ddydd creodd y ffurfafen yng nghanol y dyfroedd, a rhannwyd y dyfroedd y diwrnod hwnnw—cododd hanner ohonynt uwchben a disgynnodd hanner ohonynt islaw'r ffurfafen (oedd) yng nghanol wyneb yr holl ddaear. A dyma'r unig waith a greodd (Duw) ar yr ail ddydd.
5 Ac ar y trydydd dydd gorchmynnodd i'r dyfroedd fynd oddi ar wyneb yr holl ddaear i un lle, ac i'r tir sych ymddangos.
6 A gwnaeth y dyfroedd fel y gorchmynnodd efe iddynt, ac ymneilltuasant oddi ar wyneb y ddaear i un lle y tu allan i'r ffurfafen hon, ac ymddangosodd y tir sych.
7 Ac ar y dydd hwnnw y creodd iddynt yr holl foroedd yn ôl eu mannau casglu ar wahân, a'r holl afonydd, a chasgliadau'r dyfroedd yn y mynyddoedd ac ar yr holl ddaear, a'r holl lynnoedd, a holl wlith y ddaear, a'r had a heuir, a phob peth sy'n egino, a choed ffrwythlon, a choed y coed, a gardd Eden, yn Eden a phob planhigyn yn ôl eu rhywogaeth.
8 Y pedwar gwaith mawr hyn a greodd Duw ar y trydydd dydd. Ac ar y pedwerydd dydd creodd yr haul, y lleuad a'r sêr, a'u gosod yn ffurfafen y nefoedd, i roi goleuni ar yr holl ddaear, ac i lywodraethu dros y dydd a'r nos, ac i wahanu'r goleuni oddi wrth y tywyllwch.
9 A gosododd Duw yr haul yn arwydd mawr ar y ddaear ar gyfer dyddiau ac ar gyfer Sabothau ac ar gyfer misoedd ac ar gyfer gwyliau ac ar gyfer blynyddoedd ac ar gyfer Sabothau blynyddoedd ac ar gyfer jiwbilî ac ar gyfer holl dymor y blynyddoedd.
10 Ac mae'n gwahanu'r goleuni oddi wrth y tywyllwch [ac] er mwyn ffyniant, fel y gallo popeth sy'n blaguro ac yn tyfu ar y ddaear ffynnu.
11 Y tri math hyn a wnaeth efe ar y pedwerydd dydd. Ac ar y pumed dydd creodd efe anghenfilod môr mawrion yn nyfnderoedd y dyfroedd, oherwydd y rhain oedd y pethau cyntaf o gnawd a grewyd gan ei ddwylo ef, y pysgod a phopeth sy'n symud yn y dyfroedd, a phopeth sy'n hedfan, yr adar a'u holl rywogaethau.
12 A chododd yr haul uwch eu pennau i ffynnu (hwy), ac uwchlaw popeth oedd ar y ddaear, popeth sy'n tyfu o'r ddaear, a phob coeden ffrwythlon, a phob cnawd.
13 Y tri math hyn a greodd efe ar y pumed dydd. Ac ar y chweched dydd creodd efe holl anifeiliaid y ddaear, a'r holl anifeiliaid, a phob peth sy'n symud ar y ddaear.
14 Ac wedi hyn i gyd creodd efe ddyn, yn ŵr ac yn wraig y creodd efe hwynt, ac a roddes iddo arglwyddiaeth dros yr hyn oll sydd ar y ddaear, ac yn y moroedd, a thros bob peth sy'n hedfan, a thros anifeiliaid a thros anifeiliaid, a thros bob peth sy'n symud ar y ddaear, a thros yr holl ddaear, a thros hyn oll rhoddes iddo arglwyddiaeth.
15 A'r pedwar math hyn a greodd efe ar y chweched dydd. Ac yr oedd dau ar hugain o rywogaethau i gyd.
16 Ac efe a orffennodd ei holl waith ar y chweched dydd—yr holl bethau sydd yn y nefoedd ac ar y ddaear, ac yn y moroedd ac yn y dyfnderoedd, ac yn y goleuni ac yn y tywyllwch, ac ym mhopeth.
17 Ac efe a roddes arwydd mawr inni, sef y dydd Saboth, y dylem weithio chwe diwrnod, ond cadw'r Saboth ar y seithfed dydd oddi wrth bob gwaith.
18 A holl angylion y presenoldeb, a holl angylion sancteiddiad, y ddau ddosbarth mawr hyn - mae wedi ein gorchymyn i gadw'r Saboth gydag Ef yn y nefoedd ac ar y ddaear.
19 Ac efe a ddywedodd wrthym: 'Wele, mi a neilltuaf i mi fy hun bobl o blith yr holl bobloedd, a byddant hwy yn cadw'r dydd Saboth, a mi a'u sancteiddiaf hwynt i mi fy hun fel fy mhobl, a mi a'u bendithiaf; fel y sancteiddiais y dydd Saboth, ac yr wyf yn ei sancteiddio i mi fy hun, felly y bendithiaf hwynt, a byddant yn bobl i mi, a minnau a'u Duw hwynt.'
20 Ac mi a ddewisais had Jacob o blith yr hyn oll a welais, ac a'i hysgrifennais ef fel fy mab cyntaf-anedig, ac a'i sancteiddiais i mi fy hun am byth bythoedd; a mi a ddysgaf

iddynt y dydd Saboth, fel y gallant gadw'r Saboth arno o bob gwaith.'
21 Ac felly y creodd ynddo arwydd yn unol ag ef y dylent gadw'r Saboth gyda ni ar y seithfed dydd, i fwyta ac i yfed, ac i fendithio'r hwn a greodd bob peth fel y bendithiodd a sancteiddiodd iddo'i hun bobl arbennig uwchlaw'r holl bobloedd, ac y dylent gadw'r Saboth ynghyd â ni.
22 Ac fe barodd i'w orchmynion esgyn fel arogl melys, derbyniol ger ei fron bob dydd . . .
23 Roedd dau ben ar hugain o ddynolryw o Adda hyd Jacob, a gwnaed dau fath ar hugain o waith hyd y seithfed dydd; mae hwn yn fendigedig ac yn sanctaidd; a'r cyntaf hefyd yn fendigedig ac yn sanctaidd; ac mae hwn yn gwasanaethu gyda'r llall ar gyfer sancteiddio a bendithio.
24 Ac i hyn (Jacob a'i had) rhoddwyd iddynt fod yn fendigedig a sanctaidd y dystiolaeth a'r gyfraith gyntaf bob amser, yn union fel yr oedd Efe wedi sancteiddio a bendithio'r dydd Saboth ar y seithfed dydd.
25 Creodd nefoedd a daear a phopeth a greodd mewn chwe diwrnod, a gwnaeth Duw y seithfed dydd yn sanctaidd, ar gyfer ei holl weithredoedd; am hynny gorchmynnodd ar ei ran, y byddai pwy bynnag a wnelo unrhyw waith arno yn marw, a'r sawl a'i halogodd yn sicr o farw.
26 Am hynny yr wyt ti'n gorchymyn i feibion Israel gadw'r dydd hwn, fel y'i cadwont yn sanctaidd, a pheidio â gwneud unrhyw waith arno, a pheidio â'i halogi, gan ei fod yn sanctaidd na'r holl ddyddiau eraill.
27 A phwy bynnag a'i halogi ef, bydd yn sicr o farw, a phwy bynnag a wnelo unrhyw waith arno, bydd yn sicr o farw am byth, fel y gallo plant Israel gadw'r diwrnod hwn trwy eu cenedlaethau, ac na chânt eu diwreiddio o'r tir; oherwydd dydd sanctaidd a dydd bendigedig ydyw.
28 A phob un a'i cadwo ac a gadwo'r Saboth arno oddi wrth ei holl waith, bydd yn sanctaidd ac yn fendigedig drwy'r holl ddyddiau fel ninnau.
29 Mynegwch a dywedwch wrth feibion Israel gyfraith y dydd hwn, sef y dylent gadw'r Saboth arno, ac na ddylent ei adael yng nghyfeiliorn eu calonnau; (a) nad yw'n gyfreithlon gwneud unrhyw waith anweddus arno, gan wneud arno eu pleser eu hunain, ac na ddylent baratoi arno ddim i'w fwyta na'i yfed, ac (nad yw'n gyfreithlon) tynnu dŵr, na dwyn i mewn neu allan arno trwy eu pyrth unrhyw faich, yr hwn na pharatoasant iddynt eu hunain ar y chweched dydd yn eu hanheddau.
30 Ac ni ddygant i mewn nac i gludo allan o dŷ i dŷ ar y diwrnod hwnnw; oherwydd mae'r diwrnod hwnnw'n fwy sanctaidd a bendigedig nag unrhyw ddiwrnod jiwbilî o'r jiwbilîau; ar hwn y cadwasom y Saboth yn y nefoedd cyn iddo gael ei hysbysu i unrhyw gnawd gadw'r Saboth arno ar y ddaear.
31 A bendithiodd Creawdwr pob peth ef, ond ni sancteiddiodd yr holl bobloedd a chenhedloedd i gadw'r Saboth arno, ond Israel yn unig: iddynt hwy yn unig y caniataodd fwyta ac yfed a chadw'r Saboth arno ar y ddaear.
32 A bendithiodd Creawdwr pob peth y dydd hwn a greodd er bendith a sancteiddrwydd a gogoniant uwchlaw pob dydd.
33 Rhoddwyd y gyfraith a'r dystiolaeth hon i blant Israel yn gyfraith dragwyddol trwy eu cenedlaethau.

PENNOD 3

1 Ac ar chwe dydd yr ail wythnos y daethom, yn ôl gair Duw, at Adda yr holl fwystfilod, a'r holl anifeiliaid, a'r holl adar, a phob peth sy'n symud ar y ddaear, a phob peth sy'n symud yn y dŵr, yn ôl eu rhywogaethau, ac yn ôl eu mathau: y bwystfilod ar y dydd cyntaf; yr anifeiliaid ar yr ail ddydd; yr adar ar y trydydd dydd; a phob peth sy'n symud ar y ddaear ar y pedwerydd dydd; a'r hyn sy'n symud yn y dŵr ar y pumed dydd.
2 Ac enwodd Adda hwy i gyd wrth eu henwau priodol, ac fel y galwodd hwynt, felly y bu eu henw.
3 Ac ar y pum niwrnod hyn gwelodd Adda yr holl rai hyn, yn wryw ac yn fenyw, yn ôl pob rhywogaeth a oedd ar y ddaear; ond yr oedd ar ei ben ei hun, ac ni chafodd gymorth addas iddo.
4 A dywedodd yr Arglwydd wrthym: 'Nid da yw bod y dyn ar ei ben ei hun: gwnawn gymhorth addas iddo.'
5 A pharodd yr Arglwydd ein Duw i gwsg dwfn ddisgyn arno, ac fe gysgodd, ac efe a gymerodd un asen o blith ei asennau i'r wraig, a'r asen hon oedd tarddiad y wraig o blith ei asennau, ac efe a adeiladodd y cnawd yn ei lle, ac a adeiladodd y wraig.
6 Ac efe a ddeffrodd Adda o'i gwsg, ac wedi deffro cododd ar y chweched dydd, ac efe a'i dug hi ato, ac efe a'i hadnabu, ac a ddywedodd wrthi: 'Asgwrn o'm hesgyrn a chnawd o'm cnawd yw hon yn awr; gelwir hi yn wraig; oherwydd ei chymerwyd oddi wrth ei gŵr.'
7 Am hynny y bydd gŵr a gwraig yn un, ac am hynny y gadaw gŵr ei dad a'i fam, ac y glynu wrth ei wraig, a byddant yn un cnawd.
8 Yn yr wythnos gyntaf y crëwyd Adda, a'r asen oedd ei wraig: yn yr ail wythnos y dangosodd hi iddo: ac am y rheswm hwn y rhoddwyd y gorchymyn i gadw yn eu halogrwydd, saith niwrnod i wryw, a saith niwrnod i fenyw ddwywaith.
9 Ac wedi i Adda dreulio deugain diwrnod yn y wlad lle y crëwyd ef, dygasom ef i ardd Eden i'w thrin a'i chadw, ond dygasom ei wraig i mewn ar yr wythfed dydd, ac wedi hyn aeth hi i ardd Eden.
10 Ac am y rheswm hwn ysgrifennwyd y gorchymyn ar y tabledi nefol ynglŷn â'r un sy'n rhoi genedigaeth: 'os bydd hi'n esgor ar wryw, bydd hi'n aros yn ei halendid saith niwrnod yn ôl yr wythnos gyntaf o ddyddiau, a bydd hi'n aros yn ei gwaed puro am dri deg diwrnod, ac ni chaiff gyffwrdd ag unrhyw beth cysegredig, na mynd i mewn i'r cysegr, nes iddi gyflawni'r dyddiau hyn sydd (wedi'u gorchymyn) yn achos plentyn gwryw.
11 Ond yn achos merch, bydd hi'n aros yn ei halogi am bythefnos o ddyddiau, yn ôl y pythefnos cyntaf, a chwe deg chwe diwrnod yng ngwaed ei phuro, a byddant yn wyth deg diwrnod i gyd.'
12 A phan gwblhaodd hi'r wyth deg diwrnod hyn, dygasom hi i ardd Eden, oherwydd ei bod hi'n sanctaidd na'r holl ddaear heblaw hynny, a phob coeden a blannwyd ynddi sydd sanctaidd.
13 Felly, gorchmynnwyd ynglŷn â'r un sy'n esgor ar blentyn gwryw neu fenyw ddeddf y dyddiau hynny, na ddylai gyffwrdd â dim cysegredig, na mynd i mewn i'r cysegr nes cyflawni'r dyddiau hyn i'r gwryw neu'r fenyw.

14 Dyma'r gyfraith a'r dystiolaeth a ysgrifennwyd i Israel, er mwyn iddynt ei chadw bob dydd.
15 Ac yn wythnos gyntaf y jiwbilî gyntaf, [1-7 AM] bu Adda a'i wraig yng ngardd Eden am saith mlynedd yn ei thrin a'i chadw, a rhoddasom waith iddo a chyfarwyddasom ef i wneud popeth sy'n addas ar gyfer trin.
16 Ac efe a driniodd (yr ardd), ac yr oedd yn noeth ac ni wyddai hynny, ac ni chywilyddiodd, ac efe a amddiffynnodd yr ardd rhag yr adar a'r anifeiliaid a'r gwartheg, ac a gasglodd ei ffrwyth, ac a fwytaodd, ac a neilltuodd y gweddill iddo'i hun ac i'w wraig [a neilltuodd yr hyn a gedwid].
17 Ac ar ôl cwblhau'r saith mlynedd a gwblhaodd yno, saith mlynedd yn union, [8 AM] ac yn yr ail fis, ar yr ail ddydd ar bymtheg (o'r mis), daeth y sarff a nesáu at y wraig, a dywedodd y sarff wrth y wraig, 'A orchmynnodd Duw i chwi, gan ddywedyd, Na fwytewch o bob coeden yn yr ardd?'
18 A dywedodd hi wrtho, 'O holl ffrwythau coed yr ardd y dywedodd Duw wrthym, Bwytewch; ond o ffrwyth y goeden sydd yng nghanol yr ardd y dywedodd Duw wrthym, Na fwytewch ohono, ac na chyffwrdd ag ef, rhag i chwi farw.'
19 A dywedodd y sarff wrth y wraig, 'Ni fyddwch farw'n sicr: oherwydd y mae Duw yn gwybod y bydd eich llygaid yn cael eu hagor ar y dydd y bwytewch ohono, a byddwch fel duwiau, a byddwch yn gwybod da a drwg.'
20 A gwelodd y wraig y goeden, ei bod yn ddymunol ac yn ddymunol i'r llygad, a'i ffrwyth yn dda i'w fwyta; a chymerodd ohono a bwytaodd.
21 A phan orchuddiodd hi ei chywilydd gyntaf â dail ffigys, rhoddodd ohonynt i Adda, ac efe a fwytaodd; ac agorwyd ei lygaid, ac efe a welodd ei fod yn noeth.
22 Cymerodd ddail ffigys a'u gwnïo ynghyd, a gwnaeth ffedog iddo'i hun, a gorchuddiodd ei gywilydd.
23 A melltithiodd Duw y sarff, ac yr oedd yn ddig wrthi am byth . . .
24 Ac efe a ddigiodd wrth y wraig, am iddi wrando ar lais y sarff, a bwyta; ac efe a ddywedodd wrthi, 'Mi a amlhaf dy ofid a'th boenau yn ddirfawr: mewn galar y geni blant, a'th ddychweliad fydd at dy ŵr, ac efe a deyrnasa arnat.'
25 Ac wrth Adda hefyd y dywedodd, 'Oherwydd iti wrando ar lais dy wraig, a bwyta o'r pren y gorchmynnais i ti beidio â bwyta ohono, melltigedig fyddo'r ddaear er dy fwyn di: drain ac ysgall a ddwg hi i ti, a thi a fwytei dy fara yng nghwys dy wyneb, nes i ti ddychwelyd i'r ddaear y'th gymerwyd ohoni; oherwydd daear wyt ti, ac i'r ddaear y dychweli.'
26 Ac efe a wnaeth iddynt gôtiau o groen, ac a'u dilladodd, ac a'u hanfonodd allan o Ardd Eden.
27 Ac ar y dydd hwnnw yr aeth Adda allan o'r Ardd, offrymodd fel arogl peraidd offrwm, thus, galbanwm, a stacte, a pherlysiau yn y bore gyda chodiad yr haul o'r dydd y cuddiodd ei gywilydd.
28 Ac ar y diwrnod hwnnw caewyd genau pob bwystfil, a gwartheg, a adar, a phob peth a gerddai, a phob peth a symudai, fel na allent lefaru mwyach: oherwydd yr oeddent oll wedi llefaru â'i gilydd ag un wefus ac ag un tafod.
29 Ac efe a anfonodd allan o Ardd Eden bob cnawd oedd yng Ngardd Eden, a gwasgarwyd pob cnawd yn ôl ei rywogaethau, ac yn ôl ei fathau, i'r lleoedd a greasid ar eu cyfer.
30 Ac i Adda yn unig y rhoddodd (y modd) i guddio ei gywilydd, o'r holl anifeiliaid a gwartheg.
31 Am y rheswm hwn, mae wedi'i ragnodi ar y llechi nefol ynglŷn â phawb sy'n adnabod barn y gyfraith, y dylent guddio eu cywilydd, a pheidio â'u datgelu eu hunain fel y mae'r Cenhedloedd yn eu datgelu eu hunain.
32 Ac ar y lleuad newydd o'r pedwerydd mis, aeth Adda a'i wraig allan o Ardd Eden, a thrigasant yng ngwlad Elda yng ngwlad eu creadigaeth.
33 A galwodd Adda enw ei wraig Efa.
34 Ac ni bu iddynt fab hyd y jiwbili cyntaf, [8 AM] ac wedi hyn efe a'i hadnabu hi.
35 Yna fe arweiniodd y tir fel y cyfarwyddwyd ef yng Ngardd Eden.

PENNOD 4

1 Ac yn y drydedd wythnos yn yr ail jiwbilî [64-70 AM] rhoddodd enedigaeth i Cain, ac yn y bedwaredd [71-77 AM] rhoddodd enedigaeth i Abel, ac yn y bumed [78-84 AM] rhoddodd enedigaeth i'w merch Âwân.
2 Ac yn y flwyddyn gyntaf (blwyddyn) o'r drydedd jiwbilî [99-105 AM], lladdodd Cain Abel oherwydd bod (Duw) wedi derbyn aberth Abel, ac wedi gwrthod derbyn offrwm Cain.
3 Ac efe a'i lladdodd ef yn y maes: a'i waed a lefodd o'r ddaear i'r nefoedd, gan gwyno am iddo ei ladd ef.
4 A'r Arglwydd a geryddodd Cain o achos Abel, am iddo ei ladd, ac a'i gwnaeth yn ffoadur ar y ddaear o achos gwaed ei frawd, ac a'i felltithiodd ef ar y ddaear.
5 Ac am y rheswm hwn y mae wedi'i ysgrifennu ar y byrddau nefol, 'Melltith yw'r hwn sy'n taro ei gymydog yn fradwrus, a dyweded pawb a welodd ac a glywodd, Felly boed; a'r dyn a welodd ac na fynegodd (hynny), melltithir ef fel y llall.'
6 Ac am y rheswm hwn yr ydym yn cyhoeddi pan ddeuwn gerbron yr Arglwydd ein Duw yr holl bechod a gyflawnir yn y nefoedd ac ar y ddaear, ac yn y goleuni ac yn y tywyllwch, ac ym mhobman.
7 A galarodd Adda a'i wraig am Abel bedair wythnos o flynyddoedd, [99-127 AM] ac yn y bedwaredd flwyddyn o'r bumed wythnos [130 AM] daethant yn llawen, ac adnabu Adda ei wraig eto, a hi a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw Seth; oherwydd dywedodd, 'Mae DUW wedi codi ail had i ni ar y ddaear yn lle Abel; oherwydd lladdodd Cain ef.'
8 Ac yn y chweched wythnos [134-40 AM] efe a genhedlodd ei ferch Azûrâ.
9 A chymerodd Cain ei chwaer Âwân yn wraig iddo, a hi a aned iddo Enoch ar ddiwedd y bedwaredd jiwbilî. [190-196 AM] Ac yn y flwyddyn gyntaf o wythnos gyntaf y bumed jiwbilî, [197 AM] adeiladwyd tai ar y ddaear, ac adeiladodd Cain ddinas, a galwodd ei henw ar ôl enw ei fab Enoch.
10 Ac adnabu Adda ei wraig Efa, ac esgorodd hi ar naw mab eto.
11 Ac yn y bumed wythnos o'r bumed jiwbilî [225-31 AM] cymerodd Seth ei chwaer Azûrâ yn wraig iddo, ac yn y

bedwaredd (blwyddyn y chweched wythnos) [235 AM] hi a aned iddo Enos.
12 Dechreuodd alw ar enw'r Arglwydd ar y ddaear.
13 Ac yn y seithfed jiwbilî yn y drydedd wythnos [309-15 AM] cymerodd Enos ei chwaer Nôâm yn wraig iddo, a hi a esgorodd ar fab iddo yn y drydedd flwyddyn o'r bumed wythnos, ac efe a alwodd ei enw Cenan.
14 Ac ar ddiwedd yr wythfed jiwbili [325, 386-3992 AM] cymerodd Kenan ei chwaer Mûalêleth yn wraig iddo, a hi a anwyd iddo fab yn y nawfed jiwbili, yn yr wythnos gyntaf yn nhrydydd flwyddyn yr wythnos hon, [395 AM] ac a alwodd ei enw Mahalalel.
15 Ac yn ail wythnos y degfed jiwbilî [449-55 AM] cymerodd Mahalalel yn wraig iddo DinaH, merch Barakiel, merch brawd ei dad, a hi a anwyd iddo fab yn y drydedd wythnos yn y chweched flwyddyn, [461 AM] ac efe a alwodd ei enw ef Jared, oherwydd yn ei ddyddiau ef y disgynnodd angylion yr Arglwydd ar y ddaear, y rhai a elwir yn Wylwyr, i gyfarwyddo plant dynion, ac i wneuthur barn ac uniondeb ar y ddaear.
16 Ac yn yr unfed jiwbili ar ddeg [512-18 AM] cymerodd Jared wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd Baraka, merch Râsûjâl, merch brawd ei dad, yn y bedwaredd wythnos o'r jiwbili hon, [522 AM] a hi a anwyd iddo fab yn y bumed wythnos, yn y bedwaredd flwyddyn o'r jiwbili, ac efe a alwodd ei enw'n Enoch.
17 Ac efe oedd y cyntaf ymhlith dynion a aned ar y ddaear i ddysg ysgrifennu a gwybodaeth a doethineb, ac a ysgrifennodd arwyddion y nefoedd yn ôl trefn eu misoedd mewn llyfr, fel y gallai dynion wybod tymhorau'r blynyddoedd yn ôl trefn eu misoedd unigol.
18 Ac efe oedd y cyntaf i ysgrifennu tystiolaeth ac efe a dystiolaethodd i feibion dynion ymhlith cenedlaethau'r ddaear, ac a gyfrifodd wythnosau'r jiwbilî, ac a hysbysodd iddynt ddyddiau'r blynyddoedd, ac a osododd y misoedd mewn trefn ac a gyfrifodd Sabothau'r blynyddoedd fel y gwnaethom (hwynt), yn hysbys iddo ef.
19 A'r hyn a fu a'r hyn a fydd a welodd mewn gweledigaeth yn ei gwsg, fel y bydd i blant dynion drwy eu cenedlaethau hyd ddydd y farn; gwelodd a deallodd bopeth, ac ysgrifennodd ei dystiolaeth, a gosododd y dystiolaeth ar y ddaear i holl blant dynion ac am eu cenedlaethau.
20 Ac yn y ddeuddegfed jiwbilî, [582-88] yn y seithfed wythnos ohoni, cymerodd wraig iddo'i hun, a'i henw oedd Edna, merch Daniel, merch brawd ei dad, ac yn y chweched flwyddyn yn yr wythnos hon [587 AM] hi a anwyd iddo fab, ac efe a alwodd ei enw ef Methuselah.
21 Ac yr oedd hefyd gydag angylion Duw y chwe jiwbilî hyn o flynyddoedd, a dangosasant iddo bopeth sydd ar y ddaear ac yn y nefoedd, llywodraeth yr haul, ac ysgrifennodd bopeth.
22 Ac efe a dystiolaethodd i'r Gwylwyr, a oedd wedi pechu gyda merched dynion; oherwydd yr oeddent hwy wedi dechrau uno eu hunain, fel eu bod wedi'u halogi, gyda merched dynion, a thystiolaethodd Enoch yn eu herbyn hwy i gyd.
23 A chymerwyd ef o blith plant dynion, ac arweiniasom ef i Ardd Eden mewn mawredd ac anrhydedd, ac wele yno y mae'n ysgrifennu condemniad a barn y byd, a holl ddrygioni plant dynion.
24 Ac o'i herwydd y dug (Duw) ddyfroedd y dilyw ar holl wlad Eden; oherwydd yno y gosodwyd ef yn arwydd, ac i dystiolaethu yn erbyn holl blant dynion, i adrodd holl weithredoedd y cenedlaethau hyd ddydd y gondemniad.
25 Ac efe a losgodd arogldarth y cysegr, sef peraroglau peraidd derbyniol gerbron yr Arglwydd ar y Mynydd.
26 Oherwydd y mae gan yr Arglwydd bedwar lle ar y ddaear, Gardd Eden, a Mynydd y Dwyrain, a'r mynydd hwn yr wyt ti arno heddiw, Mynydd Sinai, a Mynydd Seion a sancteiddir yn y greadigaeth newydd er sancteiddio'r ddaear; trwyddo y sancteiddir y ddaear oddi wrth ei holl euogrwydd a'i halogi drwy genedlaethau'r byd.
27 Ac yn y bedwaredd jiwbili ar ddeg [652 AM] cymerodd Methuselah wraig iddo'i hun, Edna ferch Asrial, merch brawd ei dad, yn y drydedd wythnos, yn y flwyddyn gyntaf o'r wythnos hon, [701-7 AM] ac efe a genhedlodd fab ac a alwodd ei enw'n Lamech.
28 Ac yn y bymthegfed jiwbili yn y drydedd wythnos y cymerodd Lamech wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd Betenos merch Baraki'il, merch brawd ei dad; ac yn yr wythnos honno hi a anwyd iddo fab, ac efe a alwodd ei enw yn Noa, gan ddywedyd, 'Bydd hwn yn fy nghysuro am fy mhryder a'm holl waith, ac am y ddaear a felltithiodd yr Arglwydd.'
29 Ac ar ddiwedd y bedwaredd jiwbili ar bymtheg, yn y seithfed wythnos yn y chweched flwyddyn [930 AM] ohoni, bu farw Adda, a chladdodd ei holl feibion ef yng ngwlad ei greadigaeth, ac efe oedd y cyntaf i gael ei gladdu yn y ddaear.
30 Ac roedd saith deg mlynedd ar goll o fil o flynyddoedd; oherwydd mae mil o flynyddoedd fel un diwrnod yn nhystiolaeth y nefoedd ac am hynny ysgrifennwyd am goeden gwybodaeth: 'Ar y dydd y bwytewch ohono, byddwch farw.' Am y rheswm hwn ni chwblhaodd flynyddoedd y diwrnod hwn; oherwydd bu farw yn ystod y dydd hwnnw.
31 Ar ddiwedd y jiwbilî hon lladdwyd Cain ar ei ôl yn yr un flwyddyn; oherwydd syrthiodd ei dŷ arno, a bu farw yng nghanol ei dŷ, a lladdwyd ef gan ei gerrig; oherwydd â charreg yr oedd wedi lladd Abel, a thrwy garreg y lladdwyd ef mewn barn gyfiawn.
32 Am y rheswm hwn y gorchmynnwyd ar y llechi nefol: Gyda'r offeryn y mae dyn yn lladd ei gymydog ag ef y caiff ei ladd; yn ôl y modd y'i clwyfodd, yn yr un modd y delid ag ef.'
33 Ac yn y bumed ar hugain [1205 AM] jiwbili cymerodd Noa wraig iddo'i hun, a'i henw oedd `Emzârâ, merch Râkê'êl, merch brawd ei dad, yn y flwyddyn gyntaf yn y bumed wythnos [1207 AM]: ac yn y drydedd flwyddyn ohoni hi a esgorodd ar Sem iddo, yn y bumed flwyddyn ohoni [1209 AM] hi a esgorodd ar Ham iddo, ac yn y flwyddyn gyntaf yn y chweched wythnos [1212 AM] hi a esgorodd ar Japheth iddo.

PENNOD 5

1 A phan ddechreuodd plant dynion luosi ar wyneb y ddaear, a merched wedi eu geni iddynt, gwelodd angylion Duw hwynt ar flwyddyn benodol o'r jiwbili hon, eu bod yn brydferth i'w gweld; a chymerasant wragedd iddynt eu

hunain o blith y rhai a ddewisasant, a esgorasant iddynt feibion, ac yr oeddent yn gewri.
2 A chynyddodd anghyfraith ar y ddaear a llygrodd pob cnawd ei ffordd, fel dynion ac anifeiliaid ac anifeiliaid ac adar a phopeth sy'n cerdded ar y ddaear—llygrodd pob un ohonynt eu ffyrdd a'u gorchmynion, a dechreuasant ddifa ei gilydd, a chynyddodd anghyfraith ar y ddaear ac roedd pob dychymyg meddyliau pob dyn (fel y'i) oedd felly'n ddrwg yn barhaus.
3 A Duw a edrychodd ar y ddaear, ac wele hi wedi ei llygru, a phob cnawd wedi llygru ei threfniadau, a phawb oedd ar y ddaear wedi gwneud pob math o ddrwg o flaen ei lygaid ef.
4 A dywedodd y byddai'n dinistrio dyn a phob cnawd ar wyneb y ddaear a greodd.
5 Ond cafodd Noa ffafr gerbron llygaid yr Arglwydd.
6 Ac yn erbyn yr angylion a anfonasai efe ar y ddaear, yr oedd yn ddigythruddo'n fawr, a rhoddodd orchymyn i'w gwreiddio allan o'u holl lywodraeth, a gorchmynnodd i ni eu rhwymo ym mhrif ddyfnderoedd y ddaear, ac wele hwy wedi'u rhwymo yn eu mysg, ac wedi'u cadw ar wahân.
7 Ac yn erbyn eu meibion y daeth gorchymyn allan o flaen Ei wyneb ef, y dylid eu taro â'r cleddyf, a'u symud oddi tan y nefoedd.
8 A dywedodd, 'Ni fydd fy ysbryd yn aros ar ddyn am byth; oherwydd hwythau hefyd yn gnawd, a bydd eu dyddiau yn gant ac ugain mlynedd.'
9 Ac anfonodd ei gleddyf i'w mysg, fel y byddai pob un yn lladd ei gymydog; a dechreuasant ladd ei gilydd nes iddynt oll syrthio gan y cleddyf a chael eu dinistrio oddi ar y ddaear.
10 Ac yr oedd eu tadau yn dystion (o'u dinistr), ac wedi hyn fe'u rhwymwyd yn nyfnderoedd y ddaear am byth, hyd ddydd y gondemniad mawr, pan weithredir barn ar bawb a lygrasant eu ffyrdd a'u gweithredoedd gerbron yr Arglwydd.
11 Ac efe a ddinistriodd bawb o'u lleoedd, ac ni adawyd un ohonynt nad oedd efe yn ei farnu yn ôl eu holl ddrygioni.
12 Ac efe a wnaeth i'w holl weithredoedd natur newydd a chyfiawn, fel na fyddent yn pechu yn eu holl natur am byth, ond y byddent i gyd yn gyfiawn pob un yn ei fath yn wastad.
13 Ac mae barn pawb wedi'i ordeinio a'i hysgrifennu ar y tabledi nefol mewn cyfiawnder - sef (barn) pawb sy'n ymadael â'r llwybr a ordeiniwyd iddynt gerdded ynddo; ac os na rodiant ynddo, mae barn wedi'i hysgrifennu i bob creadur ac i bob rhywogaeth.
14 Ac nid oes dim yn y nefoedd nac ar y ddaear, nac yn y goleuni nac yn y tywyllwch, nac yn Sheol nac yn y dyfnder, nac yn lle'r tywyllwch (nad yw'n cael ei farnu); a'u holl farnau hwynt wedi eu gorchymyn a'u hysgrifennu a'u cerfio.
15 Fe fydd yn barnu pawb, y mawr yn ôl ei fawredd, a'r bach yn ôl ei fachder, a phob un yn ôl ei ffordd.
16 Ac nid yw Efe yn un a fydd yn ystyried person (unrhyw un), nac yn un a fydd yn derbyn rhoddion, os dywed Efe y bydd yn gweithredu barn ar bob un: os rhoddodd un bopeth sydd ar y ddaear, ni fydd yn ystyried y rhoddion na'r person (unrhyw un), nac yn derbyn dim o'i ddwylo, oherwydd barnwr cyfiawn yw Efe.
17 Ac am blant Israel y mae wedi'i ysgrifennu a'i ordeinio: Os troant ato mewn cyfiawnder, bydd yn maddau eu holl droseddau ac yn maddau eu holl bechodau.
18 Ysgrifennwyd ac ordeiniwyd y bydd yn dangos trugaredd i bawb sy'n troi oddi wrth eu holl euogrwydd unwaith bob blwyddyn.
19 Ac o ran yr holl rai a lygrodd eu ffyrdd a'u meddyliau cyn y dilyw, ni dderbyniwyd person neb ond person Noa yn unig; oherwydd derbyniwyd ei berson ef ar ran ei feibion, y rhai a achubodd (Duw) rhag dyfroedd y dilyw o'i achos ef; oherwydd yr oedd ei galon yn gyfiawn yn ei holl ffyrdd, yn ôl y gorchymyn iddo, ac nid oedd wedi gwyro oddi wrth ddim a ordeiniwyd iddo.
20 A dywedodd yr Arglwydd y byddai'n dinistrio popeth oedd ar y ddaear, dynion ac anifeiliaid, ac anifeiliaid gwyllt, ac adar yr awyr, a'r hyn sy'n symud ar y ddaear. A gorchmynnodd i Noa wneud arch iddo, er mwyn iddo ei achub ei hun rhag dyfroedd y dilyw.
21 A gwnaeth Noa yr arch ym mhob ffordd fel y gorchmynnodd Efe iddo, yn y seithfed jiwbilî ar hugain o flynyddoedd, yn y bumed wythnos yn y bumed flwyddyn (ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf). [1307 AM]
22 Ac efe a aeth i mewn yn y chweched (flwyddyn) ohoni, [1308 AM] yn yr ail fis, ar y lleuad newydd o'r ail fis, hyd yr unfed ar bymtheg; ac efe a aeth, a phawb a ddygasom ato, i'r arch, a'r Arglwydd a'i chauodd o'r tu allan ar y seithfed nos ar bymtheg.
23 Ac agorodd yr Arglwydd saith llifddor y nefoedd, a genau ffynhonnau'r dyfnder mawr, saith genau o ran nifer.
24 A dechreuodd y llifddorau dywallt dŵr o'r nefoedd am ddeugain diwrnod a deugain nos, a chodiodd ffynhonnau'r dyfnder ddyfroedd hefyd, nes bod yr holl fyd yn llawn o ddŵr.
25 A chynyddodd y dyfroedd ar y ddaear: Pymtheg cufydd y cododd y dyfroedd uwchben yr holl fynyddoedd uchel, a chodwyd yr arch uwchben y ddaear, a symudodd ar wyneb y dyfroedd.
26 A bu'r dŵr yn drech na'r ddaear am bum mis, sef cant a hanner diwrnod.
27 Ac aeth yr arch ac arhosodd ar ben Lubar, un o fynyddoedd Ararat.
28 Ac (ar y lleuad newydd) yn y pedwerydd mis caewyd ffynhonnau'r dyfnder mawr a chaewyd llifddorau'r nefoedd; ac ar y lleuad newydd yn y seithfed mis agorwyd holl enau dyfnderoedd y ddaear, a dechreuodd y dŵr ddisgyn i'r dyfnder isod.
29 Ac ar leuad newydd y degfed mis gwelwyd copaon y mynyddoedd, ac ar leuad newydd y mis cyntaf daeth y ddaear i'w gweld.
30 A diflannodd y dyfroedd oddi ar y ddaear yn y bumed wythnos yn y seithfed flwyddyn [1309 AM] ohoni, ac ar yr ail ddydd ar bymtheg o'r ail fis yr oedd y ddaear yn sych.
31 Ac ar y seithfed ar hugain ohoni agorodd yr arch, ac anfonodd allan ohoni anifeiliaid, ac anifeiliaid, ac adar, a phob peth symudol.

PENNOD 6

1 Ac ar y lleuad newydd o'r trydydd mis aeth allan o'r arch, ac adeiladodd allor ar y mynydd hwnnw.

2 Ac efe a wnaeth gymod dros y ddaear, ac a gymerodd fyn gafr, ac a wnaeth gymod â'i waed dros holl euogrwydd y ddaear; canys difethwyd popeth a fu arni, ac eithrio'r rhai oedd yn yr arch gyda Noa.
3 Ac efe a osododd ei fraster ar yr allor, ac a gymerodd ych, a gafr, a dafad a mynnod, a halen, a thurtur, ac epil colomen, ac a osododd aberth poeth ar yr allor, ac a dywalltodd arni offrwm wedi ei gymysgu ag olew, ac a daenodd win, ac a daenodd thus dros bopeth, ac a barodd i arogl da godi, yn dderbyniol gerbron yr Arglwydd.
4 Ac aroglodd yr Arglwydd yr arogl da, ac fe wnaeth gyfamod ag ef na fyddai dilyw mwyach i ddinistrio'r ddaear; na pheidiai holl ddyddiau'r ddaear - amser hau a chynaeafu - byth; na newidiai oerfel a gwres, a haf a gaeaf, a dydd a nos eu trefn, na pheidiaent am byth.
5 'A chwythau, amlhewch ac amlhewch ar y ddaear, ac ymledwch arni, a byddwch yn fendith arni. Byddaf yn ysbrydoli eich ofn a'ch braw ym mhopeth sydd ar y ddaear ac yn y môr.'
6 Ac wele, rhoddais i chwi bob bwystfil, a phob peth asgellog, a phob peth sy'n symud ar y ddaear, a'r pysgod yn y dyfroedd, a phob peth bwyd; fel y perlysiau gwyrdd, rhoddais i chwi bob peth i'w fwyta.
7 Ond ni fwytewch gig, ynghyd â'i einioes, ynghyd â'r gwaed; canys y mae einioes pob cnawd yn y gwaed, rhag i waed eich einioesau gael ei ofyn. Ar law pob dyn, ar law pob (anifail) y gofynnaf waed dyn.
8 Pwy bynnag a dywallto waed dyn trwy ddyn, ei waed ef a dywalltir; oherwydd ar ddelw Duw y gwnaeth efe ddyn.
9 A chwi, amlhewch, ac amlhewch ar y ddaear.'
10 A thyngodd Noa a'i feibion na fwytaent unrhyw waed a fyddai mewn unrhyw gnawd, ac efe a wnaeth gyfamod gerbron yr Arglwydd Dduw am byth trwy holl genedlaethau'r ddaear yn y mis hwn.
11 Am y rheswm hwn y llefarodd wrthyt am wneuthur cyfamod â meibion Israel yn y mis hwn ar y mynydd trwy lw, ac am daenellu gwaed arnynt oherwydd holl eiriau'r cyfamod a wnaeth yr Arglwydd â hwynt am byth.
12 Ac ysgrifennwyd y dystiolaeth hon amdanoch, fel y dylech ei chadw'n barhaus, fel na fwytewch waed anifeiliaid nac adar na gwartheg ar unrhyw ddiwrnod yn ystod holl ddyddiau'r ddaear; a'r dyn a fwytao waed anifeiliaid na gwartheg nac adar yn ystod holl ddyddiau'r ddaear, ef a'i had a ddiwreiddir o'r tir.
13 A gorchmynna i feibion Israel beidio â bwyta gwaed, fel y byddo eu henwau a'u had gerbron yr Arglwydd ein Duw yn wastadol.
14 Ac nid oes terfyn ar y gyfraith hon, oherwydd mae hi am byth. Byddant yn ei chadw drwy gydol eu cenedlaethau, fel y gallant barhau i weddïo ar eich rhan â gwaed o flaen yr allor; bob dydd ac ar amser y bore a'r hwyr byddant yn ceisio maddeuant ar eich rhan yn dragwyddol gerbron yr Arglwydd, fel y gallant ei chadw a pheidio â chael eu diwreiddio.
15 Ac efe a roddodd arwydd i Noa a'i feibion na fyddai dilyw ar y ddaear mwyach.
16 Gosododd ei fwa yn y cwmwl yn arwydd o'r cyfamod tragwyddol, na fyddai dilyw eto ar y ddaear i'w dinistrio holl ddyddiau'r ddaear.
17 Am y rheswm hwn y mae wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu ar y llechi nefol, y dylent ddathlu gŵyl yr wythnosau yn y mis hwn unwaith y flwyddyn, i adnewyddu'r cyfamod bob blwyddyn.
18 A dathlwyd yr holl ŵyl hon yn y nefoedd o ddydd y greadigaeth hyd ddyddiau Noa - chwech ar hugain o jiwbili a phum wythnos o flynyddoedd [1309-1659 AM]: a chadwodd Noa a'i feibion hi am saith jiwbili ac un wythnos o flynyddoedd, hyd ddydd marwolaeth Noa, ac o ddydd marwolaeth Noa fe wnaeth ei feibion ddiddymu (hi) hyd ddyddiau Abraham, ac maent yn bwyta gwaed.
19 Ond cadwodd Abraham ef, ac Isaac a Jacob a'i blant hyd dy ddyddiau di, ac yn dy ddyddiau di anghofiodd meibion Israel ef nes i chwi ei ddathlu eto ar y mynydd hwn.
20 A gorchymyn i feibion Israel gadw'r ŵyl hon ym mhob cenhedlaeth, yn orchymyn iddynt: un diwrnod yn y flwyddyn, yn y mis hwn, y dathlant yr ŵyl.
21 Oherwydd gŵyl yr wythnosau a gŵyl y ffrwythau cyntaf ydyw: mae'r ŵyl hon yn ddeublyg ac o natur ddeuol: yn ôl yr hyn sydd wedi'i ysgrifennu a'i gerfio amdano, dathlwch hi.
22 Oherwydd yr wyf wedi ysgrifennu yn llyfr y gyfraith gyntaf, yn yr hyn a ysgrifennais i ti, y dylet ti ei ddathlu yn ei dymor, un diwrnod yn y flwyddyn, ac eglurais i ti ei aberthau fel y dylai plant Israel eu cofio a'u dathlu drwy eu cenedlaethau yn y mis hwn, un diwrnod ym mhob blwyddyn.
23 Ac ar leuad newydd y mis cyntaf, ac ar leuad newydd y pedwerydd mis, ac ar leuad newydd y seithfed mis, ac ar leuad newydd y degfed mis y mae dyddiau'r cof, a dyddiau'r tymhorau ym mhedwar rhaniad y flwyddyn. Ysgrifennwyd y rhain a'u gorchymyn yn dystiolaeth am byth.
24 A Noa a'u hordeiniodd iddo'i hun yn wyliau dros y cenedlaethau am byth, fel y maent trwy hynny wedi dod yn goffadwriaeth iddo ef.
25 Ac ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf gorchmynnwyd iddo wneud arch iddo'i hun, ac ar y diwrnod hwnnw sychodd y ddaear ac agorodd (yr arch) a gwelodd y ddaear.
26 Ac ar leuad newydd y pedwerydd mis caewyd genau dyfnderoedd y dyfnder isod. Ac ar leuad newydd y seithfed mis agorwyd holl enau dyfnderoedd y ddaear, a dechreuodd y dyfroedd ddisgyn iddynt.
27 Ac ar y lleuad newydd o'r degfed mis gwelwyd copaon y mynyddoedd, ac roedd Noa yn llawen.
28 Ac am y rheswm hwn y'u hordeiniodd efe iddo'i hun yn wyliau er cof am byth, ac felly y maent wedi'u hordeinio.
29 A gosodasant hwy ar y tabledi nefol, pob un â thair wythnos ar ddeg; o un i'r llall (pasiodd) eu coffadwriaeth, o'r cyntaf i'r ail, ac o'r ail i'r trydydd, ac o'r trydydd i'r bedwaredd.
30 A bydd holl ddyddiau'r gorchymyn yn ddwy wythnos a hanner cant o ddyddiau, a (bydd y rhain yn gwneud) y flwyddyn gyfan yn gyflawn. Felly y mae wedi'i gerfio a'i ordeinio ar y tabledi nefol.
31 Ac nid oes esgeuluso (y gorchymyn hwn) am un flwyddyn nac o flwyddyn i flwyddyn.
32 A gorchymyn i feibion Israel gadw'r blynyddoedd yn ôl y cyfrifiad hwn—tri chant a chwe deg pedwar diwrnod, a bydd (y rhain) yn flwyddyn gyflawn, ac ni fyddant yn tarfu ar ei hamser o'i dyddiau ac o'i gwyliau; oherwydd bydd popeth yn digwydd ynddynt yn ôl eu tystiolaeth, ac ni

fyddant yn hepgor unrhyw ddiwrnod nac yn tarfu ar unrhyw wyliau.
33 Ond os esgeulusant ac na fyddant yn eu cadw yn ôl Ei orchymyn, yna byddant yn tarfu ar eu holl dymhorau a bydd y blynyddoedd yn cael eu symud o'r (drefn) hon, [a byddant yn tarfu ar y tymhorau a bydd y blynyddoedd yn cael eu symud] a byddant yn esgeuluso eu hordinhadau.
34 A bydd holl blant Israel yn anghofio ac ni fyddant yn dod o hyd i lwybr y blynyddoedd, ac yn anghofio'r lleuadau newydd, a'r tymhorau, a'r Sabothau a byddant yn mynd ar gyfeiliorn ynghylch holl drefn y blynyddoedd.
35 Oherwydd mi wn, ac o hyn ymlaen y byddaf yn ei fynegi i ti, ac nid o'm dyfeisio fy hun y mae; oherwydd y mae'r llyfr wedi'i ysgrifennu ger fy mron, ac ar y llechi nefol y mae rhaniad y dyddiau wedi'i ordeinio, rhag iddynt anghofio gwyliau'r cyfamod a rhodio yn ôl gwyliau'r Cenhedloedd yn ôl eu camgymeriad ac yn ôl eu hanwybodaeth.
36 Oherwydd bydd rhai a fydd yn sicr o wneud arsylwadau o'r lleuad - sut mae hi'n tarfu ar y tymhorau ac yn dod i mewn o flwyddyn i flwyddyn ddeng niwrnod yn rhy gynnar.
37 Am y rheswm hwn y daw'r blynyddoedd arnynt pan fyddant yn aflonyddu (y drefn), ac yn gwneud (diwrnod) ffiaidd yn ddiwrnod y dystiolaeth, a diwrnod aflan yn ddiwrnod gŵyl, a byddant yn cymysgu'r holl ddyddiau, y sanctaidd â'r aflan, a'r diwrnod aflan â'r sanctaidd; oherwydd byddant yn mynd ar gam o ran y misoedd a'r Sabothau a'r gwyliau a'r jiwbilîau.
38 Am y rheswm hwn yr wyf yn gorchymyn ac yn tystio i ti, y gelli dy dystiolaethu iddynt; oherwydd ar ôl dy farwolaeth bydd dy blant yn eu haflonyddu, fel na fyddant yn gwneud y flwyddyn yn dri chant a chwe deg a phedwar diwrnod yn unig, ac am y rheswm hwn y byddant yn mynd ar gam ynghylch y lleuadau newydd a'r tymhorau a'r Sabothau a'r gwyliau, a byddant yn bwyta pob math o waed gyda phob math o gig.

PENNOD 7

1 Ac yn y seithfed wythnos yn y flwyddyn gyntaf [1317 AM] ohoni, yn y jiwbili hon, plannodd Noa winwydd ar y mynydd lle gorffwysodd yr arch, o'r enw Lubar, un o Fynyddoedd Ararat, a chynhyrchasant ffrwyth yn y bedwaredd flwyddyn, [1320 AM] ac efe a warchododd eu ffrwyth, ac a'i casglodd yn y flwyddyn hon yn y seithfed mis.
2 Ac efe a wnaeth win ohono, ac a'i rhoddodd mewn llestr, ac a'i cadwodd hyd y bumed flwyddyn, [1321 AM] hyd y dydd cyntaf, ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf.
3 Ac fe ddathludd ddydd yr ŵyl hon â llawenydd, ac fe wnaeth aberth poeth i'r Arglwydd, un ych ifanc ac un hwrdd, a saith o ddefaid, pob un yn flwydd oed, a myn geifr, er mwyn gwneud cymod trwyddynt drosto'i hun a'i feibion.
4 Ac efe a baratôdd y myn yn gyntaf, ac a osododd beth o'i waed ar y cig oedd ar yr allor a wnaeth efe, a'r holl fraster a osododd ar yr allor lle gwnaeth efe'r aberth poeth, a'r ych a'r hwrdd a'r ddafad, ac a osododd eu holl gnawd ar yr allor.
5 Ac efe a osododd eu holl offrymau wedi eu cymysgu ag olew arni, ac wedi hynny efe a daenellodd win ar y tân a wnaethai efe o'r blaen ar yr allor, ac a osododd arogldarth ar yr allor, ac a barodd i arogl melys esgyn yn dderbyniol gerbron yr Arglwydd ei Dduw.
6 Ac efe a lawenhaodd ac a yfodd o'r gwin hwn, efe a'i blant â llawenydd.
7 A bu hwyr, ac aeth i'w babell, ac yn feddw gorweddodd i lawr a chysgu, ac yr oedd yn noeth yn ei babell tra oedd yn cysgu.
8 A gwelodd Ham ei dad Noa yn noeth, ac aeth allan ac a fynegodd i'w ddau frawd allan.
9 A chymerodd Sem ei wisg, ac a gododd, efe a Jaffeth, ac a osodasant y wisg ar eu hysgwyddau, ac a aethant yn ôl, ac a orchuddioasant gywilydd eu tad, a'u hwynebau yn ôl.
10 A deffrôdd Noa o'i gwsg, a gwybod yr holl bethau a wnaeth ei fab ieuengaf iddo; ac efe a felltithiodd ei fab, ac a ddywedodd: Melltigedig fyddo Canaan; caethwas fyddo i'w frodyr.
11 Ac efe a fendithiodd Sem, ac a ddywedodd: 'Bendigedig fyddo Arglwydd Dduw Sem, a Chanaan fydd ei was.'
12 Duw a helaetha Jaffeth, a Duw a drig yn nhrigfa Sem, a Chanaan a fydd ei was.'
13 A gwyddai Ham fod ei dad wedi melltithio ei fab ieuengaf, ac yr oedd yn flin am iddo felltithio ei fab. Ac efe a ymadawodd oddi wrth ei dad, efe a'i feibion gydag ef, Cus a Misraim a Phut a Chanaan.
14 Ac adeiladodd ddinas iddo'i hun, a galwodd ei henw ar ôl enw ei wraig Ne'elatama'uk.
15 A gwelodd Jaffeth hyn, a chenfigennodd wrth ei frawd, ac adeiladodd yntau ddinas iddo'i hun, a galwodd ei henw ar ôl enw ei wraig yn Adataneses.
16 A Sem a drigodd gyda'i dad Noa, ac a adeiladodd ddinas yn agos at ei dad ar y mynydd, ac a alwodd ei henw hi ar ôl enw ei wraig Sedeqetelebab.
17 Ac wele, y tair dinas hyn sydd ger Mynydd Lubar; Sedeqetelebab yn wynebu'r mynydd ar ei ddwyrain; a Na'eltama'uk ar ei dde; 'Adatan'eses tua'r gorllewin.
18 A dyma feibion Sem: Elam, ac Assur, ac Arffacsad—ganwyd hwn (y mab) ddwy flynedd ar ôl y dilyw—a Lud, ac Aram.
19 Meibion Jaffeth: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesech, a Tiras: dyma feibion Noa.
20 Ac yn yr wythfed jiwbilî ar hugain [1324-1372 AM] dechreuodd Noa orchymyn i feibion ei feibion yr ordinhadau a'r gorchmynion, a'r holl farnedigaethau a wyddai, ac anogodd ei feibion i gadw cyfiawnder, ac i orchuddio cywilydd eu cnawd, ac i fendithio eu Creawdwr, ac anrhydeddu tad a mam, a charu eu cymydog, a gwarchod eu heneidiau rhag godineb ac aflendid a phob anwiredd.
21 Oherwydd y tri pheth hyn y daeth y dilyw ar y ddaear, sef oherwydd y godineb lle aeth y Gwylwyr yn erbyn cyfraith eu dedfrydau i buteinio ar ôl merched dynion, a chymryd iddynt eu hunain wragedd o'r holl rai a ddewisasant: a hwy a wnaethant ddechrau aflendid.
22 A hwy a genhedlasant feibion y Naffidim, ac yr oeddent oll yn annhebyg, ac a ddifasant ei gilydd: a lladdodd y Cewri y Naffidim, a lladdodd y Naffidim yr Eljo, a dynolryw yr Eljo, ac un dyn arall.

23 A phob un a werthodd ei hun i weithianu anwiredd ac i dywallt llawer o waed, a llanwyd y ddaear ag anwiredd.
24 Ac wedi hyn y pechasant yn erbyn yr anifeiliaid a'r adar, a phob peth sy'n symud ac yn cerdded ar y ddaear: a thywalltwyd llawer o waed ar y ddaear, a phob dychymyg a dymuniad dynion a ddychmygodd wagedd a drygioni yn barhaus.
25 A dinistriodd yr Arglwydd bopeth oddi ar wyneb y ddaear; oherwydd drygioni eu gweithredoedd, ac oherwydd y gwaed a dywalltasant yng nghanol y ddaear, dinistriodd efe bopeth.
26 'A gadawyd ni, fi a chithau, fy meibion, a phopeth a aeth gyda ni i'r arch, ac wele, gwelaf eich gweithredoedd o'm blaen nad ydych yn cerdded mewn cyfiawnder: oherwydd ar lwybr dinistr yr ydych wedi dechrau cerdded, ac yr ydych yn ymwahanu oddi wrth eich gilydd, ac yn genfigennus o'ch gilydd, ac (felly y mae'n digwydd) nad ydych mewn cytgord, fy meibion, pob un â'i frawd.'
27 Oherwydd yr wyf yn gweld, ac wele, mae'r cythreuliaid wedi dechrau eu twyllo yn eich erbyn chi ac yn erbyn eich plant, ac yn awr yr wyf yn ofni ar eich rhan, y byddwch ar ôl fy marwolaeth yn tywallt gwaed dynion ar y ddaear, ac y byddwch chwithau hefyd yn cael eich dinistrio oddi ar wyneb y ddaear.
28 Oherwydd pwy bynnag a dywallto waed dyn, a phwy bynnag a fwytao waed unrhyw gnawd, fe'i difethir i gyd oddi ar y ddaear.
29 Ac ni adawir neb a fwytao waed, neu a dywallt gwaed dyn ar y ddaear, ac ni adawir iddo neb had na disgynyddion yn byw dan y nefoedd; oherwydd i Sheol y byddant yn mynd, ac i le condemniad y byddant yn disgyn, ac i dywyllwch y dyfnder y byddant i gyd yn cael eu symud gan farwolaeth dreisgar.
30 Ni welir gwaed arnoch o'r holl waed a fydd yno yr holl ddyddiau y lladdoch unrhyw fwystfilod neu wartheg neu beth bynnag sy'n pryfed ar y ddaear, a gwnewch waith da i'ch eneidiau trwy orchuddio'r hyn a dywalltwyd ar wyneb y ddaear.
31 Ac na fyddwch fel yr hwn sy'n bwyta â gwaed, ond gwyliwch rhag i neb fwyta gwaed o'ch blaen: gorchuddiwch y gwaed, oherwydd fel hyn y gorchmynnwyd i mi dystiolaethu i chwi ac i'ch plant, ynghyd â phob cnawd.
32 A pheidiwch â gadael i'r enaid gael ei fwyta gyda'r cnawd, rhag i'ch gwaed, sef eich bywyd, gael ei ofyn gan unrhyw gnawd a'i dywallt ar y ddaear.
33 Oherwydd ni fydd y ddaear yn lân o'r gwaed a dywalltwyd arni; oherwydd trwy waed yr hwn a'i tywalltodd yn unig y purir y ddaear drwy ei holl genedlaethau.
34 Ac yn awr, fy mhlant, gwrandewch: gweithredwch farn a chyfiawnder, fel y'ch plannir mewn cyfiawnder dros wyneb yr holl ddaear, a'ch gogoniant yn cael ei ddyrchafu gerbron fy Nuw, yr hwn a'm hachubodd rhag dyfroedd y dilyw.
35 Ac wele, ewch ac adeiladwch i chi eich hunain ddinasoedd, a phlannwch ynddynt yr holl blanhigion sydd ar y ddaear, a hefyd yr holl goed ffrwythlon.
36 Am dair blynedd ni chesglir ffrwyth popeth a fwyteir: ac yn y bedwaredd flwyddyn cyfrifir ei ffrwyth yn sanctaidd [a byddant yn offrymu'r blaenffrwyth], yn dderbyniol gerbron y Duw Goruchaf, a greodd nef a daear a phob peth. Bydded iddynt offrymu'n helaeth flaenffrwyth y gwin a'r olew (fel) blaenffrwyth ar allor yr Arglwydd, yr hwn sy'n ei dderbyn, a'r hyn a fydd ar ôl, gadewch i weision tŷ'r Arglwydd fwyta o flaen yr allor sy'n ei dderbyn (i).
37 Ac yn y bumed flwyddyn gwnewch y rhyddhad fel y rhyddhewch ef mewn cyfiawnder a uniondeb, a byddwch yn gyfiawn, a bydd popeth a blannwch yn ffynnu.
38 Canys fel hyn y gorchmynnodd Enoch, tad eich tad, i Methuselah ei fab, ac i Methuselah ei fab Lamech, a Lamech a orchmynnodd i mi yr holl bethau a orchmynnodd ei dadau iddo.
39 A rhoddaf finnau orchymyn i chwi, fy meibion, fel y gorchmynnodd Enoch i'w fab yn y jiwbilî cyntaf: tra oedd yn dal yn fyw, y seithfed yn ei genhedlaeth, gorchmynnodd a thystiolaethodd i'w fab ac i feibion ei feibion hyd ddydd ei farwolaeth.'

PENNOD 8

1 Yn y nawfed jiwbili ar hugain, yn yr wythnos gyntaf, [1373 AM] ar ddechrau hi, cymerodd Arffacsad wraig iddo'i hun, a'i henw oedd Rasu'eja, merch Susan, merch Elam, a hi a anwyd iddo fab yn y drydedd flwyddyn yn yr wythnos hon, [1375 AM] ac efe a alwodd ei enw'n Kainam.
2 A thyfodd y mab, a dysgodd ei dad iddo ysgrifennu, ac aeth i geisio lle iddo'i hun lle y gallai gipio dinas iddo'i hun.
3 Ac efe a ganfu ysgrifen a gerfiodd (cenedlaethau) blaenorol ar y graig, ac a ddarllenodd yr hyn oedd arni, ac a'i trawsgrifiodd a phechodd o'i herwydd; oherwydd yr oedd yn cynnwys dysgeidiaeth y Gwylwyr yn unol â pha un yr oeddent yn arfer arsylwi arwyddion yr haul a'r lleuad a'r sêr ym mhob arwydd o'r nefoedd.
4 Ac ysgrifennodd efe efe i lawr, ac ni ddywedodd ddim amdano; oherwydd yr oedd yn ofni siarad â Noa amdano, rhag iddo ddigio ag ef o'i herwydd.
5 Ac yn y ddegfed jiwbili ar hugain, [1429 AM] yn yr ail wythnos, yn y flwyddyn gyntaf ohoni, cymerodd wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd Melca, merch Madai, mab Jaffeth; ac yn y bedwaredd flwyddyn [1432 AM] cenhedlodd fab, a galwodd ei enw'n Sela; oherwydd dywedodd: 'Yn wir, anfonwyd fi.'
6 [Ac yn y bedwaredd flwyddyn y ganwyd ef], a thyfodd Sela i fyny, ac a gymerodd wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd Mu'ak, merch Cesed, brawd ei dad, yn yr unfed jiwbili ar hugain, yn y bumed wythnos, yn y flwyddyn gyntaf [1499 AM] ohoni.
7 A hi a esgorodd ar fab iddo yn y bumed flwyddyn [1503 AM] ohoni, ac efe a alwodd ei enw ef yn Eber: ac efe a gymerodd wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd 'Azûrâd, merch Nebrod, yn y drydedd flwyddyn ar hugain o'r flwyddyn honno, yn y seithfed wythnos, yn y drydedd flwyddyn ohoni. [1564 AM]
8 Ac yn y chweched flwyddyn [1567 AM] o hynny, hi a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Peleg; oherwydd yn y dyddiau y ganed efe, dechreuodd meibion Noa rannu'r ddaear rhyngddynt eu hunain: am hyny y galwodd efe ei enw ef Peleg.
9 A rhannasant (hynny) yn gyfrinachol rhyngddynt eu hunain, a'i adrodd i Noa.

10 A bu ar ddechrau'r drydedd ar hugain o jiwbili [1569 AM] iddynt rannu'r ddaear yn dair rhan, i Sem a Ham a Japheth, yn ôl etifeddiaeth pob un, yn y flwyddyn gyntaf yn yr wythnos gyntaf, pan oedd un ohonom ni a anfonwyd, gyda hwynt.
11 Ac efe a alwodd ar ei feibion, a hwy a'u plant a nesasant ato, ac efe a rannodd y ddaear yn y lotiau, y rhai yr oedd ei dri mab i'w meddiannu, ac a estynnasant eu dwylo, ac a gymerasant yr ysgrifen o fynwes Noa eu tad.
12 A daeth allan ar yr ysgrifen fel rhandir Shem ganol y ddaear a gymerai efe yn etifeddiaeth iddo'i hun ac i'w feibion am genedlaethau tragwyddoldeb, o ganol cadwyn mynyddoedd Rafa, o aber dŵr afon Tina, ac mae ei ran yn mynd tua'r gorllewin trwy ganol yr afon hon, ac mae'n ymestyn nes iddi gyrraedd dŵr y dyfnderoedd, o ba rai y mae'r afon hon yn mynd allan ac yn tywallt ei dyfroedd i'r môr Me'at, ac mae'r afon hon yn llifo i'r môr mawr. A phopeth sydd tua'r gogledd yw eiddo Japheth, a phopeth sydd tua'r de yw eiddo Shem.
13 Ac mae'n ymestyn nes iddo gyrraedd Karaso: mae hyn ym mynwes y tafod sy'n edrych tua'r de.
14 Ac mae ei ran yn ymestyn ar hyd y môr mawr, ac mae'n ymestyn mewn llinell syth nes iddi gyrraedd gorllewin y tafod sy'n edrych tua'r de: oherwydd enw'r môr hwn yw tafod Môr yr Aifft.
15 Ac mae'n troi o fan hyn tua'r de tuag at aber y môr mawr ar lan (ei) ddyfroedd, ac mae'n ymestyn i'r gorllewin i 'Afra, ac mae'n ymestyn nes iddo gyrraedd dyfroedd afon Gihon, ac i'r de o ddyfroedd Gihon, at lannau'r afon hon.
16 Ac mae'n ymestyn tua'r dwyrain, nes iddo gyrraedd Gardd Eden, i'r de ohoni, [i'r de] ac o ddwyrain holl wlad Eden a'r holl ddwyrain, mae'n troi tua'r dwyrain ac yn mynd ymlaen nes iddo gyrraedd dwyrain y mynydd o'r enw Rafa, ac mae'n disgyn i lan aber afon Tina.
17 Trwy goelbren y daeth y gyfran hon allan i Sem a'i feibion, fel y byddent yn ei meddiannu am byth, trwy ei genedlaethau ef am byth.
18 A llawenychodd Noa fod y gyfran hon wedi dod i Sem ac i'w feibion, a chofiodd yr holl bethau a lefarasai â'i enau mewn proffwydoliaeth; oherwydd dywedodd: 'Bendigedig fyddo Arglwydd Dduw Sem, a bydded i'r Arglwydd drigo yn nhrigfa Sem.'
19 Ac efe a wyddai fod Gardd Eden yn sanctaidd y sancteiddiaf, ac yn drigfa'r Arglwydd, a Mynydd Sinai yn ganol yr anialwch, a Mynydd Seion yn ganol bogail y ddaear: crëwyd y tri hyn yn lleoedd sanctaidd yn wynebu ei gilydd.
20 Ac efe a fendithiodd Dduw y duwiau, yr hwn a roddes air yr Arglwydd yn ei enau ef, a'r Arglwydd am byth.
21 Ac efe a wyddai fod rhan fendigedig a bendith wedi dod i Sem a'i feibion dros y cenedlaethau am byth—holl dir Eden a holl dir y Môr Coch, a holl dir y dwyrain ac India, ac ar y Môr Coch a'i fynyddoedd, a holl dir Bashan, a holl dir Lebanon ac ynysoedd Kaftur, a holl fynyddoedd Sanir ac Amana, a mynyddoedd Assyr yn y gogledd, a holl dir Elam, Assyr, a Babel, a Susan a Maedai, a holl fynyddoedd Ararat, a'r holl ranbarth y tu hwnt i'r môr, sydd y tu hwnt i fynyddoedd Assyr tua'r gogledd, tir bendigedig ac eang, a'r cyfan sydd ynddo yn dda iawn.
22 Ac i Ham y daeth yr ail ran allan, y tu hwnt i'r Gihon tua'r de i'r dde o'r Ardd, ac mae'n ymestyn tua'r de ac mae'n ymestyn i holl fynyddoedd tân, ac mae'n ymestyn tua'r gorllewin i fôr 'Atel ac mae'n ymestyn tua'r gorllewin nes iddo gyrraedd môr Ma'uk - y môr hwnnw y mae popeth nad yw'n cael ei ddinistrio yn disgyn iddo.
23 Ac mae'n mynd ymlaen tua'r gogledd i derfynau Gadir, ac mae'n mynd ymlaen i arfordir dyfroedd y môr i ddyfroedd y môr mawr nes iddi nesáu at afon Gihon, ac yn mynd ar hyd afon Gihon nes iddi gyrraedd ochr dde Gardd Eden.
24 A dyma'r tir a ddaeth allan i Ham fel y rhan yr oedd i'w meddiannu am byth iddo'i hun a'i feibion trwy eu cenedlaethau am byth.
25 Ac i Jaffeth y daeth y drydedd ran y tu hwnt i afon Tina i'r gogledd o all-lif ei dyfroedd, ac mae'n ymestyn tua'r gogledd-ddwyrain i holl ranbarth Gog, ac i'r holl wlad i'r dwyrain ohoni.
26 Ac mae'n ymestyn tua'r gogledd, ac mae'n ymestyn i fynyddoedd Qelt tua'r gogledd, a thuag at fôr Ma'uk, ac mae'n mynd allan i'r dwyrain o Gadir hyd at ardal dyfroedd y môr.
27 Ac mae'n ymestyn nes iddo agosáu at orllewin Fara ac mae'n dychwelyd tuag at 'Aferag, ac mae'n ymestyn tua'r dwyrain i ddyfroedd môr Me'at.
28 Ac mae'n ymestyn i ardal afon Tina i gyfeiriad gogledd-ddwyreiniol nes iddi agosáu at ffin ei dyfroedd tuag at fynydd Rafa, ac mae'n troi tua'r gogledd.
29 Dyma'r tir a ddaeth allan i Jaffeth a'i feibion fel rhan o'i etifeddiaeth a fyddai'n ei meddiannu iddo'i hun a'i feibion, dros eu cenedlaethau am byth; pum ynys fawr, a thir mawr yn y gogledd.
30 Ond mae hi'n oer, a gwlad Ham yn boeth, ac nid yw gwlad Sem yn boeth nac yn oer, ond mae hi'n gymysgedd o oerfel a gwres.

PENNOD 9

1 A rhannodd Ham ymhlith ei feibion; a daeth y gyfran gyntaf i Cus tua'r dwyrain, ac i'r gorllewin ohono i Misraim, ac i'r gorllewin ohono i Put, ac i'r gorllewin ohono ar y môr i Canaan.
2 A rhannodd Sem hefyd ymhlith ei feibion, a daeth y gyfran gyntaf allan i Ham a'i feibion, i'r dwyrain o afon Tigris hyd nes y mae'n agosáu at y dwyrain, holl wlad India, ac ar y Môr Coch ar ei glannau, a dyfroedd Dedan, a holl fynyddoedd Mebri ac Ela, a holl wlad Susan a'r cyfan sydd ar lan Pharnac hyd at y Môr Coch ac afon Tina.
3 Ac i Assyr y daeth yr ail Ddaear, holl wlad Assyr, Ninefe a Sinar, hyd at ffin India, ac y mae'n esgyn ac yn amgylchynu'r afon.
4 Ac i Arffacsad y daeth y drydedd ran, holl dir rhanbarth y Caldeaid i'r dwyrain o'r Ewffrates, sy'n ffinio â'r Môr Coch, a holl ddyfroedd yr anialwch gerllaw tafod y môr sy'n edrych tua'r Aifft, holl dir Libanus a Sanir ac Amana hyd at ffin yr Ewffrates.
5 Ac i Aram y daeth y bedwaredd ran, holl wlad Mesopotamia rhwng Tigris ac Ewffrates i'r gogledd o'r Caldeaid hyd at ffin mynyddoedd Assyria a gwlad Arara.
6 A daeth i Lud y bumed ran, mynyddoedd Assyria a'r cyfan a berthynai iddynt hyd nes y cyrhaedda'r Môr Mawr, a hyd nes y cyrhaedda'r dwyrain o Assyria ei frawd.

7 A rhannodd Jaffeth hefyd dir ei etifeddiaeth ymhlith ei feibion.
8 A daeth y rhan gyntaf allan i Gomer i'r dwyrain o ochr y gogledd hyd afon Tina; ac yn y gogledd daeth allan i Magog holl rannau mewnol y gogledd nes iddo gyrraedd môr Me'at.
9 A daeth Madai allan fel ei gyfran ef, sef iddo feddu o'r gorllewin o'i ddau frawd hyd yr ynysoedd, ac hyd arfordiroedd yr ynysoedd.
10 Ac i Javan y daeth y bedwaredd ran, pob ynys a'r ynysoedd sydd tua therfyn Lud.
11 Ac i Tubal y daeth y bumed ran yng nghanol y tafod sy'n agosáu at ffin rhan Lud hyd at yr ail dafod, i'r rhanbarth y tu hwnt i'r ail dafod hyd at y drydedd dafod.
12 Ac i Mesech y daeth y chweched ran, yr holl ranbarth y tu hwnt i'r drydedd iaith hyd nes y mae'n agosáu i'r dwyrain o Gadir.
13 Ac i Tiras y daeth y seithfed ran, pedair ynys fawr yng nghanol y môr, sy'n cyrraedd hyd at ran Ham [a daeth ynysoedd Kamaturi allan trwy goelbren i feibion Arffacsad fel ei etifeddiaeth ef].
14 Ac fel hyn y rhannodd meibion Noa i'w meibion ym mhresenoldeb Noa eu tad, ac efe a'u rhwymodd hwynt oll trwy lw, gan felltithio pob un a geisiai gipio'r rhan nad oedd wedi disgyn (iddo) trwy ei goelbren.
15 A dywedasant oll, 'Felly y byddo; felly y byddo' iddynt hwy eu hunain a'u meibion am byth trwy eu cenedlaethau hyd ddydd y farn, yr hwn y bydd yr Arglwydd Dduw yn eu barnu â chleddyf ac â thân am holl ddrygioni aflan eu camgymeriadau, yr hwn y maent wedi llenwi'r ddaear â throsedd ac aflendid ac anfoesoldeb a phechod.

PENNOD 10

1 Ac yn nhrydydd wythnos y jiwbilî hon, dechreuodd y cythreuliaid aflan arwain plant meibion Noa ar gyfeiliorn, a'u gwneud i gyfeiliorni a'u difetha.
2 A daeth meibion Noa at eu tad Noa, a dywedasant wrtho am y cythreuliaid oedd yn arwain ar gyfeiliorn ac yn dallu ac yn lladd meibion ei feibion.
3 Ac efe a weddïodd gerbron yr Arglwydd ei Dduw, ac a ddywedodd: 'Duw ysbrydion pob cnawd, a ddangosaist drugaredd i mi. Ac a'm hachubaist a'm meibion rhag dyfroedd y dilyw, Ac na'm peraist i ddifetha fel y gwnaethost i feibion y golled; Oherwydd bu dy ras yn fawr tuag ataf, A bu dy drugaredd yn fawr i'm henaid; Bydded dy ras yn ddyrchafu ar fy meibion, Ac na fydded i ysbrydion drygionus lywodraethu drostynt, Rhag iddynt eu dinistrio oddi ar y ddaear.'
4 Ond bendithia fi a'm meibion, fel y gallom gynyddu a lluosogi a llenhau'r ddaear.
5 A Thi a wyddost sut y gweithredodd Dy Wylwyr, tadau'r ysbrydion hyn, yn fy nyddiau i: ac o ran yr ysbrydion hyn sy'n fyw, carchara hwy a'u dal yn gadarn yn lle'r gondemniad, a pheidia â gadael iddynt ddwyn dinistr ar feibion dy was, fy Nuw; oherwydd mae'r rhain yn faleisus, ac wedi'u creu er mwyn dinistrio.
6 Ac na fydded iddynt lywodraethu dros ysbrydion y byw; oherwydd Ti yn unig a all arfer arglwyddiaeth drostynt. Ac na fydded ganddynt awdurdod dros feibion y cyfiawn o hyn ymlaen ac am byth.'
7 A gorchmynnodd yr Arglwydd ein Duw inni rwymo pawb.
8 A daeth pennaeth yr ysbrydion, Mastêmâ, a dywedodd: 'Arglwydd, Creawdwr, gadewch i rai ohonynt aros ger fy mron, a gadewch iddynt wrando ar fy llais, a gwneud popeth a ddywedaf wrthynt; oherwydd os na adewir rhai ohonynt i mi, ni fyddaf yn gallu gweithredu pŵer fy ewyllys ar feibion dynion; oherwydd y rhain sydd ar gyfer llygredd ac arwain ar gyfeiliorn gerbron fy marn, oherwydd mawr yw drygioni meibion dynion.'
9 A dywedodd, 'Arhoswch y ddegfed ran ohonynt ger ei fron ef, a disgynnwch naw rhan i le'r gondemniad.'
10 A gorchmynnodd i un ohonom ddysgu i Noa eu holl feddyginiaethau; oherwydd gwyddai na fyddent yn cerdded mewn uniondeb, nac yn ymdrechu mewn cyfiawnder.
11 A gwnaethom yn ôl ei holl eiriau Ef: rhwymasom yr holl ddrwg faleisus yn lle'r gondemniad, a gadawsom ddegfed ran ohonynt er mwyn iddynt fod yn destun i Satan ar y ddaear.
12 Ac eglurasom i Noa holl feddyginiaethau eu clefydau, ynghyd â'u hudoliaethau, sut y gallai eu hiacháu â pherlysiau'r ddaear.
13 Ac ysgrifennodd Noa bob peth mewn llyfr, fel y cyfarwyddasom ef ynghylch pob math o feddyginiaeth. Felly y rhwystrwyd yr ysbrydion drwg rhag (niweidio) meibion Noa.
14 Ac efe a roddes yr holl bethau a ysgrifenasai i Sem, ei fab hynaf; canys yr oedd yn ei garu ef yn fwy na'i holl feibion.
15 A Noa a hunodd gyda'i dadau, a chladdwyd ef ar Fynydd Lubar yng ngwlad Ararat.
16 Cwblhaodd naw cant a hanner o flynyddoedd yn ei fywyd, un deg naw o jiwbili a dwy wythnos a phum mlynedd. [1659 AM]
17 Ac yn ei fywyd ar y ddaear rhagorodd ar blant dynion ac eithrio Enoch oherwydd y cyfiawnder, yn yr hwn yr oedd yn berffaith. Oherwydd ordeiniwyd swydd Enoch yn dystiolaeth i genedlaethau'r byd, fel y dylai adrodd holl weithredoedd cenhedlaeth i genhedlaeth, hyd ddydd y farn.
18 Ac yn y drydedd ar hugainfed jiwbili, yn y flwyddyn gyntaf yn yr ail wythnos, cymerodd Peleg wraig iddo'i hun, a'i henw oedd Lomna merch Sina'ar, a hi a esgorodd ar fab iddo yn y bedwaredd flwyddyn o'r wythnos hon, ac efe a alwodd ei enw ef Reu; oherwydd dywedodd: 'Wele blant dynion wedi mynd yn ddrwg trwy'r bwriad drygionus o adeiladu iddynt eu hunain ddinas a thŵr yng ngwlad Sinar.'
19 Oherwydd hwy a aethant o wlad Ararat tua'r dwyrain i Sinar; oherwydd yn ei ddyddiau ef yr adeiladasant y ddinas a'r tŵr, gan ddywedyd, 'Ewch, gadewch inni esgyn trwyddi i'r nefoedd.'
20 A dechreusant adeiladu, ac yn y bedwaredd wythnos gwnaethant frics â thân, a'r brics a'u gwasanaethodd yn garreg, a'r clai y gwnaethant eu smentio â'i gilydd oedd asffalt sy'n dod allan o'r môr, ac allan o ffynhonnau dŵr gwlad Sinar.
21 A hwy a'i hadeiladasant: tri a deugain o flynyddoedd [1645-1688 AM] yr oeddent yn ei adeiladu; ei led oedd 203 o fricsen, ac uchder (bricsen) oedd trydydd un; ei uchder oedd 5433 o gufyddau a 2 balmwydd, a (hyd un wal oedd) tair ar ddeg o stadiau (a'r tri deg stad arall).

22 A dywedodd yr Arglwydd ein Duw wrthym: Wele, un bobl ydynt, ac (hyn) y maent yn dechrau ei wneud, ac yn awr ni fydd dim yn cael ei atal rhagddynt. Ewch, awn i lawr a chymysgu eu hiaith, fel na fyddant yn deall iaith ei gilydd, a byddant yn cael eu gwasgaru i ddinasoedd a chenhedloedd, ac ni fydd un bwriad yn aros gyda hwy mwyach hyd ddydd y farn.'
23 A disgynnodd yr Arglwydd, a disgynnon ni gydag ef i weld y ddinas a'r tŵr a adeiladasai plant dynion.
24 Ac efe a ddrysodd eu hiaith hwynt, ac ni ddeallasant iaith ei gilydd mwyach, ac yna y pheidiasant ag adeiladu'r ddinas a'r tŵr.
25 Am y rheswm hwn y gelwir holl wlad Sinar yn Babel, oherwydd yno y drysodd yr Arglwydd holl iaith plant dynion, ac oddi yno y gwasgarwyd hwynt i'w dinasoedd, pob un yn ôl ei iaith a'i genedl.
26 A'r ARGLWYDD a anfonodd wynt nerthol yn erbyn y tŵr, ac a'i dymchwelodd ar y ddaear; ac wele, yr oedd rhwng Asyria a Babilon yng ngwlad Sinar; a galwasant ei enw yn Ddymchweliad.
27 Yn y bedwaredd wythnos yn y flwyddyn gyntaf [1688 AM] ar ddechrau'r flwyddyn honno yn y bedwaredd ar hugain o jiwbili, gwasgarwyd hwy o wlad Sinar.
28 Ac aeth Ham a'i feibion i'r wlad yr oedd i'w meddiannu, yr hon a gafodd efe yn rhan iddo ef yng ngwlad y deau.
29 A gwelodd Canaan dir Libanus hyd afon yr Aipht, ei fod yn dda iawn, ac nid aeth i dir ei etifeddiaeth tua'r gorllewin (hynny yw, tua) y môr, ac efe a drigodd yng ngwlad Libanus, tua'r dwyrain a'r gorllewin o derfyn yr Iorddonen ac o derfyn y môr.
30 A dywedodd Ham ei dad, a Cus a Misraim ei frodyr wrtho: 'Ti a ymsefydlodd mewn gwlad nad yw'n eiddot ti, ac ni syrthiodd i ni trwy goelbren: paid â gwneud hynny; oherwydd os gwnei hynny, ti a'th feibion a syrthi yn y wlad ac a felltithir trwy derfysg; oherwydd trwy derfysg yr ymsefydloch, a thrwy derfysg y syrthia dy blant, a thi a ddiwreiddir am byth.'
31 Na thrig yn nhrigfa Sem; oherwydd i Sem ac i'w feibion y daeth hyn trwy eu rhandir.
32 Melltigedig wyt ti, a melltigedig fyddit ti uwchlaw holl feibion Noa, trwy'r felltith y gwnaethom ein rhwymo ein hunain trwyddi trwy lw ym mhresenoldeb y barnwr sanctaidd, ac ym mhresenoldeb Noa ein tad.'
33 Ond ni wrandawodd arnynt, ac a drigodd yng ngwlad Lebanon o Hamath hyd fynedfa'r Aifft, efe a'i feibion hyd y dydd hwn.
34 Ac am y rheswm hwn y gelwir y wlad honno'n Canaan.
35 Aeth Jaffeth a'i feibion tua'r môr, ac ymsefydlu yng ngwlad eu rhandir, a gwelodd Madai wlad y môr, ac ni blesodd ef, ac efe a ofynnodd (rhan) gan Ham ac Assur ac Arffacsad, brawd ei wraig, ac efe a drigodd yng ngwlad Media, yn agos at frawd ei wraig hyd y dydd hwn.
36 Ac efe a alwodd ei drigfa ef, a thrigfa ei feibion, yn Media, ar ôl enw eu tad Madai.

PENNOD 11

1 Ac yn y bumed ar hugain o jiwbili, yn y drydedd wythnos, yn y flwyddyn gyntaf [1681 AM] ohoni, cymerodd Reu wraig iddo'i hun, a'i henw hi oedd 'Ôrâ, merch 'Ûr, mab Cesed, a hi a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Sêrôh, yn y seithfed flwyddyn o'r wythnos hon yn y jiwbili hon. [1687 AM]
2 A dechreuodd meibion Noa ryfela yn erbyn ei gilydd, i gaethgludo a lladd ei gilydd, a thywallt gwaed dynion ar y ddaear, a bwyta gwaed, ac adeiladu dinasoedd cadarn, a muriau, a thyrau, a dechreuodd unigolion ymddyrchafu uwchlaw'r genedl, a sefydlu dechreuadau teyrnasoedd, a mynd i ryfel pobl yn erbyn pobl, a chenedl yn erbyn cenedl, a dinas yn erbyn dinas, a dechreuodd pawb wneud drwg, a chael arfau, a dysgu rhyfel i'w meibion, a dechreuasant gipio dinasoedd, a gwerthu caethweision gwrywaidd a benywaidd.
3 Ac adeiladodd 'Úr, mab Cesed, ddinas 'Ara y Caldeaid, a galwodd ei henw ar ôl ei enw ei hun ac enw ei dad. A gwnaethant iddynt eu hunain ddelweddau tawdd, ac addolasant bob un yr eilun, y ddelw dawdd a wnaethant iddynt eu hunain, a dechreuasant wneud delwau cerfiedig ac efelychiadau aflan, ac ysbrydion maleisus a'u cynorthwyodd a'u hudodd i gyflawni camwedd ac aflendid.
4 A gwnaeth y tywysog Mastêmâ ymdrech i wneud hyn i gyd, ac anfonodd ysbrydion eraill, y rhai a osodwyd dan ei law, i wneud pob math o gamwedd a phechod, a phob math o drosedd, i lygru a dinistrio, ac i dywallt gwaed ar y ddaear.
5 Am y rheswm hwn y galwodd enw Serôh, Serug, oherwydd pob un a drodd at wneud pob math o bechod a throsedd.
6 Ac efe a dyfodd i fyny, ac a drigodd yn Ur y Caldeaid, yn agos at dad mam ei wraig, ac a addolodd eilunod, ac a gymerodd wraig iddo'i hun yn y chweched ar hugain o jiwbili, yn y bumed wythnos, yn y flwyddyn gyntaf ohoni, [1744 AM] a'i henw hi oedd Melca, merch Kaber, merch brawd ei dad.
7 A hi a esgorodd iddo Nachor, yn y flwyddyn gyntaf o'r wythnos hon, ac efe a dyfodd ac a drigodd yn Ur y Caldeaid, a'i dad a ddysgodd iddo ymchwil y Caldeaid i ddehongli a rhagfynegi, yn ôl arwyddion y nefoedd.
8 Ac yn y seithfed jiwbili ar hugain yn y chweched wythnos, yn y flwyddyn gyntaf ohoni, [1800 AM] cymerodd wraig iddo'i hun, a'i henw oedd 'Ijaska, merch Nestag y Caldeaid.
9 A hi a esgorodd iddo Terah yn y seithfed flwyddyn o'r wythnos hon. [1806 AM]
10 Ac anfonodd y tywysog Mastêmâ gigfrain ac adar i ddifa'r had a heuwyd yn y tir, er mwyn dinistrio'r tir, a dwyn llafur plant dynion. Cyn y gallent aredig yr had, fe'i casglodd y cigfrain oddi ar wyneb y ddaear.
11 Ac am y rheswm hwn y galwodd efe ei enw yn Terah, oherwydd i'r cigfrain a'r adar eu gwneud yn amddifad a difa eu had.
12 A dechreuodd y blynyddoedd fod yn ddiffrwyth, oherwydd yr adar, a hwy a ddifasant holl ffrwyth y coed o'r coed: dim ond trwy ymdrech fawr y gallent achub ychydig o holl ffrwyth y ddaear yn eu dyddiau.
13 Ac yn y nawfed jiwbili ar hugain hon, yn yr ail wythnos yn y flwyddyn gyntaf, [1870 AM] cymerodd Terah wraig iddo'i hun, a'i henw oedd Edna, merch Abram, merch chwaer ei dad. Ac yn y seithfed flwyddyn o'r wythnos hon [1876 AM] hi a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Abram, wrth enw tad ei fam;

14 oherwydd yr oedd wedi marw cyn i'w ferch feichiogi mab.
15 A dechreuodd y bachgen ddeall gwallau'r ddaear a aeth ar gyfeiliorn ar ôl delwau cerfiedig ac ar ôl aflendid, a dysgodd ei dad iddo ysgrifennu, ac yr oedd yn ddwy wythnos oed, [1890 AM] ac fe ymwahanodd oddi wrth ei dad, fel na allai addoli eilunod gydag ef.
16 Ac efe a ddechreuodd weddïo ar Greawdwr pob peth ar iddo ei achub rhag camgymeriadau plant dynion, ac na fyddai ei ran yn syrthio i gamgymeriad ar ôl aflendid a ffieidd-dra.
17 A daeth amser hau had ar y tir, ac aethant allan gyda'i gilydd i amddiffyn eu had rhag y cigfrain, ac aeth Abram allan gyda'r rhai a aeth, ac yr oedd y bachgen yn fachgen pedair ar ddeg oed.
18 A daeth cwmwl o gigfrain i ddifa'r had, a rhedodd Abram i'w cyfarfod cyn iddynt ymsefydlu ar y ddaear, a gwaeddodd arnynt cyn iddynt ymsefydlu ar y ddaear i ddifa'r had, a dywedodd, 'Peidiwch â disgyn: dychwelwch i'r lle y daethoch ohono,' ac aethant ymlaen i ddychwelyd.
19 Ac efe a barodd i gymylau'r brain droi yn ôl y diwrnod hwnnw saith deg o weithiau, ac o'r holl frain drwy'r holl wlad lle'r oedd Abram yno ni thrigasant yno gymaint ag un.
20A gwelodd pawb oedd gydag ef drwy'r holl wlad ef yn gweiddi, a throdd yr holl frain yn ôl, a daeth ei enw yn fawr yn holl wlad y Caldeaid.
21 A daeth ato y flwyddyn hon yr holl rai oedd yn dymuno hau, ac aeth gyda hwynt nes i amser hau ddod i ben: a hwy a heuasant eu tir, a'r flwyddyn honno hwy a ddygasant ddigon o ŷd adref, a bwytasant, ac a gafodd ddigon.
22 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r bumed wythnos [1891 AM] dysgodd Abram y rhai oedd yn gwneud offer i ychen, y crefftwyr mewn pren, a gwnaethant lestr uwchben y ddaear, yn wynebu ffrâm yr aradr, er mwyn rhoi'r had arno, a syrthiodd yr had i lawr oddi yno ar gyfran yr aradr, a chafodd ei guddio yn y ddaear, ac nid oeddent mwyach yn ofni'r cigfrain.
23 Ac fel hyn y gwnaethant (llestri) uwchben y ddaear ar holl fframiau'r aradr, a heuasant ac aredigasant yr holl dir, yn ôl fel y gorchmynnodd Abram iddynt, ac nid oeddent mwyach yn ofni'r adar.

PENNOD 12

1 A bu yn y chweched wythnos, yn y seithfed flwyddyn ohoni, [1904 AM] i Abram ddweud wrth Terah ei dad, gan ddywedyd, 'Dad!'
2 A dywedodd, 'Wele, dyma fi, fy mab.' A dywedodd,
'Pa gymorth a budd sydd i ni o'r eilunod hynny yr wyt ti'n eu haddoli,
A chyn pa un yr wyt ti'n ymgrymu?
3Oherwydd nid oes ysbryd ynddynt,
Oherwydd ffurfiau mud ydynt, a chamgymeriad y galon.
Peidiwch â'u haddoli:
4Addolwch Dduw'r nefoedd,
Pwy sy'n achosi i'r glaw a'r gwlith ddisgyn ar y ddaear
Ac yn gwneud popeth ar y ddaear,
Ac wedi creu popeth trwy Ei air,
Ac mae pob bywyd o flaen Ei wyneb.
5 Pam yr ydych yn addoli pethau nad oes ganddynt ysbryd ynddynt?
Oherwydd gwaith dwylo (dynion) ydynt,
Ac ar eich ysgwyddau yr ydych yn eu dwyn,
Ac nid oes gennych unrhyw gymorth ganddynt,
Ond maen nhw'n achos mawr o gywilydd i'r rhai sy'n eu gwneud,
A chamgymeriad calon y rhai sy'n eu haddoli:
Peidiwch â'u haddoli.
6 A dywedodd ei dad wrtho, Myfi hefyd a wn hynny, fy mab, ond beth a wnaf â phobl a'm gwnaeth i wasanaethu ger eu bron?
7 Ac os dywedaf y gwir wrthynt, byddant yn fy lladd; oherwydd y mae eu henaid yn glynu wrthynt i'w haddoli a'u hanrhydeddu.
8 Taw, fy mab, rhag iddynt dy ladd.' A llefarodd y geiriau hyn wrth ei ddau frawd, a buont yn flin wrtho, ac yntau a barhaodd yn dawel.
9 Ac yn y ddeugeinfed jiwbili, yn yr ail wythnos, yn y seithfed flwyddyn ohoni, [1925 AM] cymerodd Abram wraig iddo'i hun, a'i henw oedd Sarai, merch ei dad, a hi a ddaeth yn wraig iddo.
10 A Haran, ei frawd, a gymerodd wraig iddo'i hun yn y drydedd flwyddyn o'r drydedd wythnos, [1928 AM] a hi a esgorodd ar fab iddo yn y seithfed flwyddyn o'r wythnos hon, [1932 AM] ac efe a alwodd ei enw ef Lot.
11 A chymerodd Nachor, ei frawd, wraig iddo'i hun.
12 Ac yn y drigainfed flwyddyn o oes Abram, hynny yw, yn y bedwaredd wythnos, yn y bedwaredd flwyddyn ohoni, [1936 AM] cododd Abram liw nos, a llosgodd dŷ'r eilunod, a llosgodd bopeth oedd yn y tŷ heb i neb wybod hynny.
13 A chodasant yn y nos a cheisio achub eu duwiau o ganol y tân.
14 A brysiodd Haran i'w hachub hwynt, ond fflamiodd y tân drosto, a llosgwyd ef yn y tân, a bu farw yn Ur y Caldeaid o flaen Terah ei dad, a chladdasant ef yn Ur y Caldeaid.
15 A Terah a aeth allan o Ur y Caldeaid, efe a'i feibion, i fyned i wlad Libanus ac i wlad Canaan, ac a drigodd yng ngwlad Haran; ac Abram a drigodd gyda'i dad Terah yn Haran am bythefnos o flynyddoedd.
16 Ac yn y chweched wythnos, yn y bumed flwyddyn o hynny, [1951 AM] eisteddodd Abram i fyny drwy'r nos ar y lleuad newydd o'r seithfed mis i arsylwi'r sêr o'r hwyr hyd y bore, er mwyn gweld beth fyddai nodwedd y flwyddyn o ran y glawogydd, ac yr oedd ar ei ben ei hun wrth iddo eistedd ac arsylwi.
17 A daeth gair i'w galon, ac efe a ddywedodd, Holl arwyddion y sêr, ac arwyddion y lleuad a'r haul, sydd i gyd yn llaw yr Arglwydd. Pam yr wyf fi yn eu chwilio allan?
18 Os mynno, fe beri iddi lawio, fore a hwyr;
Ac os yw'n dymuno, mae'n ei atal,
Ac y mae pob peth yn ei law ef.'
19 Ac efe a weddïodd y noson honno, ac a ddywedodd,
'Fy Nuw, Duw Goruchaf, Ti yn unig yw fy Nuw,
A Thi a'th lywodraeth a ddewisais.
A Thi a greodd bob peth,
A phob peth sy'n waith dy ddwylo.
20 Achub fi o ddwylo ysbrydion drwg sy'n teyrnasu dros feddyliau calonnau dynion,
A pheidiwch â gadael iddynt fy arwain ar gyfeiliorn oddi wrthyt Ti, fy Nuw.
A sefydla fi a'm had am byth

Nad awn ar gyfeiliorn o hyn ymlaen ac am byth.'
21 Ac efe a ddywedodd, ‘A ddychwelaf i Ur y Caldeaid sy’n ceisio fy wyneb, fel y gallaf ddychwelyd atynt, a ddylwn aros yma yn y lle hwn? Bydded i’r llwybr cywir o’th flaen lwyddo yn nwylo dy was, fel y gallo efe ei gyflawni, ac na fyddaf yn cerdded yn nhwylldra fy nghalon, O fy Nuw.’
22 Ac wedi iddo orffen llefaru a gweddïo, wele air yr Arglwydd a anfonwyd ato trwof fi, gan ddywedyd: ‘Dos i fyny o’th wlad, ac oddi wrth dy genedl, ac o dŷ dy dad, i’r wlad a ddangosaf i ti, a mi a’th wnaf yn genedl fawr a niferus.’
23 A byddaf yn dy fendithio di
A gwnaf dy enw yn fawr,
A byddi’n fendigedig ar y ddaear,
Ac ynot ti y bendithir holl deuluoedd y ddaear,
A bendithiaf y rhai sy'n dy fendithio,
A melltithia'r rhai sy'n dy felltithio.
24 A byddaf yn Dduw i ti ac i’th fab, ac i fab dy fab, ac i’th holl had: nac ofna, o hyn ymlaen a hyd holl genedlaethau’r ddaear yr wyf fi yn Dduw i ti.’
25 A dywedodd yr Arglwydd Dduw: ‘Agor ei enau a’i glustiau, fel y clywo a llefaru â’i enau, â’r iaith a ddatguddiwyd’; oherwydd yr oedd wedi peidio o enau holl feibion dynion o ddydd dymchweliad (Babel).
26 Ac agorais ei enau, a'i glustiau a'i wefusau, a dechreuais siarad ag ef yn Hebraeg, yn iaith y greadigaeth.
27 Ac efe a gymerodd lyfrau ei dadau, ac ysgrifennwyd y rhain yn Hebraeg, ac efe a'u trawsgrifiodd, ac o hyn ymlaen dechreuodd eu hastudio, a rhoddais wybod iddo yr hyn na allai (ddeall), ac efe a'u hastudiodd yn ystod y chwe mis glawog.
28 Ac yn y seithfed flwyddyn o'r chweched wythnos [1953 AM] y llefarodd wrth ei dad a'i hysbysu y byddai'n gadael Haran i fynd i wlad Canaan i'w gweld a dychwelyd ato.
29 A dywedodd Terah ei dad wrtho, Dos mewn heddwch:
Bydded i'r Duw tragwyddol wneud dy lwybr yn syth.
A bydded yr Arglwydd gyda thi, a'th amddiffyn rhag pob drwg,
A rhoi i ti ras, trugaredd a ffafr gerbron y rhai sy'n dy weld,
A phe na bydded gan yr un o blant dynion awdurdod arnat ti i'th niweidio;
Ewch mewn heddwch.
30 Ac os gweli di wlad ddymunol i’th lygaid i drigo ynddi, yna cyfod a chymer fi atat, a chymer Lot mab Haran dy frawd gyda thi, fel dy fab dy hun: yr Arglwydd fyddo gyda thi.
31 A Nachor dy frawd a ada gyda mi nes dy fod yn dychwelyd mewn heddwch, ac awn gyda thi i gyd.’

PENNOD 13

1 A theithiodd Abram o Haran, ac a gymerodd Sarai ei wraig, a Lot mab ei frawd Haran, i wlad Canaan; ac a ddaeth i Asyria, ac a aeth i Sichem, ac a drigodd gerllaw derwen uchel.
2 Ac efe a welodd, ac wele, yr oedd y wlad yn ddymunol iawn o fynedfa Hamath hyd y dderwen uchel.
3 A dywedodd yr Arglwydd wrtho: ‘I ti ac i’th had y rhoddaf y wlad hon.’
4 Ac adeiladodd allor yno, ac offrymodd arni aberth poeth i'r Arglwydd, yr hwn a ymddangosasai iddo.
5 Ac efe a symudodd oddi yno i'r mynydd . . . Bethel ar y gorllewin ac Ai ar y dwyrain, ac a osododd ei babell yno.
6 Ac efe a welodd, ac wele, yr oedd y tir yn eang iawn ac yn dda, a phopeth yn tyfu arni—gwinwydd a ffigys a phomgranadau, derw ac ilex, a therebinthau a choed olew, a chedrwydd a chypreswydd a choed dyddiad, a holl goed y maes, ac yr oedd dŵr ar y mynyddoedd.
7 Ac efe a fendithiodd yr Arglwydd a’i harweiniodd ef allan o Ur y Caldeaid, ac a’i dug ef i’r wlad hon.
8 A bu yn y flwyddyn gyntaf, yn y seithfed wythnos, ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf, 1954 AM] iddo adeiladu allor ar y mynydd hwn, a galw ar enw'r Arglwydd: 'Ti, y Duw tragwyddol, yw fy Nuw i.'
9 Ac offrymodd ar yr allor aberth poeth i'r Arglwydd, fel y byddai gydag ef, ac na fyddai'n ei wrthod holl ddyddiau ei einioes.
10 Ac efe a symudodd oddi yno ac a aeth tua’r deau, ac a ddaeth i Hebron ac a adeiladwyd Hebron y pryd hwnnw, ac a drigodd yno ddwy flynedd, ac a aeth (oddi yno) i wlad y deau, i Bealoth, ac yr oedd newyn yn y wlad.
11 Ac aeth Abram i’r Aifft yn y drydedd flwyddyn o’r wythnos, ac arhosodd yn yr Aifft bum mlynedd cyn i’w wraig gael ei rhwygo oddi wrtho.
12 Yr adeg honno, adeiladwyd Tanais yn yr Aifft saith mlynedd ar ôl Hebron.
13 A phan gipiodd Pharo Sarai, gwraig Abram, yna y trawodd yr ARGLWYDD Pharo a'i dŷ â phlâu mawrion o achos Sarai, gwraig Abram.
14 Ac yr oedd Abram yn ogoneddus iawn oherwydd ei feddiannau mewn defaid, a gwartheg, ac asynnod, a cheffylau, a chamelod, a gweision, a morynion, ac mewn arian ac aur yn ddirfawr. A Lot hefyd mab ei frawd oedd gyfoethog.
15 A rhoddodd Pharo Sarai, gwraig Abram, yn ôl, ac anfonodd ef allan o wlad yr Aifft, ac aeth i'r lle yr oedd wedi gosod ei babell ynddo ar y dechrau, i le'r allor, gydag Ai ar y dwyrain, a Bethel ar y gorllewin, a bendithiodd yr Arglwydd ei Dduw a'i dug ef yn ôl mewn heddwch.
16 A bu yn yr unfed ar ddeugain jiwbili yn y drydedd flwyddyn o'r wythnos gyntaf, [1963 AM] iddo ddychwelyd i'r lle hwn ac offrymu aberth poeth arno, a galw ar enw'r Arglwydd, a dweud: 'Ti, y Duw Goruchaf, wyt fy Nuw i byth bythoedd.'
17 Ac yn y bedwaredd flwyddyn o’r wythnos hon [1964 AM] ymwahanodd Lot oddi wrtho, a thrigodd Lot yn Sodom, ac yr oedd dynion Sodom yn bechaduriaid iawn.
18 Ac yr oedd yn drist iawn iddo yn ei galon fod mab ei frawd wedi ymadael ag ef; oherwydd nid oedd ganddo blant.
19 Yn y flwyddyn honno y caethgludwyd Lot, dywedodd yr Arglwydd wrth Abram, ar ôl i Lot ymadael ag ef, yn y bedwaredd flwyddyn o'r wythnos hon: 'Cod dy lygaid o'r lle yr wyt yn trigo, tua'r gogledd a'r de, a thua'r gorllewin a'r dwyrain.
20 Canys rhoddaf i ti ac i’th had am byth yr holl dir a weli, a gwnaf dy had fel tywod y môr: er y gall dyn gyfrif llwch y ddaear, ni chyfrifir dy had.

21 Cyfod, rhodia (trwy'r wlad) ar hyd a lled y wlad, a gwêl y cyfan; oherwydd i'th had di y rhoddaf hi.' Ac aeth Abram i Hebron, ac a drigodd yno.
22 Ac yn y flwyddyn honno y daeth Cedorlaomer, brenin Elam, ac Amraphel, brenin Sinar, ac Arioch brenin Selasar, a Tergal, brenin y cenhedloedd, a lladdasant frenin Gomorra, a ffodd brenin Sodom, a syrthiodd llawer trwy glwyfau yng nghwm Siddim, wrth y Môr Halen.
23 A chymerasant Sodom, Adda a Seboim yn gaeth, a chymerasant Lot hefyd, mab brawd Abram, a'i holl eiddo, yn gaeth, ac aethant i Dan.
24 A daeth un a oedd wedi dianc a dweud wrth Abram fod mab ei frawd wedi cael ei gymryd yn gaeth, ac (Abram) a arfogodd weision ei dŷ . . .
25 . . . . i Abram, ac i'w had, degfed ran o'r blaenffrwyth i'r Arglwydd, a'r Arglwydd a'i gorchmynnodd yn ddeddf am byth, y dylent ei rhoi i'r offeiriaid a wasanaethai ger ei fron ef, fel y dylent ei feddiannu am byth.
26 Ac nid oes terfyn ar y gyfraith hon o ran dyddiau; oherwydd efe a'i gorchmynnodd i'r cenedlaethau am byth, y dylent roi i'r Arglwydd ddegfed pob dim, o'r had, a'r gwin, a'r olew, a'r gwartheg, a'r defaid.
27 Ac efe a'i rhoddodd i'w offeiriaid i fwyta ac i yfed mewn llawenydd ger ei fron.
28 A daeth brenin Sodom ato, ac a ymgrymodd o'i flaen, ac a ddywedodd: 'Ein Harglwydd Abram, dyro i ni'r eneidiau a achubaist, ond bydded yr ysbail yn eiddot ti.'
29 A dywedodd Abram wrtho, "Yr wyf yn codi fy nwylo at y Duw Goruchaf, na chymeraf ddim o'r hyn sydd eiddot ti, o edau hyd at glai esgidiau, rhag i ti ddweud, 'Cyfoethogais Abram;' ond yn unig yr hyn a fwytaodd y llanciau, a rhan y gwŷr a aeth gyda mi, sef Aner, Eschol, a Mamre. Bydd y rhain yn cymryd eu rhan."

PENNOD 14

1 Ar ôl y pethau hyn, yn y bedwaredd flwyddyn o'r wythnos hon, ar y lleuad newydd o'r trydydd mis, daeth gair yr Arglwydd at Abram mewn breuddwyd, gan ddweud: 'Nac ofna, Abram; myfi yw dy amddiffynnydd, a bydd dy wobr yn fawr iawn.'
2 A dywedodd, 'Arglwydd, Arglwydd, beth a roddi i mi, gan fy mod i'n mynd yma heb blant, a mab Maseq, mab fy morwyn, yw Dammasec Elieser: efe fydd fy etifedd, ac i mi ni roddaist had.'
3 A dywedodd wrtho, 'Ni fydd hwn yn etifedd i ti, ond un a ddaw o'th goluddion dy hun; efe fydd dy etifedd.'
4 Ac efe a'i dug ef allan, ac a ddywedodd wrtho, Edrych tua'r nefoedd a chyfrif y sêr os gelli eu rhifo.
5 Ac efe a edrychodd tua'r nefoedd, ac a welodd y sêr. Ac efe a ddywedodd wrtho, Felly y bydd dy had.
6 Ac efe a gredodd yn yr Arglwydd, a chyfrifwyd hynny iddo yn gyfiawnder.
7 A dywedodd wrtho, 'Myfi yw'r ARGLWYDD a'th ddug allan o Ur y Caldeaid, i roi i ti wlad y Canaaneaid i'w meddiannu am byth; a byddaf yn Dduw i ti ac i'th had ar dy ôl.'
8 A dywedodd efe: 'Arglwydd, Arglwydd, sut y caf wybod y byddaf yn ei etifeddu?'
9 A dywedodd wrtho, 'Cymer i mi heffer tair blwydd oed, a gafr tair blwydd oed, a dafad tair blwydd oed, a thurtur, a cholomen.'
10 Ac efe a gymerodd y rhain i gyd yng nghanol y mis, ac a drigodd wrth dderwen Mamre, sydd gerllaw Hebron.
11 Ac adeiladodd allor yno, ac aberthodd y rhain i gyd; ac efe a dywalltodd eu gwaed ar yr allor, ac a'u holltodd yn y canol, ac a'u gosododd gyferbyn â'i gilydd: ond ni holltodd yr adar.
12 A daeth adar i lawr ar y darnau, ac Abram a'u gyrrodd hwynt ymaith, ac ni adawodd i'r adar eu cyffwrdd.
13 A phan fachludodd yr haul, syrthiodd ecstasi ar Abram, ac wele! syrthiodd arswyd tywyllwch mawr arno, a dywedwyd wrth Abram, 'Gwybod yn sicr y bydd dy had yn ddieithriaid mewn gwlad nad yw'n eiddo iddynt, a byddant yn eu dwyn yn gaethweision, ac yn eu cystuddio bedwar cant o flynyddoedd.'
14 A byddaf yn barnu'r genedl hefyd y byddant yn gaeth iddi, ac wedi hynny byddant yn dod allan oddi yno â llawer o gyfoeth.
15 A thi a ei at dy dadau mewn heddwch, a'th gladdir mewn oedran da.
16 Ond yn y bedwaredd genhedlaeth y dychwelant yma; oherwydd nid yw anwiredd yr Amoriaid eto wedi ei gyflawni.'
17 Ac efe a ddeffrôdd o'i gwsg, ac a gododd, a'r haul wedi machlud; ac yr oedd fflam, ac wele! ffwrnais yn mygu, a fflam dân yn mynd rhwng y darnau.
18 Ac ar y dydd hwnnw y gwnaeth yr Arglwydd gyfamod ag Abram, gan ddywedyd: I'th had di y rhoddaf y wlad hon, o afon yr Aifft hyd yr afon fawr, afon Ewffrates, y Cenitiaid, y Cenesiaid, y Cadmoniaid, y Peresiaid, a'r Reffaimiaid, y Phacoriaid, a'r Hefiaid, a'r Amoriaid, a'r Canaaneaid, a'r Girgasiaid, a'r Jebusiaid.
19 A phan aeth y dydd heibio, offrymodd Abram y darnau, a'r adar, a'u hoffrymau ffrwythau, a'u hoffrymau diod, a'r tân a'u llosgodd hwynt.
20 Ac ar y diwrnod hwnnw gwnaethom gyfamod ag Abram, yn ôl yr hyn a wnaethom â Noa yn y mis hwn; ac adnewyddodd Abram yr ŵyl a'r ddeddf iddo'i hun am byth.
21 A llawenychodd Abram, a mynegodd yr holl bethau hyn i Sarai ei wraig; ac efe a gredodd y byddai iddo gael plant, ond ni chafodd hi blant.
22. A Sarai a gynghorodd ei gŵr Abram, ac a ddywedodd wrtho, Dos i mewn at Hagar, fy morwyn Eifftaidd: efallai y byddaf yn adeiladu had i ti ohoni.
23 A gwrandawodd Abram ar lais Sarai ei wraig, a dywedodd wrthi, 'Gwnewch hynny.' A chymerodd Sarai Hagar, ei morwyn, yr Eifftes, a'i rhoi i Abram ei gŵr yn wraig iddo.
24 Ac efe a aeth ati hi, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Ismael, yn y bumed flwyddyn o'r wythnos hon [1965 AM]; a hon oedd y chweched flwyddyn a phedwar ugain ym mywyd Abram.

PENNOD 15

1 Ac yn y bumed flwyddyn o bedwaredd wythnos y jiwbilî hwn, [1979 AM] yn y trydydd mis, yng nghanol y mis, dathlodd Abram ŵyl blaenffrwyth y cynhaeaf ŷd.

2 Ac offrymodd offrymau newydd ar yr allor, blaenffrwyth y cynnyrch, i'r Arglwydd, heffer, gafr a dafad ar yr allor yn aberth poeth i'r Arglwydd; eu hoffrymau ffrwythau a'u hoffrymau diod a offrymodd ar yr allor gyda thus.
3 Ac ymddangosodd yr Arglwydd i Abram, ac a ddywedodd wrtho, Myfi yw Duw Hollalluog; cymer dy hun ger fy mron, a bydd berffaith.
4 A gwnaf fy nghyfamod rhyngof fi a thi, a mi a'th luosogaf yn ddirfawr.'
5 A syrthiodd Abram ar ei wyneb, a llefarodd Duw ag ef, ac a ddywedodd:
6 'Wele fy ordinhad gyda thi,
A thi a fyddi yn dad llawer o genhedloedd.
7 Ac ni elwir dy enw mwyach yn Abram,
Ond Abraham fydd dy enw o hyn ymlaen, hyd yn oed am byth.
Oherwydd yn dad llawer o genhedloedd y'th wneuthum.
8 A byddaf yn dy wneud yn fawr iawn,
A byddaf yn dy wneud yn genhedloedd,
A brenhinoedd a ddaw allan o'th eiddot ti.
9 A mi a sefydlaf fy nghyfamod rhyngof fi a thi, a'th had ar dy ôl, trwy eu cenedlaethau, yn gyfamod tragwyddol, fel y byddaf yn Dduw i ti, ac i'th had ar dy ôl.
10 <A rhoddaf i ti ac i'th had ar dy ôl> y wlad lle buost yn ymdeithio, sef gwlad Canaan, i'w meddiannu am byth, a byddaf yn Dduw iddynt.'
11 A dywedodd yr Arglwydd wrth Abraham: 'A thithau, cadw fy nghyfamod, ti a'th had ar dy ôl: ac enwaeda bob gwryw yn eich plith, ac enwaeda eich blaengroen; a bydd hynny'n arwydd o gyfamod tragwyddol rhyngof fi a chwi.
12 Ac ar yr wythfed dydd yr enwaeduwch y plentyn, pob gwryw trwy eich cenedlaethau, yr hwn a aned yn y tŷ, neu yr hwn a brynasoch ag arian gan unrhyw ddieithryn, yr hwn a gawsoch nad yw o'ch had.
13 Rhaid enwaedu'r hwn a aned yn dy dŷ, a'r rhai a brynaist ag arian a enwaedir; a bydd fy nghyfamod yn eich cnawd yn ddeddf dragwyddol.
14 A'r gwryw dienwaededig nad yw wedi ei enwaedu yng nghnawd ei flaengroen ar yr wythfed dydd, torrir yr enaid hwnnw ymaith o blith ei bobl, oherwydd torrodd Fy nghyfamod.'
15 A dywedodd Duw wrth Abraham: 'O ran Sarai dy wraig, ni elwir ei henw hi mwyach yn Sarai, ond Sara fydd ei henw hi.'
16 A bendithiaf hi, a rhoddaf fab i ti ohoni, a bendithiaf ef, a bydd yn genedl, a brenhinoedd cenhedloedd a ddaw ohono.'
17 A syrthiodd Abraham ar ei wyneb, ac a lawenychodd, ac a ddywedodd yn ei galon: A enir mab i'r sawl sy'n gan mlwydd oed, ac a enir i Sara, sy'n naw deg oed?
18 A dywedodd Abraham wrth Dduw: O na byddai Ismael yn fyw ger dy fron di!
19 A dywedodd Duw: 'Ie, bydd Sara hefyd yn esgor ar fab i ti, a thi a elwi ei enw ef Isaac; a byddaf yn sefydlu fy nghyfamod ag ef, cyfamod tragwyddol, ac i'w had ar ei ôl.'
20 Ac o ran Ismael hefyd y gwrandewais arnat, ac wele, mi a'i bendithiaf ef, ac a'i gwnaf yn fawr, ac a'i lluosogaf yn ddirfawr, a bydd efe yn cenhedlu deuddeg tywysog, a mi a'i gwnaf yn genedl fawr.
21 Ond fy nghyfamod a sefydlaf ag Isaac, yr hwn a enwir gan Sara i ti, yn y dyddiau hyn, yn y flwyddyn nesaf.'
22 Ac wedi iddo beidio â llefaru wrtho, aeth Duw i fyny oddi wrth Abraham.
23 A gwnaeth Abraham fel y dywedodd Duw wrtho; cymerodd ei fab Ismael a phawb a aned yn ei dŷ, a'r rhai a brynasai efe â'i arian, pob gwryw yn ei dŷ, ac enwaedodd gnawd eu blaengroen.
24 Ac ar yr un diwrnod yr enwaedwyd Abraham, ac enwaedwyd gydag ef holl ddynion ei dŷ, <a'r rhai a aned yn y tŷ>, a'r holl rai a brynasai ag arian gan blant y dieithryn.
25 Y mae'r gyfraith hon ar gyfer yr holl genedlaethau am byth, ac nid oes enwaediad ar y dyddiau, na hepgor un diwrnod allan o'r wyth diwrnod; oherwydd mae'n ordinhad tragwyddol, wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu ar y llechi nefol.
26 A phob un a aned, heb enwaedu cnawd ei flaengroen ar yr wythfed dydd, nid yw'n perthyn i blant y cyfamod a wnaeth yr Arglwydd ag Abraham, ond i blant dinistr; ac nid oes, chwaith, unrhyw arwydd arno ei fod yn eiddo'r Arglwydd, ond (y mae wedi'i fwriadu) i'w ddinistrio a'i ladd oddi ar y ddaear, a'i ddiwreiddio allan o'r ddaear, oherwydd iddo dorri cyfamod yr Arglwydd ein Duw.
27 Oherwydd y crëwyd holl angylion y presenoldeb a holl angylion y sancteiddiad felly o ddydd eu creu, a cherbron angylion y presenoldeb ac angylion y sancteiddiad y sancteiddiodd Israel, fel y byddent gydag Ef a chyda'i angylion sanctaidd.
28 A gorchmynna i blant Israel, a gadewch iddynt gadw arwydd y cyfamod hwn dros eu cenedlaethau fel dedfryd dragwyddol, ac ni chânt eu diwreiddio allan o'r tir.
29 Oherwydd y gorchymyn a ordeiniwyd yn gyfamod, y dylent ei gadw am byth ymhlith holl blant Israel.
30 Ni barodd i'r ARGLWYDD i Ismael a'i feibion a'i frodyr ac Esau nesáu ato; nid am eu bod yn blant Abraham y dewisodd hwy, ond am ei fod yn eu hadnabod hwy, ond Israel a ddewisodd i fod yn bobl iddo'i hun.
31 Ac efe a'i sancteiddiodd, ac a'i casglodd o blith holl blant dynion; oherwydd y mae llawer o genhedloedd a llawer o bobloedd, a'r cyfan yn eiddo Efe, a thros y cwbl y gosododd efe ysbrydion mewn awdurdod i'w harwain ar gyfeiliorn oddi wrtho Efe.
32 Ond ni phenododd efe angel nac ysbryd dros Israel, oherwydd efe yn unig yw eu llywodraethwr, a bydd efe yn eu cadw ac yn eu gofyn o law ei angylion a'i ysbrydion, ac o law ei holl alluoedd er mwyn iddynt eu cadw a'u bendithio, ac fel y byddant yn eiddo Ef, ac y bydd Efe yn eiddo iddynt o hyn ymlaen am byth.
33 Ac yn awr yr wyf yn cyhoeddi i ti na fydd plant Israel yn cadw at y ordinhad hwn, ac na fyddant yn enwaedu eu meibion yn ôl yr holl gyfraith hon; oherwydd yng nghnawd eu henwaediad byddant yn hepgor yr enwaediad hwn ar eu meibion, a byddant oll, meibion Beliar, yn gadael eu meibion yn ddienwaededig fel y'u ganed.
34 A bydd digofaint mawr gan yr Arglwydd yn erbyn plant Israel, oherwydd iddynt adael ei gyfamod a throi oddi wrth ei air, a phrofi a chablu, gan nad ydynt yn cadw ordinhad y gyfraith hon; oherwydd iddynt drin eu haelodau fel y Cenhedloedd, fel y gellir eu symud a'u gwreiddio allan o'r tir. Ac ni fydd maddeuant na maddeuant iddynt mwyach [fel y bydd maddeuant a maddeuant] am holl bechod y camgymeriad tragwyddol hwn.

PENNOD 16

1 Ac ar y lleuad newydd o'r pedwerydd mis ymddangosom i Abraham, wrth dderwen Mamre, a siaradom ag ef, a hysbysasom iddo y rhoddid mab iddo gan Sara ei wraig.
2 A chwarddodd Sara, oherwydd clywodd ein bod wedi llefaru'r geiriau hyn gydag Abraham, a'i rhybuddio ni; yna daeth ofn arni a gwadu ei bod wedi chwerthin o achos y geiriau.
3 A dywedasom wrthi enw ei mab, fel y mae ei enw wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu yn y tabledi nefol (h.y.) Isaac,
4 A phan ddychwelom ati ar amser penodol, y byddai hi wedi beichiogi ar fab.
5 Ac yn y mis hwn y gweithredodd yr Arglwydd ei farnedigaethau ar Sodom, a Gomorra, a Seboim, a holl ardal yr Iorddonen, ac efe a'u llosgodd hwynt â thân a brwmstan, ac a'u dinistriodd hyd y dydd hwn, fel y mynegais i ti eu holl weithredoedd, eu bod yn ddrwg ac yn bechaduriaid yn fawr, a'u bod yn eu halogi eu hunain ac yn cyflawni godineb yn eu cnawd, ac yn gweithio aflendid ar y ddaear.
6 Ac yn yr un modd, bydd Duw yn gweithredu barn ar y lleoedd lle y gwnaethant yn ôl aflendid y Sodomiaid, fel barn Sodom.
7 Ond achubwyd Lot gennym ni; oherwydd cofiodd Duw Abraham, a'i anfon allan o ganol y dinistr.
8 Ac efe a'i ferched a wnaethant bechod ar y ddaear, fel na fu ei fath ar y ddaear o ddyddiau Adda hyd ei amser ef; canys y gŵr a orweddodd gyda'i ferched.
9 Ac wele, gorchmynnwyd a cerfiwyd ynghylch ei holl had, ar y llechi nefol, i'w symud a'u diwreiddio allan, ac i weithredu barn arnynt fel barn Sodom, a pheidio â gadael unrhyw had o'r dyn ar y ddaear ar ddydd y gondemniad.
10 Ac yn y mis hwn y symudodd Abraham o Hebron, ac a aeth i ffwrdd ac a drigodd rhwng Cades a Sur ym mynyddoedd Gerar.
11 Ac yng nghanol y pumed mis symudodd oddi yno, ac arhosodd wrth Ffynnon y Llw.
12 Ac yng nghanol y chweched mis ymwelodd yr Arglwydd â Sara, a gwnaeth iddi fel yr oedd wedi dweud, a hi a feichiogodd.
13 A hi a esgorodd ar fab yn y trydydd mis, ac yng nghanol y mis, yr amser y llefarasai yr Arglwydd wrth Abraham, ar ŵyl blaenffrwyth y cynhaeaf, y ganwyd Isaac.
14 Ac Abraham a enwaedodd ei fab ar yr wythfed dydd: efe oedd y cyntaf i gael ei enwaedu yn ôl y cyfamod a ordeiniwyd am byth.
15 Ac yn y chweched flwyddyn o'r bedwaredd wythnos daethom at Abraham, at Ffynnon y Llw, ac ymddangosom iddo [fel y dywedasom wrth Sarah y dylem ddychwelyd ati, a byddai hi wedi beichiogi ar fab.
16 A dychwelsom yn y seithfed mis, a chawsom Sarah yn feichiog o'n blaen] a bendithiasom ef, a mynegasom iddo'r holl bethau a orchmynnwyd amdano, na fyddai farw nes iddo genhedlu chwech o feibion eraill, a'u gweld cyn iddo farw; ond yn Isaac y gelwir ei enw a'i had:
17 A bod holl had ei feibion yn Genhedloedd, ac yn cael eu cyfrif gyda'r Cenhedloedd; ond o feibion Isaac y byddai un yn had sanctaidd, ac na ddylid ei gyfrif ymhlith y Cenhedloedd.
18 Oherwydd byddai efe yn dod yn rhan i'r Goruchaf, a'i holl had ef wedi syrthio i feddiant Duw, fel y byddai i'r Arglwydd yn bobl yn feddiant iddo uwchlaw'r holl genhedloedd, ac y byddai'n frenhiniaeth ac yn offeiriaid ac yn genedl sanctaidd.
19 Ac aethom ar ein ffordd, a mynegasom i Sara yr holl bethau a ddywedasom wrtho, a llawenhaodd y ddau â llawenydd mawr iawn.
20 Ac adeiladodd yno allor i'r Arglwydd a'i gwaredodd ef, ac a'i llawenhaodd yng ngwlad ei ymdaith, a dathludd ŵyl llawenydd yn y mis hwn saith niwrnod, ger yr allor a adeiladodd wrth Ffynnon y Llw.
21 Ac adeiladodd fythau iddo'i hun ac i'w weision ar yr ŵyl hon, ac ef oedd y cyntaf i ddathlu gŵyl y tabernacl ar y ddaear.
22 Ac yn ystod y saith diwrnod hyn, bob dydd y daeth â phoethoffrwm i'r Arglwydd at yr allor, sef dau ych, dau hwrdd, saith o ddefaid, ac un bwch gafr, yn aberth dros bechod, er mwyn gwneud cymod drosto'i hun a'i had drwyddo.
23 Ac, fel offrwm diolch, saith hwrdd, saith myn, saith o ddefaid, a saith o fwch, a'u hoffrymau ffrwythau a'u hoffrymau diod; ac efe a losgodd ei holl fraster ar yr allor, yn offrwm dewisol i'r Arglwydd, yn arogl peraidd.
24 Bore a hwyr, llosgodd efe bersawrus, thus a galbanwm, a stacet, a nard, a myrr, a pherlysiau, a chostum; offrymodd efe y saith hyn i gyd, wedi'u malu, wedi'u cymysgu ynghyd yn rhannau cyfartal (ac) yn bur.
25 Ac efe a ddathlodd yr ŵyl hon am saith niwrnod, gan lawenhau â'i holl galon ac â'i holl enaid, efe a phawb oedd yn ei dŷ, ac nid oedd dieithryn gydag ef, na neb dienwaededig.
26 Ac efe a fendithiodd ei Greawdwr a'i creodd ef yn ei genhedlaeth, oherwydd efe a'i creodd ef yn ôl ei ewyllys da; oherwydd efe a wyddai ac a sylweddolodd y byddai ohono efe yn codi planhigyn cyfiawnder i'r cenedlaethau tragwyddol, ac ohono efe had sanctaidd, fel y byddai'n debyg i'r Un a wnaeth bob peth.
27 Ac fe fendithiodd a llawenychodd, a galwodd enw'r ŵyl hon yn ŵyl yr Arglwydd, llawenydd derbyniol gan y Duw Goruchaf.
28 A bendithiasom ef am byth, a'i holl had ar ei ôl trwy holl genedlaethau'r ddaear, oherwydd iddo ddathlu'r ŵyl hon yn ei hamser, yn ôl tystiolaeth y llechi nefol.
29 Am y rheswm hwn y mae wedi'i ordeinio ar y llechi nefol ynglŷn ag Israel, y byddant yn dathlu gŵyl y tabernacl saith niwrnod â llawenydd, yn y seithfed mis, yn dderbyniol gerbron yr Arglwydd - deddf dragwyddol trwy eu cenedlaethau bob blwyddyn.
30 Ac i hyn nid oes terfyn ar ddyddiau; oherwydd y mae wedi ei ordeinio am byth i Israel, y dylent ei ddathlu a thrigo mewn bythodau, a gosod torchau ar eu pennau, a chymryd canghennau deiliog, a helyg o'r nant.
31 A chymerodd Abraham ganghennau o goed palmwydd, a ffrwyth coed hardd, a chan fynd o amgylch yr allor saith gwaith y bore gyda'r canghennau, molodd a diolchodd i'w Dduw am bob peth mewn llawenydd.

PENNOD 17

1 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r bumed wythnos y diddyfnwyd Isaac yn y jiwbili hon, [1982 AM] a gwnaeth Abraham wledd fawr yn y trydydd mis, ar y dydd y diddyfnwyd ei fab Isaac.
2 Ac Ismael mab Hagar yr Eifftwraig oedd gerbron Abraham ei dad yn ei le; ac Abraham a lawenychodd, ac a fendithiodd Dduw am iddo weld ei feibion, ac na fu farw'n ddi-blant.
3 Ac efe a gofiodd y geiriau a lefarasai efe wrtho y dydd y gwahanodd Lot oddi wrtho, ac a lawenychodd am i'r Arglwydd roi iddo had ar y ddaear i etifeddu'r ddaear, ac a fendithiodd â'i holl enau Greawdwr pob peth.
4 A gwelodd Sara Ismael yn chwarae ac yn dawnsio, ac Abraham yn llawenhau â llawenydd mawr, a chenfigennodd wrth Ismael a dywedodd wrth Abraham, 'Gyrr allan y gaethferch hon a'i mab; oherwydd ni fydd mab y gaethferch hon yn etifedd gyda'm mab Isaac.'
5 A'r peth oedd ddrwg yng ngolwg Abraham, o achos ei wasanaethferch a'i fab, fel y gyrrodd efe hwynt oddi wrtho.
6 A dywedodd Duw wrth Abraham, Na fydded yn ddrwg yn dy olwg, o achos y plentyn, ac o achos y gaethferch; ym mhob peth a ddywedodd Sara wrthyt, gwrando ar ei geiriau hi a gwna hwynt; canys yn Isaac y gelwir dy enw a'th had.
7 Ond o ran mab y gaethferch hon, mi a'i gwnaf yn genedl fawr, oherwydd ei fod o'th had di.'
8 A chododd Abraham yn fore, a chymerodd fara a photel o ddŵr, a'u gosod ar ysgwyddau Hagar a'r plentyn, a'i hanfon ymaith.
9 A hi a aeth i grwydro yn anialwch Beersheba, a darfu'r dŵr yn y botel, a sychedodd y plentyn, ac ni allai fynd ymlaen, a syrthiodd i lawr.
10 A chymerodd ei fam ef a'i daflu dan olewydden, ac aeth ac eisteddodd i lawr gyferbyn ag ef, o bellter ergyd bwa; oherwydd dywedodd, 'Peidiaf â gweld marwolaeth fy mab,' ac wrth iddi eistedd wylodd.
11 A dywedodd angel Duw, un o'r rhai sanctaidd, wrthi, "Pam yr wyt ti'n wylo, Hagar? Cyfod, cymer y plentyn, a dal ef yn dy law; oherwydd clywodd Duw dy lais, ac fe welodd y plentyn."
12 A hi a agorodd ei llygaid, a gwelodd ffynnon ddŵr, ac a aeth ac a lenwodd ei photel â dŵr, ac a roddodd i'w phlentyn i'w yfed, ac a gododd ac a aeth tua anialwch Paran.
13 A thyfodd y bachgen a daeth yn saethydd, a Duw oedd gydag ef, a chymerodd ei fam wraig iddo o blith merched yr Aifft.
14 A hi a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Nebaioth; canys dywedodd, 'Yr oedd yr Arglwydd yn agos ataf pan alwais arno.'
15 A bu yn y seithfed wythnos, yn y flwyddyn gyntaf ohoni, [2003 AM] yn y mis cyntaf yn y jiwbili hwn, ar y deuddegfed o'r mis hwn, yr oedd lleisiau yn y nefoedd ynglŷn ag Abraham, ei fod yn ffyddlon ym mhopeth a ddywedodd wrtho, a'i fod yn caru'r Arglwydd, a'i fod yn ffyddlon ym mhob cyfyngder.
16 A daeth y tywysog Mastêmâ a dweud gerbron Duw, 'Wele, mae Abraham yn caru ei fab Isaac, ac mae'n ei ymhyfrydu yn fwy na dim arall; dywed wrtho am ei offrymu'n offrwm poeth ar yr allor, a chei weld a wnaiff y gorchymyn hwn, a chei wybod a yw'n ffyddlon ym mhopeth yr wyt ti'n ei brofi.'
17 A gwyddai'r Arglwydd fod Abraham yn ffyddlon yn ei holl gystuddiau; oherwydd yr oedd wedi ei brofi trwy ei wlad a thrwy newyn, ac wedi ei brofi â chyfoeth brenhinoedd, ac wedi ei brofi eto trwy ei wraig, pan gafodd ei rhwygo (oddi wrtho), a thrwy enwaediad; ac wedi ei brofi trwy Ismael a Hagar, ei forwyn, pan anfonodd hwy ymaith.
18 Ac ym mhopeth y profodd efe ef, fe'i cafwyd yn ffyddlon, ac nid oedd ei enaid yn ddiamynedd, ac nid oedd yn araf i weithredu; oherwydd yr oedd yn ffyddlon ac yn caru'r Arglwydd.

PENNOD 18

1 A dywedodd Duw wrtho, 'Abraham, Abraham'; ac efe a ddywedodd, 'Wele, (dyma) fi.'
2 A dywedodd, "Cymer dy fab annwyl yr hwn yr wyt yn ei garu, sef Isaac, a dos i'r ucheldir, ac offrymwch ef ar un o'r mynyddoedd a ddangosaf i ti."
3 Ac efe a gododd yn fore, ac a gyfrwyodd ei asyn, ac a gymerodd ei ddau lanc gydag ef, ac Isaac ei fab, ac a holltodd goed yr offrwm poeth, ac a aeth i'r lle ar y trydydd dydd, ac a welodd y lle o bell.
4 Ac efe a ddaeth at ffynnon ddŵr, ac a ddywedodd wrth ei lanciau, 'Arhoswch yma gyda'r asyn, a minnau a'r bachgen a af (fan draw), a phan fyddom wedi addoli, deuwn yn ôl atoch.'
5 Ac efe a gymerodd goed yr offrwm poeth, ac a'i gosododd ar ei fab Isaac, ac a gymerodd y tân a'r gyllell yn ei law, ac a aethant ill dau gyda'i gilydd i'r lle hwnnw.
6 A dywedodd Isaac wrth ei dad, 'Dad;' ac efe a ddywedodd, 'Dyma fi, fy mab.' A dywedodd wrtho, 'Wele'r tân, a'r gyllell, a'r coed; ond ble mae'r ddafad ar gyfer yr offrwm poeth, dad?'
7 A dywedodd, 'Bydd Duw yn darparu iddo'i hun oen ar gyfer offrwm poeth, fy mab.' Ac efe a nesaodd at le mynydd Duw.
8 Ac adeiladodd allor, a gosododd y coed ar yr allor, a rhwymodd ei fab Isaac, a'i osod ar y coed oedd ar yr allor, ac estynnodd ei law i gymryd y gyllell i ladd ei fab Isaac.
9 A safais o'i flaen ef, a cherbron y tywysog Mastêmâ, a dywedodd yr Arglwydd, 'Peidiwch â'i ddweud am roi ei law ar y bachgen, na gwneud dim iddo, oherwydd dangosais ei fod yn ofni'r Arglwydd.'
10 A gelwais arno o'r nefoedd, a dywedais wrtho, 'Abraham, Abraham;' ac ofnwyd ef, a dywedodd, 'Wele, (dyma) fi.'
11 A dywedais wrtho, 'Paid â rhoi dy law ar y bachgen, ac na wnei ddim iddo; oherwydd yn awr yr wyf wedi dangos dy fod yn ofni'r Arglwydd, ac nad wyt wedi atal dy fab, dy fab cyntaf-anedig, oddi wrthyf.'
12 A chywilyddiodd y tywysog Mastêmâ; a chododd Abraham ei lygaid ac edrychodd, ac wele hwrdd wedi'i ddal . . . wrth ei gyrn, ac aeth Abraham a chymryd yr hwrdd a'i offrymu'n offrwm poeth yn lle ei fab.
13 A galwodd Abraham y lle hwnnw, 'Gwelodd yr Arglwydd'; felly y dywedir yn y mynydd, 'Gwelodd yr Arglwydd': dyna Fynydd Seion.
14 A galwodd yr Arglwydd ar Abraham wrth ei enw yr ail dro o'r nefoedd, fel y gwnaeth i ni ymddangos i lefaru wrtho yn enw'r Arglwydd.

15 A dywedodd: ‘Trwyf fy hun y tyngais,’ medd yr Arglwydd, ‘Oherwydd i ti wneud y peth hwn, a pheidio â chadw dy fab, dy fab annwyl, oddi wrthyf, y byddaf yn dy fendithio mewn bendith, ac yn amlhau dy had. Fel sêr y nefoedd, ac fel y tywod sydd ar lan y môr. A bydd dy had yn etifeddu dinasoedd eu gelynion,’
16 Ac yn dy had di y bendithir holl genhedloedd y ddaear; am i ti wrando ar fy llais, a dangos i bawb dy fod yn ffyddlon i mi ym mhopeth a ddywedais wrthyt, Dos mewn heddwch.
17 Ac aeth Abraham at ei lanciau, a hwy a godasant ac a aethant ynghyd i Beersheba, ac Abraham [2010 AM] a drigodd wrth Ffynnon y Llw.
18 Ac fe ddathludd yr ŵyl hon bob blwyddyn, saith diwrnod gyda llawenydd, a'i galwodd yn ŵyl yr Arglwydd yn ôl y saith diwrnod y byddai'n mynd ac yn dychwelyd mewn heddwch.
19 Ac yn unol â hynny y mae wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu ar y llechi nefol ynglŷn ag Israel a'i had y dylent ddathlu'r ŵyl hon saith niwrnod gyda llawenydd gŵyl.

PENNOD 19

1 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r wythnos gyntaf yn yr ail ar ddeugain jiwbili, dychwelodd Abraham, ac a drigodd gyferbyn â Hebron, sef Ciriath-arba, am bythefnos o flynyddoedd.
2 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r drydedd wythnos o'r jiwbili hon y cyflawnwyd dyddiau einioes Sara, a bu farw yn Hebron.
3 Ac aeth Abraham i alaru amdani a'i chladdu, a phrofasom ef [i weld] a oedd ei ysbryd yn amyneddgar, ac nad oedd yn ddig yng ngeiriau ei enau; a chafwyd ef yn amyneddgar yn hyn, ac ni chafodd ei aflonyddu.
4 Oherwydd mewn amynedd ysbryd y bu’n ymddiddan â meibion Heth, gyda’r bwriad o roi lle iddo gladdu ei farw.
5 A rhoddodd yr Arglwydd ras iddo gerbron pawb a’i gwelsant, ac ymbiliodd mewn tynerwch â meibion Heth, a rhoddasant iddo dir yr ogof ddwbl gyferbyn â Mamre, sef Hebron, am bedwar cant o ddarnau arian.
6 A hwy a erfyniasant arno, gan ddywedyd, Rhoddwn ef i ti am ddim; ond ni fynnai efe ei gymryd o’u dwylo hwy am ddim, oherwydd rhoddodd bris y lle, yr arian yn llawn, ac ymgrymodd o’u blaenau ddwywaith, ac wedi hyn claddodd ei farw yn yr ogof ddwbl.
7 A holl ddyddiau einioes Sara oedd gant a saith ar hugain o flynyddoedd, sef dwy jiwbili, pedair wythnos ac un flwyddyn: dyma ddyddiau blynyddoedd einioes Sara.
8 Dyma'r degfed prawf y profwyd Abraham ag ef, a chafwyd ef yn ffyddlon, ac yn amyneddgar o ran ysbryd.
9 Ac ni ddywedodd air am y si yn y wlad fod Duw wedi dweud y byddai'n ei rhoi iddo ef ac i'w had ar ei ôl, ac y gofynnodd am le yno i gladdu ei farw; oherwydd cafwyd ef yn ffyddlon, a'i gofnodi ar y llechi nefol fel ffrind Duw.
10 Ac yn y bedwaredd flwyddyn o hynny cymerodd wraig i'w fab Isaac, a'i henw hi oedd Rebecca [2020 AM] [merch Bethuel, mab Nachor, brawd Abraham], chwaer Laban a merch Bethuel; a Bethuel oedd fab Melca, a oedd yn wraig i Nachor, brawd Abraham.
11 Ac Abraham a gymerodd iddo ei hun drydydd wraig, a’i henw hi oedd Cetura, o blith merched ei weision tŷ; canys bu farw Hagar o flaen Sara. A hi a esgorodd iddo chwech o feibion, Simram, a Jocsan, a Medan, a Midian, ac Isbac, a Sua, yn y ddwy wythnos o flynyddoedd.
12 Ac yn y chweched wythnos, yn yr ail flwyddyn o hynny, esgorodd Rebecca ar ddau fab i Isaac, Jacob ac Esau,
13 Ac [2046 AM] Jacob oedd ŵr llyfn ac unionsyth, ac Esau oedd ffyrnig, gŵr y maes, a blewog, a Jacob a drigodd mewn pebyll.
14 A thyfodd y llanciau, a dysgodd Jacob ysgrifennu; ond ni ddysgodd Esau, oherwydd yr oedd yn ŵr maes ac yn heliwr, ac yntau a ddysgodd ryfel, a'i holl weithredoedd oedd ffyrnig.
15 Ac yr oedd Abraham yn caru Jacob, ond Isaac yn caru Esau.
16 A gwelodd Abraham weithredoedd Esau, a gwyddai mai yn Jacob y gelwid ei enw a’i had; ac efe a alwodd ar Rebecca, ac a roddodd orchymyn ynglŷn â Jacob, oherwydd gwyddai ei bod hi hefyd yn caru Jacob yn fwy nag Esau.
17 A dywedodd wrthi, Fy merch, gwylia dros fy mab Jacob, oherwydd bydd efe yn fy lle ar y ddaear, ac yn fendith ymhlith plant dynion, ac yn ogoniant i holl had Sem.
18 Oherwydd mi a wn y bydd yr Arglwydd yn ei ddewis ef i fod yn bobl iddo'i hun, o blith yr holl bobloedd sydd ar wyneb y ddaear.
19 Ac wele, mae Isaac fy mab yn caru Esau yn fwy na Jacob, ond gwelaf dy fod ti wir yn caru Jacob.
20 Ychwanega fwy at dy garedigrwydd tuag ato, a bydded dy lygaid arno mewn cariad; oherwydd bydd yn fendith i ni ar y ddaear o hyn ymlaen hyd holl genedlaethau’r ddaear.
21 Bydded dy ddwylo’n gryf, a llawenyched dy galon yn dy fab Jacob; oherwydd yr wyf wedi ei garu ef ymhell mwy na’m holl feibion. Bendithir ef am byth, a llenwir yr holl ddaear gan ei had.
22 Os gall dyn gyfrif tywod y ddaear, ei had hefyd a gyfrifir.
23 A’r holl fendithion y bendithiodd yr Arglwydd fi a’m had â hwy, a fyddant yn eiddo i Jacob a’i had ef am byth.
24 Ac yn ei had ef y bendithir fy enw i, ac enw fy nhadau, Sem, a Noab, ac Enoch, a Mahalalel, ac Enos, a Seth, ac Adda.
25 A bydd y rhain yn gwasanaethu i osod sylfeini'r nefoedd, ac i gryfhau'r ddaear, ac i adnewyddu'r holl oleuadau sydd yn y ffurfafen.
26 Ac efe a alwodd ar Jacob o flaen llygaid Rebecca ei fam, ac a’i cusanodd, ac a’i bendithiodd, ac a ddywedodd:
27 ‘Jacob, fy mab annwyl, yr hwn y mae fy enaid yn ei garu, bydded i Dduw dy fendithio oddi uwchben y ffurfafen, a bydded iddo roi i ti’r holl fendithion â’r rhai y bendithiodd Adda, ac Enoch, a Noa, a Sem; a’r holl bethau a ddywedodd wrthyf amdanynt, a’r holl bethau a addawodd eu rhoi i mi, bydded iddo beri i lynu wrthyt ti ac wrth dy had am byth, yn ôl dyddiau’r nefoedd uwchben y ddaear.’
28 Ac ni fydd Ysbrydion Mastêmâ yn teyrnasu arnat ti nac ar dy had i’th droi oddi wrth yr Arglwydd, yr hwn yw dy Dduw o hyn ymlaen am byth.
29 A bydded yr Arglwydd Dduw yn dad i ti ac i ti, y mab cyntaf-anedig, ac i'r bobl am byth.
30 Dos mewn heddwch, fy mab.’ Ac aethant ill dau allan gyda’i gilydd oddi wrth Abraham.

31 A charodd Rebecca Jacob â'i holl galon ac â'i holl enaid, yn fwy o lawer nag Esau; ond carodd Isaac Esau yn fwy o lawer na Jacob.

PENNOD 20

1 Ac yn y jiwbili a deugain, yn y flwyddyn gyntaf o'r seithfed wythnos, galwodd Abraham ar Ismael, [2052 (2045?) AM] a'i ddeuddeg mab, ac Isaac a'i ddau fab, a chwe mab Cetura, a'u meibion hwy.
2 Ac efe a orchmynnodd iddynt gadw ffordd yr Arglwydd; iddynt weithio cyfiawnder, a charu pob un ei gymydog, a gweithredu fel hyn ymhlith pob dyn; iddynt rodio pob un tuag atynt fel y gwnaent farn a chyfiawnder ar y ddaear.
3 Y dylent enwaedu eu meibion, yn ôl y cyfamod a wnaeth efe â hwynt, ac na wyro i'r dde na'r aswy o'r holl lwybrau a orchmynnodd yr Arglwydd i ni; ac y dylem ymgadw ein hunain rhag pob godineb ac aflendid, [ac ymwrthod â phob godineb ac aflendid o'n plith].
4 Ac os bydd unrhyw wraig neu forwyn yn godinebu yn eich plith, llosgwch hi â thân; ac na fydded iddynt oddef gyda hi yn ôl eu llygaid a'u calon; ac na fydded iddynt gymryd iddynt eu hunain wragedd o ferched Canaan; oherwydd bydd had Canaan yn cael ei ddiwreiddio allan o'r tir.
5 Ac efe a fynegodd iddynt am farn y cewri, a barn y Sodomiaid, sut y barnwyd hwynt am eu drygioni, a'u marw am eu godineb, a'u halogi, a'u llygredd cydfuddiannol trwy odineb.
6 'A gwyliwch rhag pob godineb ac aflendid, a rhag pob halogiad pechod, rhag i chwi wneud ein henw yn felltith, a'ch holl fywyd yn sibrwd, a'ch holl feibion i gael eu dinistrio gan y cleddyf, a'ch bod yn felltith fel Sodom, a'ch holl weddill fel meibion Gomorra.'
7 Yr wyf yn erfyn arnoch, fy meibion, carwch Dduw y nefoedd, a glynwch wrth ei holl orchmynion ef. A pheidiwch â rhodio ar ôl eu heilunod, ac ar ôl eu halogi,
8 A pheidiwch â gwneud i chi eich hunain dduwiau tawdd na duwiau cerfiedig; oherwydd oferedd ydynt, ac nid oes ysbryd ynddynt; oherwydd gwaith dwylo ydynt, a phawb sy'n ymddiried ynddynt, nid ydynt yn ymddiried mewn dim.
9 Peidiwch â'u gwasanaethu, na'u haddoli, ond gwasanaethwch y Duw Goruchaf, ac addolwch ef yn wastadol: a gobeithio am ei wyneb ef bob amser, a gweithredwch uniondeb a chyfiawnder ger ei fron ef, fel y byddo ganddo bleser ynoch a rhoi ei drugaredd i chwi, ac anfon glaw arnoch fore a hwyr, a bendithia'ch holl weithredoedd a wnaethoch ar y ddaear, a bendithia'ch bara a'ch dŵr, a bendithia ffrwyth dy groth a ffrwyth dy dir, a gyrroedd dy wartheg, a diadelloedd dy ddefaid.
10 A byddwch yn fendith ar y ddaear, a bydd holl genhedloedd y ddaear yn eich chwennych, ac yn bendithio eich meibion yn fy enw i, fel y byddant yn cael eu bendithio fel yr wyf fi.
11 Ac efe a roddodd i Ismael ac i'w feibion, ac i feibion Cetura, anrhegion, ac a'u hanfonodd hwynt ymaith oddi wrth Isaac ei fab, ac efe a roddodd bopeth i Isaac ei fab.
12 Ac Ismael a'i feibion, a meibion Cetura a'u meibion, a aethant ynghyd, ac a drigasant o Paran hyd fynedfa Babilon, yn yr holl wlad sydd tua'r dwyrain ar gyfer yr anialwch.
13 A chymysgasant y rhain â'i gilydd, a galwyd eu henw yn Arabiaid ac yn Ismaeliaid.

PENNOD 21

1 Ac yn y chweched flwyddyn o'r seithfed wythnos o'r jiwbili hon, galwodd Abraham ar Isaac ei fab, a gorchmynnodd iddo, gan ddywedyd, 'Yr wyf wedi mynd yn hen, ac nid wyf yn gwybod dydd fy marwolaeth, ac yr wyf yn llawn o'm dyddiau.'
2 Ac wele, yr wyf fi yn gant saith deg pump oed, ac ar hyd holl ddyddiau fy mywyd yr wyf wedi cofio'r Arglwydd, ac wedi ceisio â'm holl galon wneud ei ewyllys ef, ac i rodio'n unionsyth yn ei holl ffyrdd ef.
3 Mae fy enaid wedi casáu eilunod, <ac wedi dirmygu'r rhai a'u gwasanaethodd, ac wedi rhoi fy nghalon a'm hysbryd> er mwyn i mi allu gwneud ewyllys yr hwn a'm creodd.
4 Oherwydd efe yw'r Duw byw, ac efe yw sanctaidd a ffyddlon, ac efe yw cyfiawnder uwchlaw popeth, ac nid oes gydag ef dderbyn personau na derbyn rhoddion; oherwydd cyfiawn yw Duw, ac y mae'n barnu pawb sy'n torri ei orchmynion ac yn dirmygu ei gyfamod.
5 A thithau, fy mab, cadw ei orchmynion ef, a'i ddeddfau, a'i farnedigaethau; ac na rodia ar ôl y ffieidd-dra, ac ar ôl y delwau cerfiedig, ac ar ôl y delwau tawdd.
6 A pheidiwch â bwyta gwaed anifeiliaid na gwartheg o gwbl, nac unrhyw aderyn sy'n hedfan yn y nefoedd.
7 Ac os lladdwch aberth yn heddoffrwm derbyniol, lladdwch ef, a thywalltwch ei waed ar yr allor, a holl fraster yr offrwm a offrymwch ar yr allor gyda blawd mân a'r bwydoffrwm wedi'i gymysgu ag olew, gyda'i ddiodoffrwm - offrymwch hwy i gyd gyda'i gilydd ar allor yr offrwm poeth; arogl peraidd yw o flaen yr Arglwydd.
8 A byddi'n offrymu braster yr aberth diolch ar y tân sydd ar yr allor, a'r braster sydd ar y bol, a'r holl fraster ar y perfedd a'r ddwy aren, a'r holl fraster sydd arnynt, ac ar y llwynau a'r afu y byddi'n ei dynnu, ynghyd â'r arennau.
9 Ac offrymwch y rhain i gyd yn arogl peraidd derbyniol gerbron yr Arglwydd, gyda'i fwydoffrwm a'i ddiodoffrwm, yn arogl peraidd, bara'r offrwm i'r Arglwydd.
10 A bwytewch ei gig y dydd hwnnw ac ar yr ail ddydd, ac na machlud yr haul arno ar yr ail ddydd nes ei fwyta, ac na adawyd dim ar ôl ar gyfer y trydydd dydd; oherwydd nid yw'n dderbyniol [oherwydd nid yw wedi'i gymeradwyo] ac na fwyteir ef mwyach, a bydd pawb sy'n ei fwyta yn dwyn pechod arnynt eu hunain; oherwydd fel hyn y'i cefais wedi'i ysgrifennu yn llyfrau fy hynafiaid, ac yng ngeiriau Enoch, ac yng ngeiriau Noa.
11 A thaena halen ar dy holl offrymau, ac na fydded halen y cyfamod yn brin yn dy holl offrymau gerbron yr Arglwydd.
12 Ac o ran coed yr aberthau, byddwch yn ofalus rhag dod â choed (eraill) ar gyfer yr allor yn ogystal â'r rhain: cypreswydden, llawryf, almon, ffynidwydd, pinwydd, cedrwydd, safin, ffigys, olewydd, myrr, llawryf, aspalathus.
13 A gosodwch o'r mathau hyn o bren ar yr allor o dan yr aberth, y rhai a brofwyd o ran eu golwg, a pheidiwch â gosod (arno) unrhyw bren hollt na thywyll, (ond) caled a glân, heb fai, tyfiant iach a newydd; a pheidiwch â gosod

(arno) hen bren, [oherwydd bod ei arogl wedi mynd] oherwydd nid oes arogl ynddo mwyach fel o'r blaen.
14 Heblaw'r mathau hyn o bren nid oes un arall a osodi (ar yr allor), oherwydd gwasgarir yr arogl, ac nid yw arogl ei arogl yn mynd i fyny i'r nefoedd.
15 Cadw'r gorchymyn hwn a'i wneud, fy mab, er mwyn iti fod yn unionsyth yn dy holl weithredoedd.
16 A bydd yn lân yn dy gorff bob amser, a golch dy hun â dŵr cyn i ti nesáu i offrymu ar yr allor, a golch dy ddwylo a'th draed cyn i ti nesáu at yr allor; a phan fyddi wedi gorffen aberthu, golch dy ddwylo a'th draed eto.
17 Ac na fydded gwaed yn ymddangos arnoch chi nac ar eich dillad; bydd yn wyliadwrus, fy mab, rhag gwaed, bydd yn wyliadwrus iawn; gorchuddiwch ef â llwch.
18 A pheidiwch â bwyta unrhyw waed, oherwydd dyma'r enaid; peidiwch â bwyta unrhyw waed.
19 A pheidiwch â chymryd rhoddion am waed dyn, rhag iddo gael ei dywallt yn ddigerydd, heb farn; oherwydd y gwaed a dywelltir sy'n peri i'r ddaear bechu, ac ni ellir glanhau'r ddaear o waed dyn ond trwy waed yr hwn a'i tywalltodd.
20 A pheidiwch â chymryd anrheg na rhodd am waed dyn: gwaed am waed, fel y'th dderbynioch gerbron yr Arglwydd, y Duw Goruchaf; oherwydd efe yw amddiffynfa'r daioni: ac fel y'th gadwer rhag pob drwg, ac y'th achubo efe rhag pob math o farwolaeth.
21 Gwelaf, fy mab, fod holl weithredoedd plant dynion yn bechod ac yn ddrygioni, a'u holl weithredoedd yn aflendid ac yn ffieidd-dra ac yn halogiad, ac nid oes cyfiawnder gyda hwy.
22 Gochel rhag i ti gerdded yn eu ffyrdd, a cherdded yn eu llwybrau, a phechu pechod i farwolaeth gerbron y Duw Goruchaf. Neu fe guddia ei wyneb oddi wrthyt, a rhodda di yn ôl i ddwylo dy gamwedd, a'th ddiwreiddio di o'r tir, a'th had yr un modd oddi tan y nefoedd, a bydd dy enw a'th had yn diflannu oddi ar yr holl ddaear.
23 Trowch oddi wrth eu holl weithredoedd a'u holl aflendid, a chadwch ordinhad y Duw Goruchaf, a gwnewch ei ewyllys ef a byddwch yn unionsyth ym mhob peth.
24 A bydd yn dy fendithio yn dy holl weithredoedd, ac yn codi ohonot blanhigyn cyfiawnder trwy'r holl ddaear, trwy holl genedlaethau'r ddaear, a'm henw i na'th enw di ni fyddant yn cael eu hanghofio dan y nefoedd am byth.
25 Dos, fy mab, mewn heddwch. Bydded i'r Duw Goruchaf, fy Nuw i a'th Dduw di, dy nerthu i wneud ei ewyllys ef, a bydded iddo fendithio dy holl had a gweddill dy had dros y cenedlaethau am byth, â phob bendith gyfiawn, fel y byddi'n fendith ar yr holl ddaear.'
26 Ac efe a aeth allan oddi wrtho yn llawen.

PENNOD 22

1 A bu yn yr wythnos gyntaf yn y bedwaredd jiwbili a deugain, yn yr ail flwyddyn, sef y flwyddyn y bu farw Abraham, y daeth Isaac ac Ismael o Ffynnon y Llw i ddathlu gŵyl yr wythnosau—sef gŵyl blaenffrwyth y cynhaeaf—at Abraham eu tad, a llawenhaodd Abraham am ddyfodiad ei ddau fab.
2 Oherwydd yr oedd gan Isaac lawer o eiddo yn Beersheba, ac yr oedd Isaac yn arfer mynd i weld ei eiddo ac yn dychwelyd at ei dad.
3 Ac yn y dyddiau hynny y daeth Ismael i weld ei dad, a daethant ill dau ynghyd; ac offrymodd Isaac aberth poeth, a'i gyflwyno ar allor ei dad, yr hon a wnaethai yn Hebron.
4 Ac offrymodd offrwm diolch a gwnaeth wledd o lawenydd gerbron Ismael ei frawd: a gwnaeth Rebecca gacennau newydd o'r ŷd newydd, a'u rhoi i Jacob ei mab, i'w dwyn i Abraham ei dad o flaenffrwyth y tir, fel y gallai efe fwyta a bendithio Creawdwr pob peth cyn iddo farw.
5 Ac Isaac hefyd a anfonodd trwy law Jacob at Abraham offrwm diolch gorau, fel y gallai efe fwyta ac yfed.
6 Ac efe a fwytaodd ac a yfodd, ac a fendithiodd y Duw Goruchaf, yr hwn a greodd nef a daear, yr hwn a wnaeth holl bethau bras y ddaear, ac a'u rhoddodd i blant dynion, fel y gallent fwyta ac yfed a bendithio eu Creawdwr.
7 'Ac yn awr yr wyf yn diolch i Ti, fy Nuw, am i ti beri i mi weld y dydd hwn: wele, yr wyf yn gant tri deg a phymtheg oed, yn hen ŵr ac yn llawn dyddiau, a bu fy holl ddyddiau yn heddwch i mi.'
8 Ni fu i gleddyf y gwrthwynebydd fy ngorchfygu yn yr holl bethau a roddaist i mi ac i'm plant holl ddyddiau fy mywyd hyd y dydd hwn.
9 Fy Nuw, bydded dy drugaredd a'th heddwch ar dy was, ac ar had ei feibion, fel y byddant i ti yn genedl etholedig ac yn etifeddiaeth o blith holl genhedloedd y ddaear o hyn ymlaen hyd holl ddyddiau cenedlaethau'r ddaear, hyd yr holl oesoedd.'
10 Ac efe a alwodd ar Jacob, ac a ddywedodd: 'Fy mab Jacob, bydded i Dduw pawb dy fendithio a'th gryfhau i wneuthur cyfiawnder, a'i ewyllys ger ei fron ef, a bydded iddo dy ddewis di a'th had, fel y byddoch yn bobl i'w etifeddiaeth yn ôl ei ewyllys ef yn dragywydd.
11 A thithau, fy mab, Jacob, nesa a chusanu fi.' Ac efe a nesaodd ac a'i cusanodd, ac a ddywedodd: 'Bendigedig fyddo fy mab Jacob, a holl feibion Duw Goruchaf, hyd oesoedd: Rhodded Duw i ti had cyfiawnder; a sancteiddied efe rai o'th feibion yng nghanol yr holl ddaear; gwasanaethed y cenhedloedd di, a plyged yr holl genhedloedd o flaen dy had.'
12 Bydd yn gryf yng ngŵydd dynion, a defnyddia awdurdod dros holl had Seth. Yna bydd dy ffyrdd di a ffyrdd dy feibion yn gyfiawn, fel y byddant yn genedl sanctaidd.
13 Rhodded i'r Duw Goruchaf iti'r holl fendithion,Y rhai y'm bendithiodd i,A'r rhai y bendithiodd Noa ac Adda;Gorffwysant ar ben sanctaidd dy had o genhedlaeth i genhedlaeth am byth.
14 A bydded iddo dy lanhau oddi wrth bob anghyfiawnder ac amhuredd, fel y maddeuo i ti'r holl gamweddau a wnaethost yn anwybodus. A bydded iddo dy gryfhau a'th fendithio, a bydded i ti etifeddu'r holl ddaear,
15 A bydded iddo adnewyddu ei gyfamod â thi. Fel y byddit iddo yn genedl yn etifeddiaeth iddo am byth, ac fel y byddo efe i ti ac i'th had yn Dduw mewn gwirionedd a chyfiawnder trwy holl ddyddiau'r ddaear.
16 A thithau, fy mab Jacob, cofia fy ngeiriau, a chadw orchmynion Abraham, dy dad: Ymwahana oddi wrth y cenhedloedd, a phaid â bwyta gyda hwynt: a phaid â gwneud yn ôl eu gweithredoedd, a phaid â dod yn gymar iddynt; oherwydd mae eu gweithredoedd yn aflan, a'u holl ffyrdd yn halogiad ac yn ffieidd-dra ac yn aflan.

17 Maent yn offrymu eu haberthau i'r meirw, ac yn addoli ysbrydion drwg, ac yn bwyta uwchben y beddau, a'u holl weithredoedd yw gwagedd a di-waith.
18 Nid oes ganddynt galon i ddeall, ac nid yw eu llygaid yn gweld beth yw eu gweithredoedd, a sut y maent yn gwneud camgymeriad wrth ddweud wrth ddarn o bren, 'Ti yw fy Nuw,' ac wrth garreg, 'Ti yw fy Arglwydd a thi yw fy achubwr.' [Ac nid oes ganddynt galon.]
19 Ac o ran ti, fy mab Jacob, bydded i'r Duw Goruchaf dy gynorthwyo, a bydded i Dduw'r nefoedd dy fendithio, a'th waredu oddi wrth eu halogi a'u holl gamgymeriad.
20 Bydd yn ofalus, fy mab Jacob, rhag cymryd gwraig o unrhyw had o ferched Canaan; oherwydd y mae ei holl had i'w ddiwreiddio o'r ddaear.
21 Oherwydd camwedd Ham, gwnaeth Canaan gyfeiliorn, a bydd ei holl had yn cael ei ddinistrio oddi ar y ddaear a'i holl weddillion, ac ni fydd neb a ddaw ohono yn cael ei achub ar ddydd y farn.
22 Ac o ran holl addolwyr eilunod a'r rhai halogedig
(a) Ni fydd gobaith iddynt yng ngwlad y byw;
(b) Ac ni fydd cof amdanynt ar y ddaear;
(c) Oherwydd byddant yn disgyn i Sheol,
(d) Ac i le'r gondemniad y byddant yn mynd,
Fel y cymerwyd plant Sodom oddi ar y ddaear, felly y cymerir ymaith bawb sy'n addoli eilunod.
23 Nac ofna, fy mab Jacob, a nac ofna, fab Abraham: bydded i'r Duw Goruchaf dy gadw rhag dinistr, a'th waredu rhag holl lwybrau cyfeiliorn.
24. A'r tŷ hwn a adeiladais i mi fy hun, er mwyn i mi roi fy enw arno yn y ddaear: [fe'i rhoddir i ti ac i'th had am byth], a'i alw'n dŷ Abraham; fe'i rhoddir i ti ac i'th had am byth; oherwydd ti a adeiladi fy nhŷ ac a sicrhei fy enw gerbron Duw am byth: bydd dy had a'th enw yn sefyll trwy holl genedlaethau'r ddaear.'
25 Ac efe a beidiodd â'i orchymyn a'i fendithio.
26 A gorweddodd y ddau gyda'i gilydd ar yr un gwely, a chysgodd Jacob ym mynwes Abraham, tad ei dad, ac efe a'i cusanodd ef saith gwaith, a llawenychodd ei gariad a'i galon drosto.
27 Ac efe a'i bendithiodd ef â'i holl galon, ac a ddywedodd: 'Y Duw Goruchaf, Duw'r cyfan, a Chreawdwr y cyfan, yr hwn a'm dug allan o Ur y Caldeaid, er mwyn iddo roi'r wlad hon i mi i'w hetifeddu am byth, ac er mwyn i mi sefydlu had sanctaidd—bendigedig fyddo'r Goruchaf am byth.'
28 Ac efe a fendithiodd Jacob, ac a ddywedodd: 'Fy mab, yr hwn yr wyf yn llawenhau drosto â'm holl galon a'm holl serch, bydded dy ras a'th drugaredd yn ddyrchafu arno ef ac ar ei had yn dragywydd.
29 A na wrthod ef, ac na'i ddiystyra o hyn allan hyd ddyddiau tragwyddoldeb, a bydded i'th lygaid gael eu hagor arno ef ac ar ei had, fel y byddo i ti ei gadw ef, a'i fendithio, a'i sancteiddio'n genedl i'th etifeddiaeth;
30 A bendithia ef â'th holl fendithion o hyn ymlaen hyd holl ddyddiau tragwyddoldeb, ac adnewydda dy gyfamod a'th ras gydag ef a'i had yn ôl dy holl ewyllys da i holl genedlaethau'r ddaear.'

PENNOD 23

1 Ac efe a osododd ddau fys Jacob ar ei lygaid, ac a fendithiodd Dduw y duwiau, ac a orchuddiodd ei wyneb ac a estynnodd ei draed ac a gysgodd gwsg tragwyddoldeb, ac a gasglwyd at ei dadau.
2 Ac er gwaethaf hyn oll yr oedd Jacob yn gorwedd yn ei fynwes, ac ni wyddai fod Abraham, tad ei dad, wedi marw.
3 A deffrôdd Jacob o'i gwsg, ac wele, yr oedd Abraham mor oer â rhew, ac efe a ddywedodd, 'Tad, tad'; ond nid oedd neb a lefarodd, ac efe a wyddai ei fod efe wedi marw.
4 Ac efe a gododd o'i fynwes, ac a redodd, ac a fynegodd i Rebecca ei fam; ac a aeth Rebecca at Isaac yn y nos, ac a fynegodd iddo; ac a aethant ynghyd, a Jacob gyda hwynt, a lamp yn ei law ef: a phan aethant i mewn, hwy a gawsant Abraham yn gorwedd yn farw.
5 A syrthiodd Isaac ar wyneb ei dad, ac wylodd a'i gusanu.
6 A chlywyd y lleisiau yn nhŷ Abraham, ac Ismael ei fab a gyfododd, ac a aeth at Abraham ei dad, ac a wylodd dros Abraham ei dad, efe a holl dŷ Abraham, ac a wylasant â wylofain mawr.
7 A chladdodd ei feibion Isaac ac Ismael ef yn yr ogof ddwbl, gerllaw Sara ei wraig, ac wylasant amdano ddeugain niwrnod, holl ddynion ei dŷ, ac Isaac ac Ismael, a'u holl feibion, a holl feibion Cetura yn eu lleoedd; a daeth dyddiau wylo am Abraham i ben.
8 Ac efe a fu fyw dair jiwbili a phedair wythnos o flynyddoedd, cant a saith deg pump o flynyddoedd, ac a gyflawnodd ddyddiau ei einioes, gan fod yn hen ac yn llawn o ddyddiau.
9 Oherwydd dyddiau'r hynafiaid, o'u hoes, oedd un deg naw o jiwbili; ac ar ôl y Dilyw dechreuasant dyfu'n llai na'r un deg naw o jiwbili, a lleihau mewn jiwbili, a heneiddio'n gyflym, a bod yn llawn o'u dyddiau oherwydd gorthrymderau lluosog a drygioni eu ffyrdd, ac eithrio Abraham.
10 Oherwydd yr oedd Abraham yn berffaith yn ei holl weithredoedd gyda'r Arglwydd, ac yn fodlon mewn cyfiawnder holl ddyddiau ei fywyd; ac wele, ni chwblhaodd bedair jiwbilî yn ei fywyd, pan oedd wedi mynd yn hen oherwydd y drygioni, ac wedi bod yn llawn o'i ddyddiau.
11 A bydd yr holl genedlaethau a gyfyd o'r amser hwn hyd ddydd y farn fawr yn heneiddio'n gyflym, cyn iddynt gwblhau dau jiwbilî, a bydd eu gwybodaeth yn eu gadael oherwydd eu henaint, a bydd eu holl wybodaeth yn diflannu.
12 Ac yn y dyddiau hynny, os bydd dyn yn byw jiwbilî a hanner o flynyddoedd, dywedir amdano: 'Mae wedi byw'n hir, a'r rhan fwyaf o'i ddyddiau yw poen a thristwch a gorthrymder, ac nid oes heddwch:
13 Oherwydd mae trychineb yn dilyn trychineb, ac anaf ar anaf, a gorthrymder ar gystudd, a newyddion drwg ar newyddion drwg, a salwch ar salwch, a phob barn ddrwg fel y rhain, un ar ôl y llall, salwch a dymchweliad, ac eira a rhew a rhew, a thwymyn, ac oerfel, a syrthni, a newyn, a marwolaeth, a chleddyf, a chaethiwed, a phob math o drychinebau a phoenau.'
14 A daw'r rhain i gyd ar genhedlaeth ddrwg, sy'n troseddu ar y ddaear: eu gweithredoedd yw aflendid a godineb, a halogrwydd a ffieidd-dra.
15 Yna y dywedant: 'Yr oedd dyddiau'r hynafiaid yn llawer (hyd at fil o flynyddoedd, ac yr oeddent yn dda; ond

wele, dyddiau ein hoes ni, os bu dyn fyw lawer, yw tri deg o flynyddoedd, ac, os yw'n gryf, pedwar deg o flynyddoedd, a'r rheini'n ddrwg, ac nid oes heddwch yn nyddiau'r genhedlaeth ddrwg hon.'
16 Ac yn y genhedlaeth honno bydd y meibion yn euog o bechod ac anghyfiawnder, ac o eiriau eu genau a'r drygioni mawr a wnânt, ac am eu gwrthodiad o'r cyfamod a wnaeth yr Arglwydd rhyngddynt ag ef, y byddent yn cadw ac yn gwneud ei holl orchmynion a'i ddeddfau a'i holl gyfreithiau, heb wyro i'r llaw dde na'r llaw chwith.
17 Oherwydd y mae pawb wedi gwneud drwg, a phob genau yn llefaru anwiredd, a'u holl weithredoedd yn aflendid ac yn ffieidd-dra, a'u holl ffyrdd yn llygredd, yn aflendid ac yn ddinistr.
18 Wele, dinistrir y ddaear oherwydd eu holl weithredoedd, ac ni fydd had y winwydden, nac olew; oherwydd mae eu gweithredoedd yn gwbl anffyddlon, a byddant i gyd yn diflannu gyda'i gilydd, anifeiliaid ac anifeiliaid ac adar, a holl bysgod y môr, oherwydd plant dynion.
19 A byddant yn ymryson â'i gilydd, yr ifanc â'r hen, a'r hen â'r ifanc, y tlawd â'r cyfoethog, y gostyngedig â'r mawr, a'r cardotyn â'r tywysog, oherwydd y gyfraith a'r cyfamod; oherwydd anghofiasant orchymyn, a chyfamod, a gwyliau, a misoedd, a Sabothau, a jiwbilîau, a phob barnedigaeth.
20 A byddant yn sefyll <gyda bwâu a> chleddyfau a rhyfel i'w troi yn ôl i'r ffordd; ond ni ddychwelant nes tywallt llawer o waed ar y ddaear, un wrth y llall.
21 A'r rhai a ddihangodd ni ddychwelant o'u drygioni i ffordd cyfiawnder, ond byddant i gyd yn ymddyrchafu eu hunain i dwyll a chyfoeth, fel y gall pob un gymryd yr hyn oll sy'n eiddo i'w gymydog, a byddant yn enwi'r enw mawr, ond nid mewn gwirionedd ac nid mewn cyfiawnder, a byddant yn halogi'r cysegr sanctaidd â'u haflendid a llygredd eu halogiad.
22 A bydd cosb fawr yn dod oddi wrth yr Arglwydd ar weithredoedd y genhedlaeth hon, a bydd yn eu rhoi i'r cleddyf ac i farn ac i gaethiwed, ac i gael eu hysbeilio a'u difa.
23 A bydd yn deffro yn eu herbyn bechaduriaid y Cenhedloedd, nad oes ganddynt drugaredd na thrugaredd, ac na fyddant yn parchu person neb, na hen na ifanc, na neb, oherwydd eu bod yn fwy drygionus a chryfach i wneud drwg na holl blant dynion. A byddant yn defnyddio trais yn erbyn Israel ac yn camwedd yn erbyn Jacob, a bydd llawer o waed yn cael ei dywallt ar y ddaear, ac ni fydd neb i gasglu a neb i gladdu.
24 Yn y dyddiau hynny byddant yn gweiddi'n uchel, ac yn galw ac yn gweddïo am gael eu hachub o law'r pechaduriaid, y Cenhedloedd; ond ni fydd neb yn cael ei achub.
25 A bydd pennau'r plant yn wyn gyda gwallt llwyd, a bydd plentyn tair wythnos oed yn ymddangos yn hen fel dyn cant oed, a bydd eu maint yn cael ei ddinistrio gan gystudd a gormes.
26 Ac yn y dyddiau hynny y bydd y plant yn dechrau astudio'r cyfreithiau, ac yn ceisio'r gorchmynion, ac yn dychwelyd i lwybr cyfiawnder.
27 A bydd y dyddiau'n dechrau tyfu'n aml ac yn cynyddu ymhlith plant dynion hynny, nes i'w dyddiau nesáu at fil o flynyddoedd. Ac i nifer mwy o flynyddoedd nag (o'r blaen) oedd nifer y dyddiau.
28 Ac ni fydd hen ŵr Nac un nad yw'n fodlon â'i ddyddiau, oherwydd bydd pawb fel plant a phobl ifanc.
29 A byddant yn cwblhau eu holl ddyddiau ac yn byw mewn heddwch a llawenydd, ac ni fydd Satan na dinistrydd drwg; oherwydd bydd eu holl ddyddiau yn ddyddiau bendith ac iachâd.
30 A'r pryd hwnnw bydd yr Arglwydd yn iacháu ei weision, a byddant yn codi ac yn gweld heddwch mawr, ac yn gyrru allan eu gwrthwynebwyr. A bydd y cyfiawn yn gweld ac yn ddiolchgar, ac yn llawenhau â llawenydd byth bythoedd, a byddant yn gweld eu holl farnau a'u holl felltithion ar eu gelynion.
31 A bydd eu hesgyrn yn gorffwys yn y ddaear, a bydd eu hysbryd yn llawenhau'n fawr, a byddant yn gwybod mai'r Arglwydd sy'n gweithredu barn, ac yn dangos trugaredd i gannoedd a miloedd ac i bawb sy'n ei garu ef
32 A thithau, Moses, ysgrifenna'r geiriau hyn; oherwydd fel hyn y maent wedi'u hysgrifennu, ac maent yn eu cofnodi ar y llechi nefol yn dystiolaeth i'r cenedlaethau am byth.

PENNOD 24

1 Ac wedi marwolaeth Abraham, bendithiodd yr Arglwydd Isaac ei fab, ac efe a gyfododd o Hebron ac a aeth ac a drigodd wrth Ffynnon y Weledigaeth yn y flwyddyn gyntaf o'r drydedd wythnos [2073 AM] o'r jiwbilî hwn, saith mlynedd.
2 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r bedwaredd wythnos dechreuodd newyn yn y wlad, [2080 AM] heblaw'r newyn cyntaf, a fu yn nyddiau Abraham.
3 A gwnaeth Jacob gawl corbys, a daeth Esau o'r maes yn llwglyd. Ac efe a ddywedodd wrth Jacob ei frawd, Rho i mi o'r cawl coch hwn. A dywedodd Jacob wrtho, Gwertha dy hawl geni i mi, a rhoddaf i ti fara, a rhywfaint o'r cawl corbys hwn hefyd.
4 A dywedodd Esau yn ei galon, 'Byddaf farw; pa les i mi yw'r hawl geni hon?
5 'A dywedodd wrth Jacob, 'Rwy'n ei roi i ti.' A dywedodd Jacob, 'Tynga i mi heddiw,' ac fe dyngodd iddo.
6 A rhoddodd Jacob fara a chawl i'w frawd Esau, ac efe a fwytaodd nes ei fod wedi ei ddigoni: ac Esau a ddirmygodd ei enedigaeth-fraint: am hyny y galwyd enw Esau yn Edom, oherwydd y cawl coch a roddodd Jacob iddo yn ei enedigaeth-fraint.
7 A daeth Jacob yn hynaf, ac Esau a ostyngwyd o'i urddas.
8 A'r newyn oedd dros y wlad, ac Isaac a aeth i lawr i'r Aifft yn yr ail flwyddyn o'r wythnos hon, ac a aeth at frenin y Philistiaid i Gerar, at Abimelech.
9 Ac ymddangosodd yr Arglwydd iddo, a dywedodd wrtho, 'Paid â mynd i lawr i'r Aifft; triga yn y wlad a ddywedaf wrthyt, ac ymdeithia yn y wlad hon, a byddaf gyda thi, ac a'th fendithiaf.'
10 Oherwydd i ti ac i'th had y rhoddaf yr holl dir hwn, a mi a gadarnhaf fy llw a dyngais wrth Abraham dy dad, a mi a amlhaf dy had fel sêr y nefoedd, a mi a roddaf i'th had yr holl dir hwn.
11 Ac yn dy had di y bendithir holl genhedloedd y ddaear, am i dy dad wrando ar fy llais, a chadw fy nghofiad a'm gorchmynion, a'm cyfreithiau, a'm dedfrydau, a'm cyfamod; ac yn awr wrando ar fy llais a thrigo yn y wlad hon.'

12 Ac efe a drigodd yn Gelar dair wythnos o flynyddoedd.
13 A rhoddodd Abimelech orchymyn amdano, [2080-2101 AM] ac ynghylch yr hyn oll oedd eiddo, gan ddywedyd: ‘Bydd unrhyw un a gyffyrddo ag ef neu ag unrhyw beth sydd eiddo yn sicr o farw.’
14 Ac ymgryfodd Isaac ymhlith y Philistiaid, ac fe gafodd lawer o eiddo, ychen a defaid a chamelod ac asynnod a theulu mawr.
15 Ac efe a heuodd yng ngwlad y Philistiaid, ac a ddygodd ganwaith, a daeth Isaac yn fawr iawn, a’r Philistiaid a’i cenfigennodd.
16 Yr holl bydewau a gloddiasai gweision Abraham ym mywyd Abraham, ar ôl marwolaeth Abraham a'u llenwi â phridd, a gaeodd y Philistiaid hwy.
17 A dywedodd Abimelech wrth Isaac, “Dos oddi wrthym ni, oherwydd yr wyt ti’n llawer cryfach na ni.” Ac aeth Isaac oddi yno yn y flwyddyn gyntaf o’r seithfed wythnos, ac ymsefydlodd yng nghymoedd Gerar.
18 A chloddiasant eto y ffynhonnau dŵr a gloddiasai gweision Abraham ei dad, a'r rhai a gaeasai'r Philistiaid ar ôl marwolaeth Abraham ei dad, a galwodd eu henwau fel yr enwasai Abraham ei dad arnynt.
19 A chloddiodd gweision Isaac ffynnon yn y dyffryn, a chawsant ddŵr byw; ac ymrysonodd bugeiliaid Gerar â bugeiliaid Isaac, gan ddywedyd, Ein dŵr ni yw’r dŵr; ac enwodd Isaac y ffynnon yn Gwyllt, am iddynt fod yn wyllt gyda ni.
20 A chloddiasant ail ffynnon, ac ymrysonasant am hwnnw hefyd, a galwodd efe ei enw yn 'Elyniaeth'. Ac efe a gododd oddi yno a chloddiasant ffynnon arall, ac ni ymrysonasant am hwnnw, a galwodd efe ei enw yn 'Lle', a dywedodd Isaac: 'Yn awr y mae'r Arglwydd wedi rhoi lle i ni, ac yr ydym wedi amlhau yn y tir.'
21 Ac aeth i fyny oddi yno i Ffynnon y Llw yn y flwyddyn gyntaf o'r wythnos gyntaf yn y bedwaredd jiwbili a deugain [2108 AM].
22 Ac ymddangosodd yr Arglwydd iddo y noson honno, ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf, a dywedodd wrtho: ‘Myfi yw Duw Abraham dy dad; nac ofna, oherwydd yr wyf fi gyda thi, a bendithiaf di, a byddaf yn sicr o amlhau dy had fel tywod y ddaear, er mwyn Abraham fy ngwas.’
23 Ac adeiladodd yno allor, yr hon a adeiladasai Abraham ei dad yn gyntaf, ac a alwodd ar enw’r Arglwydd, ac a offrymodd aberth i Dduw Abraham ei dad.
24 A chloddiasant ffynnon a chawsant ddŵr byw.
25 A chloddiodd gweision Isaac ffynnon arall, ac ni chawsant ddŵr; ac aethant a dweud wrth Isaac nad oeddent wedi cael dŵr. A dywedodd Isaac: ‘Tyngais heddiw wrth y Philistiaid, ac y mae’r peth hwn wedi’i gyhoeddi i ni.’
26 Ac efe a alwodd enw'r lle hwnnw Ffynnon y Llw; oherwydd yno yr oedd wedi tyngu llw i Abimelech ac Ahussath ei ffrind a Phichol y pennaeth, Neu ei lu.
27 A gwyddai Isaac y diwrnod hwnnw ei fod wedi tyngu llw iddynt, dan gyfyngiad, y byddai’n gwneud heddwch â hwy.
28 Ac Isaac y diwrnod hwnnw melltithiodd y Philistiaid, a dweud: ‘Melltith ar y Philistiaid hyd ddydd digofaint a llid o blith yr holl genhedloedd; bydded i Dduw eu gwneud yn watwar ac yn felltith ac yn wrthrych digofaint a llid yn nwylo’r pechaduriaid y Cenhedloedd ac yn nwylo’r Cittiaid.’
29 A phwy bynnag a ddihango rhag cleddyf y gelyn a'r Citimiaid, bydded i'r genedl gyfiawn ddiwreiddio allan mewn barn o dan y nefoedd; oherwydd byddant yn elynion ac yn elynion i'm plant trwy eu cenedlaethau ar y ddaear.
30 Ac ni adawir iddynt unrhyw weddill, Nac un a achubir ar ddydd digofaint y farn; I ddinistrio a thorri allan a diarddel o'r ddaear y mae holl had y Philistiaid (wedi'u cadw), Ac ni adawir mwyach i'r Cafftorim hyn enw na had ar y ddaear.
31 Oherwydd er iddo esgyn i'r nefoedd, oddi yno y caiff ei daflu i lawr, ac er iddo ymgryfhau ar y ddaear, oddi yno y caiff ei lusgo allan, ac er iddo guddio ymhlith y cenhedloedd, hyd yn oed oddi yno y caiff ei ddiwreiddio; ac er iddo ddisgyn i Sheol, yno hefyd y bydd ei gondemniad yn fawr, ac yno hefyd ni fydd ganddo heddwch.
32 Ac os â ef i gaethiwed, trwy law'r rhai sy'n ceisio ei einioes y lladdant ef ar y ffordd, ac ni adawir iddo enw na had ar yr holl ddaear; oherwydd i felltith dragwyddol y bydd efe'n ymadael.
33 Ac fel hyn y mae wedi'i ysgrifennu a'i gerfio amdano ar y llechi nefol, i'w wneud iddo ar ddydd y farn, fel y gellir ei ddiwreiddio allan o'r ddaear.

PENNOD 25

1 Ac yn yr ail flwyddyn o’r wythnos hon yn y jiwbili hon, galwodd Rebecca ar Jacob ei mab, a llefarodd wrtho, gan ddywedyd: ‘Fy mab, na chymer wraig o ferched Canaan, fel Esau dy frawd, a gymerodd ddwy wraig o ferched Canaan, ac a chwerwont fy enaid â’u holl weithredoedd aflan: oherwydd godineb a chwant yw eu holl weithredoedd, ac nid oes cyfiawnder gyda hwy, oherwydd drygionus yw (eu gweithredoedd).
2 A minnau, fy mab, yr wyf yn dy garu di'n fawr iawn, ac mae fy nghalon a'm serch yn dy fendithio bob awr o'r dydd a gwyliadwriaeth y nos.
3 Ac yn awr, fy mab, gwrando ar fy llais, a gwna ewyllys dy fam, a pheidia â chymryd gwraig o ferched y wlad hon, ond yn unig o dŷ fy nhad, ac o genedl fy nhad. Cymer wraig o dŷ fy nhad, a bydd y Duw Goruchaf yn dy fendithio, a bydd dy blant yn genhedlaeth gyfiawn ac yn had sanctaidd.’
4 Yna llefarodd Jacob wrth Rebecca ei fam, a dywedodd wrthi: ‘Wele, fam, naw wythnos oed ydw i, ac nid wyf yn adnabod ac nid wyf wedi cyffwrdd ag unrhyw wraig, ac nid wyf wedi dyweddïo ag unrhyw un, ac nid wyf hyd yn oed wedi meddwl am gymryd gwraig i mi o ferched Canaan.
5 Oherwydd yr wyf yn cofio, mam, eiriau Abraham, ein tad, oherwydd gorchmynnodd i mi beidio â chymryd gwraig o ferched Canaan, ond cymryd gwraig i mi o had tŷ fy nhad ac o blith fy nghenedl.
6 Clywais o'r blaen fod merched wedi'u geni i Laban, dy frawd, ac yr wyf wedi gosod fy mryd arnyn nhw i gymryd gwraig o'u plith.
7 Ac am y rheswm hwn yr wyf wedi gwylio fy hun yn fy ysbryd rhag pechu neu gael fy llygru yn fy holl ffyrdd drwy gydol holl ddyddiau fy mywyd; oherwydd ynglŷn â chwant a godineb, rhoddodd Abraham, fy nhad, lawer o orchmynion i mi.

8 Ac, er gwaethaf yr holl bethau a orchmynnodd i mi, y mae fy mrawd wedi ymdrechu gyda mi y ddwy flynedd ar hugain hyn, ac wedi siarad yn aml â mi, a dweud: ‘Fy mrawd, cymer yn wraig chwaer o’m dwy wraig’; ond gwrthodaf wneud fel y gwnaeth ef.
9 Yr wyf yn tyngu ger dy fron di, fam, na chymeraf wraig o blith merched had Canaan holl ddyddiau fy mywyd, ac na weithredaf yn ddrwg fel y gwnaeth fy mrawd.
10 Nac ofna, fam; bydd yn sicr y gwnaf dy ewyllys a rhodio mewn uniondeb, ac na lygraf fy ffyrdd am byth.’
11 Ac yna cododd ei hwyneb i’r nefoedd ac estynnodd fysedd ei dwylo, ac agorodd ei genau a bendithio’r Duw Goruchaf, yr hwn a greodd y nefoedd a’r ddaear, a rhoddodd ddiolch a moliant iddo.
12 A dywedodd hi: ‘Bendigedig fyddo’r Arglwydd Dduw, a bendigedig fyddo ei enw sanctaidd am byth bythoedd, yr hwn a roddodd i mi Jacob yn fab pur ac yn had sanctaidd; oherwydd eiddot ti ef, a’i had ef fydd yn dragwyddol, ac yn dragywydd drwy’r holl genedlaethau am byth.’
13 Bendithia ef, O Arglwydd, a rho yn fy ngenau fendith cyfiawnder, fel y gallaf ei fendithio.’
14 Ac yn yr awr honno, pan ddisgynnodd ysbryd cyfiawnder i'w genau, rhoddodd ei dwy law ar ben Jacob, a dywedodd:
15 Bendigedig wyt ti, Arglwydd cyfiawnder a Duw’r oesoedd, a bydded iddo dy fendithio uwchlaw holl genedlaethau dynion. Bydded iddo roi llwybr cyfiawnder i ti, fy Mab, a datgelu cyfiawnder i’th had.
16 A bydded iddo wneud dy feibion yn niferus yn ystod dy fywyd, a byddant yn codi yn ôl nifer misoedd y flwyddyn. A bydded eu meibion yn niferus ac yn fawr tu hwnt i sêr y nefoedd, a'u nifer yn fwy na thywod y môr.
17 A rhodded iddynt y wlad dda hon—fel y dywedodd y rhoddai i Abraham ac i’w had ar ei ôl ef am byth—a bydded iddynt ei dal yn eiddo iddynt am byth.
18 A bydded i mi weld (geni) i ti, fy mab, blant bendigedig yn ystod fy mywyd, A bydded i'th holl had fod yn had bendigedig a sanctaidd.
19 Ac fel yr adfywiaist ysbryd dy fam yn ystod ei hoes, y mae croth yr hon a’th esgorodd yn dy fendithio fel hyn, [Fy serch] a’m bronnau yn dy fendithio, a’m genau a’m tafod yn dy glodfori’n fawr.
20 Cynydda a lledaena dros y ddaear,A bydded dy had yn berffaith yng nglawenydd nef a daear am byth;A bydded dy had yn llawenhau,A bydded iddynt gael heddwch ar ddiwrnod mawr heddwch.
21 A bydded i’th enw a’th had barhau am byth, A bydded i’r Duw Goruchaf fod yn Dduw iddynt, A bydded i Dduw’r cyfiawnder drigo gyda hwynt, A thrwyddynt hwy adeiledir ei gysegr am byth.
22 Bendigedig fyddo’r hwn a’th fendithio, a phob cnawd a’th felltithio’n dwyllodrus, melltithiedig fyddo.’
23 A chusanodd ef, a dywedodd wrtho; ‘Caroed Arglwydd y byd di fel y mae calon dy fam a’i chariad yn llawenhau ynot ti ac yn dy fendithio.’ A pheidiodd â bendithio.

PENNOD 26

1 Ac yn y seithfed flwyddyn o’r wythnos hon galwodd Isaac ar Esau, ei fab hynaf, a dywedodd wrtho: ‘Yr wyf fi’n hen, fy mab, ac wele, y mae fy llygaid yn pylu wrth weld, ac ni wn ddydd fy marwolaeth.’
2 Ac yn awr cymer dy arfau hela, dy gawell a’th fwa, a dos allan i’r maes, a hela a dal fi (carw), fy mab, a gwna i mi fwyd blasus, fel y mae fy enaid yn ei garu, a thyrg ef ataf i mi ei fwyta, ac fel y bendithio fy enaid di cyn i mi farw.’
3 Ond clywodd Rebecca Isaac yn siarad ag Esau.
4 Ac aeth Esau allan yn gynnar i'r maes i hela a dal a'i ddwyn adref at ei dad.
5 A galwodd Rebecca ar Jacob ei mab, a dywedodd wrtho: ‘Wele, clywais Isaac dy dad yn llefaru wrth Esau dy frawd, gan ddweud: ‘Helfa i mi, a gwna fwyd blasus i mi, a thyrg ef ataf fi.’
6 Gallaf fwyta a’th fendithio gerbron yr Arglwydd cyn i mi farw.» Ac yn awr, fy mab, gwrando ar fy llais yn yr hyn a orchmynnaf i ti: Dos at dy braidd a thyrd â dau fyn gafr da i mi, a gwnaf hwynt yn fwyd blasus i’th dad, fel y mae’n ei garu; a’i ddwyn at dy dad, fel y bwytao a’th fendithio gerbron yr Arglwydd cyn iddo farw, ac fel y’th fendithir.
7 A dywedodd Jacob wrth Rebecca ei fam: ‘Mam, ni wadaf yn ôl ddim a fwytai fy nhad, a fyddai’n ei blesio: ond yr wyf yn ofni, fy mam, y bydd yn adnabod fy llais ac yn dymuno fy nghyffwrdd.
8. A thi a wyddost fy mod i’n llyfn, ac Esau, fy mrawd, yn flewog, a byddaf yn ymddangos o flaen ei lygaid fel drygionus, a byddaf yn gwneud gweithred nad oedd wedi’i gorchymyn i mi, a bydd yn ddig wrthyf, a byddaf yn dwyn melltith arnaf fy hun, ac nid bendith.’
9 A dywedodd Rebecca, ei fam, wrtho, ‘Arnaf fi y bydded dy felltith, fy mab, dim ond gwrando ar fy llais.’
10 A gwrandawodd Jacob ar lais Rebeca ei fam, ac aeth i nôl dau fyn gafr tew, tew, a'u dwyn at ei fam; a gwnaeth ei fam iddynt fwyd blasus fel yr oedd yn ei garu.
11 A chymerodd Rebecca wisg hardd Esau, ei mab hynaf, yr hon oedd gyda hi yn y tŷ, a gwisgodd Jacob, ei mab ieuengaf, â hwy, a rhoi crwyn y mynnod ar ei ddwylo ac ar rannau noeth ei wddf.
12 A rhoddodd y cig a'r bara a baratôdd hi yn llaw ei mab Jacob.
13 A Jacob a aeth at ei dad, ac a ddywedodd, Dy fab ydwyf fi: gwneuthum fel y dywedaist wrthyf: cod, eistedd a bwyta o’r hyn a ddaliais, dad, fel y’m bendithio dy enaid.
14 A dywedodd Isaac wrth ei fab, ‘Sut y daethost o hyd iddo mor gyflym, fy mab?
15 ‘A dywedodd Jacob: ‘Oherwydd bod yr Arglwydd dy Dduw wedi peri i mi ddod o hyd iddo.’
16 A dywedodd Isaac wrtho, Tyred yn nes, fel y gallwyf dy deimlo di, fy mab, a wyt ti yn fab i Esau ai peidio.
17 A nesaodd Jacob at Isaac ei dad, ac efe a’i cyffwrddodd, ac a ddywedodd: Llais Jacob yw’r llais, ond dwylo Esau yw’r dwylo,
18 ac ni’i hadnabu efe, oherwydd ei fod yn awdurdod o’r nefoedd i dynnu ei allu i ganfod ymaith; ac ni’i hadnabu Isaac, oherwydd yr oedd ei ddwylo’n flewog fel dwylo ei frawd Esau, felly bendithiodd efe ef.
19. Yna dywedodd, “Ai ti yw fy mab Esau?” Dywedodd, “Dy fab di ydw i.” Dywedodd, “Tyrd â hyn ataf, fel y bwytawyf o’r hyn a ddaliaist, fy mab, fel y’th fendithio fy enaid.”
20 Ac efe a nesaodd ato, ac efe a fwytaodd, ac efe a ddug iddo win, ac efe a yfodd.

21 A dywedodd Isaac ei dad wrtho, ‘Tyrd yn nes a chusan fi, fy mab.’
22 Ac efe a nesaodd, ac a’i cusanodd. Ac efe a aroglodd arogl ei ddillad, ac a’i bendithiodd, ac a ddywedodd: Wele, y mae arogl fy mab fel arogl cae llawn a fendithiodd yr Arglwydd.
23 A rhodded yr Arglwydd i ti o wlith y nefoedd, ac o wlith y ddaear, a digonedd o ŷd ac olew: gwasanaethed cenhedloedd di, a phobloedd ymgrymu i ti.
24 Bydd yn arglwydd ar dy frodyr, a bydded i feibion dy fam ymgrymu i ti; a bydded i’r holl fendithion y bendithiodd yr Arglwydd fi a bendithio Abraham fy nhad, gael eu rhoi i ti ac i’th had am byth: Melltigedig fyddo’r hwn a’th felltithio, a bendigedig fyddo’r hwn a’th fendithio.’
25 A phan orffennodd Isaac fendithio ei fab Jacob, a Jacob wedi mynd allan oddi wrth ei dad Isaac, efe a guddiodd ei hun, a daeth Esau ei frawd i mewn o’i hela.
26 Ac yntau hefyd a wnaeth fwyd blasus, ac a’i dug at ei dad, ac a ddywedodd wrtho, ‘Coded fy nhad, a bwytaed o’m helw, fel y’m bendithio dy enaid.’
27 A dywedodd Isaac ei dad wrtho, “Pwy wyt ti?” A dywedodd yntau wrtho, “Myfi yw dy gyntaf-anedig, dy fab Esau: gwneuthum fel y gorchmynnaist i mi.”
28 Ac fe synnodd Isaac yn fawr iawn, a dywedodd: ‘Pwy yw’r hwn a helaodd ac a ddaliodd ac a’i dug ataf, ac a fwyteais i o’r cyfan cyn i ti ddod, ac a’i bendithiais ef: a bendithir ef, a’i holl had am byth.’
29 A phan glywodd Esau eiriau ei dad Isaac, efe a waeddodd â llefain fawr a chwerw iawn, ac a ddywedodd wrth ei dad, Bendithia fi, finnau hefyd, dad.
30. A dywedodd wrtho, ‘Daeth dy frawd â thwyll, ac a gymerodd dy fendith.’ A dywedodd, ‘Yn awr mi wn pam y gelwir ei enw yn Jacob: wele, y mae wedi fy nisodli ddwywaith hyn: cymerodd fy hawl geni, ac yn awr y mae wedi cymryd fy mendith.’
31. A dywedodd efe, ‘Onid wyt ti wedi cadw bendith i mi, dad?’ ac atebodd Isaac, a dywedodd wrth Esau, ‘Wele, yr wyf wedi ei wneud yn arglwydd i ti, a’i holl frodyr a roddais iddo yn weision, a chyda digonedd o ŷd, gwin ac olew yr wyf wedi ei gryfhau ef: a beth yn awr a wnaf i ti, fy mab?’
32 A dywedodd Esau wrth Isaac ei dad: ‘Onid oes gennyt ond un fendith, dad? Bendithia fi, finnau hefyd, dad.’
33 A chododd Esau ei lais ac wylodd. Ac atebodd Isaac a dywedodd wrtho, ‘Wele, ymhell oddi wrth wlith y ddaear y bydd dy breswylfa, ac ymhell oddi wrth wlith y nefoedd oddi uchod.’
34. A thrwy dy gleddyf y byddi fyw, a thi a wasanaethi dy frawd. A phan fyddi’n fawr, ac yn ysgwyd ei iau oddi ar dy wddf, y byddi’n pechu pechod llwyr hyd at farwolaeth, a’th had a ddiwreiddir oddi tan y nefoedd.
35. Ac Esau a barhaodd i fygwth Jacob oherwydd y fendith a’i bendithiodd ei dad ef ag ef: ac a ddywedodd yn ei galon, Deled dyddiau galaru am fy nhad yn awr, fel y gallwyf ladd fy mrawd Jacob.

PENNOD 27

1 A dywedwyd wrth Rebecca eiriau Esau, ei mab hynaf, mewn breuddwyd; ac anfonodd Rebecca, a galwodd ar Jacob ei mab ieuengaf,
2 a dywedodd wrtho, ‘Wele, bydd Esau dy frawd yn dial arnat ti, nes dy ladd di.
3 Yn awr, gan hynny, fy mab, gwrando ar fy llais, a chyfod a ffo at Laban, fy mrawd, i Haran, ac aros gydag ef ychydig ddyddiau nes i ddicter dy frawd droi ymaith, ac iddo ef dynnu ei ddicter oddi wrthyt, ac anghofio’r cyfan a wnaethost; yna anfonaf i’th gyrchu oddi yno.’
4 A dywedodd Jacob: ‘Nid oes arnaf ofn; os yw am fy lladd i, mi a’i lladdaf ef.’
5 Ond dywedodd hi wrtho, ‘Peidiwch â gadael i mi gael fy amddifadu o’m dau fab ar un diwrnod.’
6 A dywedodd Jacob wrth Rebecca ei fam: “Wele, ti’n gwybod bod fy nhad wedi mynd yn hen, ac nad yw’n gweld oherwydd bod ei lygaid yn ddiflas; ac os byddaf yn ei adael, bydd yn ddrwg yn ei olwg, oherwydd fy mod yn ei adael ac yn mynd i ffwrdd oddi wrthych, a bydd fy nhad yn ddig, ac yn fy melltithio. Ni af; pan anfono fi, yna’n unig y af.”
7 A dywedodd Rebecca wrth Jacob: ‘Af i mewn ac a lefaraf wrtho, a bydd yn dy anfon di ymaith.’
8 A Rebecca a aeth i mewn, ac a ddywedodd wrth Isaac: “Yr wyf yn ffieiddio fy mywyd o achos dwy ferch Heth, y rhai a gymerodd Esau yn wragedd iddo; ac os cymer Jacob wraig o blith merched y wlad fel y rhain, pa bwrpas y byddaf yn byw mwyach, oherwydd bod merched Canaan yn ddrwg.”
9 Yna galwodd Isaac ar Jacob, a’i fendithio, a’i geryddu, a dweud wrtho, ‘Paid â chymryd gwraig o blith merched Canaan;
10 Cyfod, a dos i Mesopotamia, i dŷ Bethuel, tad dy fam, a chymer wraig i ti oddi yno o ferched Laban, brawd dy fam.
11 A Duw Hollalluog a’th fendithio, ac a’th amlhau, fel y byddi’n gynulliad o genhedloedd, a rhodded i ti fendithion fy nhad Abraham, i ti ac i’th had ar dy ôl, fel y galli etifeddu gwlad dy ymdeithio a’r holl dir a roddodd Duw i Abraham: dos, fy mab, mewn heddwch.’
12 Ac Isaac a anfonodd Jacob ymaith, ac efe a aeth i Mesopotamia, at Laban mab Bethuel y Syriad, brawd Rebeca, mam Jacob.
13 A bu, wedi i Jacob gyfodi i fyned i Mesopotamia, i ysbryd Rebecca dristáu ar ôl ei mab, ac wylodd.
14 A dywedodd Isaac wrth Rebecca, “Fy chwaer, paid â wylo o achos Jacob, fy mab; oherwydd y mae'n mynd mewn heddwch, ac mewn heddwch y dychwel.”
15 Bydd y Duw Goruchaf yn ei gadw rhag pob drwg, ac yn dod gydag ef; oherwydd ni fydd yn ei adael yn ei holl ddyddiau;
16 Oherwydd mi wn y bydd ei ffyrdd yn ffynnu ym mhob peth lle bynnag yr â, nes iddo ddychwelyd atom mewn heddwch, a ninnau'n ei weld mewn heddwch.
17 Nac ofna o’i achos ef, fy chwaer, oherwydd y mae ar y llwybr unionsyth ac y mae’n ŵr perffaith: ac y mae’n ffyddlon ac ni fydd yn diflannu. Nac wyla.’
18 Ac Isaac a gysurodd Rebecca o achos ei mab Jacob, ac a’i bendithiodd ef.
19 Ac aeth Jacob o Ffynnon y Llw i fyned i Haran yn y flwyddyn gyntaf o’r ail wythnos yn y bedwaredd ar ddeugainfed jiwbili, ac efe a ddaeth i Lus yn y

mynyddoedd, sef Bethel, ar y lleuad newydd o'r mis cyntaf o'r wythnos hon, [2115 AM] ac efe a ddaeth i'r fan gyda'r nos ac a drodd o'r ffordd i'r gorllewin o'r ffordd y noson honno: ac efe a gysgodd yno; canys yr haul a fachludodd.
20 Ac efe a gymerodd un o gerrig y lle hwnnw, ac a'i gosododd wrth ei ben dan y goeden, ac yr oedd yn teithio ar ei ben ei hun, ac a gysgodd.
21 Ac efe a freuddwydiodd y noson honno, ac wele ysgol wedi ei chodi ar y ddaear, a'i phen yn cyrhaedd i'r nefoedd; ac wele, angylion yr Arglwydd yn esgyn ac yn disgyn arni; ac wele, yr Arglwydd yn sefyll arni.
22 Ac efe a lefarodd wrth Jacob, ac a ddywedodd: Myfi yw Arglwydd Dduw Abraham, dy dad, a Duw Isaac; y tir yr wyt ti'n cysgu arno, i ti a'i rhoddaf, ac i'th had ar dy ôl di.
23 A bydd dy had fel llwch y ddaear, a thi a amlhei i'r gorllewin ac i'r dwyrain, i'r gogledd ac i'r de; ac ynot ti ac yn dy had y bendithir holl deuluoedd y cenhedloedd.
24 Ac wele, byddaf gyda thi, a chadwaf di lle bynnag yr ei, a dychwelaf i'r wlad hon mewn heddwch; oherwydd ni'th adawaf nes i mi wneuthur popeth a ddywedais wrthyt.'
25 A deffrôdd Jacob o'i gwsg, a dywedodd, 'Yn wir, tŷ'r Arglwydd yw'r lle hwn, ac ni wyddwn i.' Ac ofnodd, a dywedodd: 'Ofnadwy yw'r lle hwn, nad yw'n ddim ond tŷ Duw, a dyma borth y nefoedd.'
26 A chododd Jacob yn fore, a chymerodd y garreg a osodasai dan ei ben, a'i gosod yn golofn yn arwydd, ac a dywalltodd olew ar ei phen. Ac efe a alwodd enw'r lle hwnnw Bethel; ond Lus oedd enw'r lle ar y dechrau.
27 A gwnaeth Jacob adduned i'r Arglwydd, gan ddywedyd: 'Os bydd yr Arglwydd gyda mi, ac os bydd yn fy nghadw yn y ffordd hon yr af, ac yn rhoi bara i mi i'w fwyta a dillad i'w gwisgo, fel y dychwelaf i dŷ fy nhad mewn heddwch, yna bydd yr Arglwydd yn Dduw i mi, a'r garreg hon a osodais yn golofn yn arwydd yn y lle hwn, fydd yn dŷ i'r Arglwydd, ac o'r cyfan a roddi i mi, rhoddaf y degfed i ti, fy Nuw.'

PENNOD 28

1 Ac efe a aeth ar ei daith, ac a ddaeth i wlad y dwyrain, at Laban, brawd Rebeca, ac a fu gydag ef, ac a wasanaethodd ef am Rachel ei ferch am wythnos.
2 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r drydedd wythnos [2122 AM] dywedodd wrtho: 'Rho fy ngwraig i mi, yr wyf wedi gwasanaethu ti amdani saith mlynedd'; a dywedodd Laban wrth Jacob: 'Rhoddaf dy wraig i ti.'
3 A gwnaeth Laban wledd, ac a gymerodd Lea ei ferch hynaf, ac a'i rhoddodd i Jacob yn wraig, ac a'i rhoddodd Zilpa ei forwyn iddi yn forwyn: ac ni wyddai Jacob, oherwydd tybiodd mai Rachel oedd hi.
4 Ac efe a aeth i mewn ati hi, ac wele, Lea oedd hi; a digiodd Jacob wrth Laban, ac a ddywedodd wrtho, Pam y gwnaethost fel hyn â mi? Onid am Rachel y'th wasanaethais di, ac nid am Lea? Pam y gwnaethost gam â mi?
5 Cymer dy ferch, a mi a af; oherwydd i ti wneud drwg i mi.' Oherwydd yr oedd Jacob yn caru Rachel yn fwy na Lea; oherwydd yr oedd llygaid Lea yn wan, ond yr oedd ei ffurf yn hardd iawn; ond yr oedd gan Rachel lygaid prydferth a ffurf hardd a hardd iawn.
6 A dywedodd Laban wrth Jacob: 'Nid felly y gwneir yn ein gwlad ni, rhoi'r ieuengaf o flaen yr hynaf.' Ac nid yw'n iawn gwneud hyn; oherwydd fel hyn y mae wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu yn y llechi nefol, na ddylai neb roi ei ferch ieuengaf o flaen yr hynaf; ond yr hynaf, rhoddir yn gyntaf ac ar ei hôl hi'r ieuengaf—a'r dyn sy'n gwneud hynny, rhoddir euogrwydd yn ei erbyn yn y nefoedd, ac nid oes neb yn gyfiawn sy'n gwneud y peth hwn, oherwydd mae'r weithred hon yn ddrwg gerbron yr Arglwydd.
7 A gorchymyn i feibion Israel na wnânt y peth hyn; na chymerasant na rhoddant yr ieuengaf cyn rhoddi'r hynaf, oherwydd mae'n ddrwg iawn.
8 A dywedodd Laban wrth Jacob: "Gad i saith diwrnod gŵyl yr un hon fynd heibio, a rhoddaf Rachel i ti, fel y byddi'n gwasanaethu fi am saith mlynedd eraill, fel y byddi'n bugeilio fy nefaid fel y gwnaethost yr wythnos flaenorol."
9 Ac ar y dydd y daeth saith diwrnod gwledd Lea heibio, rhoddodd Laban Rachel i Jacob, i'w wasanaethu saith mlynedd arall; a rhoddodd Bilha, chwaer Silpa, yn forwyn i Rachel.
10 Ac efe a wasanaethodd saith mlynedd eraill eto i Rachel, oherwydd rhoddwyd Lea iddo am ddim.
11 Ac agorodd yr Arglwydd groth Lea, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab i Jacob, ac efe a alwodd ei enw ef Reuben, ar y pedwerydd dydd ar ddeg o'r nawfed mis, yn y flwyddyn gyntaf o'r drydedd wythnos. [2122 AM]
12 Ond caewyd croth Rachel, oherwydd gwelodd yr Arglwydd fod Lea yn cael ei chasáu a Rachel yn cael ei charu.
13 A Jacob a aeth eto at Lea, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar ail fab i Jacob, ac efe a alwodd ei enw ef Simeon, ar yr unfed ar hugain o'r degfed mis, ac yn y drydedd flwyddyn o'r wythnos hon. [2124 AM]
14 A Jacob a aeth i mewn eto at Lea, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd iddo drydydd mab, ac efe a alwodd ei enw ef Lefi, yn y lleuad newydd o'r mis cyntaf yn y chweched flwyddyn o'r wythnos hon. [2127 AM]
15 A Jacob a aeth ati hi eto, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd iddo bedwerydd mab, ac efe a alwodd ei enw ef Jwda, ar y pymthegfed o'r trydydd mis, yn y flwyddyn gyntaf o'r bedwaredd wythnos. [2129 AM]
16 Ac o achos hyn i gyd cenfigennodd Rachel wrth Lea, am nad oedd hi wedi geni plant, a dywedodd wrth Jacob, "Rho blant i mi." A dywedodd Jacob, "A wyf wedi atal ffrwyth dy groth oddi wrthyt ti? A wyf wedi dy adael di?"
17 A phan welodd Rachel fod Lea wedi geni pedwar mab i Jacob, Reuben a Simeon a Lefi a Jwda, dywedodd wrtho, 'Dos i mewn at Bilha fy llawforwyn, a bydd hi'n beichiogi, ac yn esgor ar fab i mi.' (A rhoddodd hi Bilha ei llawforwyn yn wraig iddo.)
18 Ac aeth i mewn ati hi, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab iddo, ac efe a alwodd ei enw ef Dan, ar y nawfed o'r chweched mis, yn y chweched flwyddyn o'r drydedd wythnos. [2127 AM]
19 A Jacob a aeth i mewn eto at Bilha yr ail dro, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab arall i Jacob, a galwodd Rachel ei enw ef Naftali, ar y pumed o'r seithfed mis, yn yr ail flwyddyn o'r bedwaredd wythnos. [2130 AM]
20 A phan welodd Lea ei bod wedi mynd yn ddi-ffrwyth ac nad oedd wedi esgor, cenfigennodd wrth Rachel, a

rhoddodd hefyd ei llawforwyn Zilpa yn wraig i Jacob, a beichiogodd, ac esgorodd ar fab, a galwodd Lea ei enw ef Gad, ar y deuddegfed o'r wythfed mis, yn y drydedd flwyddyn o'r bedwaredd wythnos. [2131 AM]
21 Ac aeth i mewn ati hi eto, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd iddo ail fab, a galwodd Lea ei enw ef Aser, ar yr ail o'r unfed mis ar ddeg, yn y bumed flwyddyn o'r bedwaredd wythnos. [2133 AM]
22 A Jacob a aeth i mewn at Lea, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab, a hi a alwodd ei enw ef Issachar, ar y pedwerydd o'r pumed mis, yn y bedwaredd flwyddyn o'r bedwaredd wythnos,[2132 AM] a hi a'i rhoddodd ef i famaeth.
23 A Jacob a aeth i mewn ati hi eto, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar ddau (blant), mab a merch, a galwodd enw'r mab yn Sabulon, ac enw'r ferch yn Dina, ar y seithfed o'r seithfed mis, yn y chweched flwyddyn o'r bedwaredd wythnos. [2134 AM]
24 A bu'r Arglwydd yn drugarog wrth Rachel, ac agorodd ei chroth, a hi a feichiogodd, ac a esgorodd ar fab, a galwodd ei enw ef Joseff, ar y lleuad newydd o'r pedwerydd mis, yn y chweched flwyddyn yn y bedwaredd wythnos hon. [2134 AM]
25 Ac yn y dyddiau y ganed Joseff, dywedodd Jacob wrth Laban: 'Rho i mi fy ngwragedd a'm meibion, a gad i mi fynd at fy nhad Isaac, a gad i mi wneud tŷ i mi fy hun; oherwydd yr wyf wedi cwblhau'r blynyddoedd y bûm yn dy wasanaethu di am dy ddwy ferch, a byddaf yn mynd i dŷ fy nhad.'
26 A dywedodd Laban wrth Jacob, "Arhosa gyda mi am dy gyflog, a bugeilia fy mhraidd eto i mi, a chymer dy gyflog."
27 A chytunasant â'i gilydd y byddai'n rhoi iddo fel ei gyflog yr ŵyn a'r mynnod a aned yn dduon a brith a gwyn; (dyma) fyddai ei gyflog.
28 A daeth yr holl ddefaid â brith, a brith, a du, â marciau amrywiol, ac esgorasant eto ar ŵyn tebyg iddynt hwy eu hunain; a'r holl rai â brith oedd eiddo Jacob, a'r rhai nad oeddent yn eiddo Laban.
29 A chynyddodd eiddo Jacob yn ddirfawr, ac yr oedd ganddo ychen a defaid ac asynnod a chamelod, a gweision a morynion.
30 A chenfigennodd Laban a'i feibion wrth Jacob, a chymerodd Laban ei ddefaid yn ôl oddi wrtho, ac edrychodd arno â bwriad drwg.

PENNOD 29

1 A phan esgorodd Rachel ar Joseff, aeth Laban i gneifio ei ddefaid; oherwydd yr oeddent ymhell oddi wrtho daith tridiau.
2 A gwelodd Jacob fod Laban yn mynd i gneifio ei ddefaid, a galwodd Jacob ar Lea a Rachel, a llefarodd yn garedig wrthynt am iddynt ddod gydag ef i wlad Canaan.
3 Oherwydd dywedodd wrthynt sut yr oedd wedi gweld popeth mewn breuddwyd, sef yr holl bethau a ddywedasai wrtho, y dylai ddychwelyd i dŷ ei dad, a dywedasant: 'I bob man yr elych, byddwn ni'n mynd gyda thi.'
4 A bendithiodd Jacob Dduw Isaac ei dad, a Duw Abraham tad ei dad, ac efe a gododd ac a farchogodd ar ei wragedd a'i blant, ac a gymerodd ei holl eiddo ac a groesodd yr afon, ac a ddaeth i wlad Gilead: a chuddiodd Jacob ei fwriad rhag Laban ac ni ddywedodd wrtho.
5 Ac yn y seithfed flwyddyn o'r bedwaredd wythnos trodd Jacob (ei wyneb) tua Gilead yn y mis cyntaf, ar yr unfed ar hugain ohono. [2135 AM] A Laban a'i erlidiodd ef, ac a oddiweddodd Jacob ym mynydd Gilead yn y trydydd mis, ar y trydydd ar ddeg ohono.
6 Ac ni adawodd yr Arglwydd iddo niweidio Jacob; canys ymddangosodd iddo mewn breuddwyd yn y nos. A llefarodd Laban wrth Jacob.
7 Ac ar y pymthegfed o'r dyddiau hynny gwnaeth Jacob wledd i Laban, ac i bawb a ddaeth gydag ef: a thyngodd Jacob i Laban y diwrnod hwnnw, a Laban hefyd i Jacob, na fyddai'r naill na'r llall yn croesi mynydd Gilead i'r llall â bwriad drwg.
8 Ac yno y gwnaeth garnedd yn dyst; am hynny y gelwir enw'r lle hwnnw, Carnedd y Tystion, ar ôl y garnedd hon.
9 Ond cyn hynny, arferent alw gwlad Gilead yn wlad y Reffaim; oherwydd gwlad y Reffaim ydoedd, a ganwyd y Reffaim (yno), cewri yr oedd eu taldra yn ddeg, naw, wyth i lawr i saith cufydd.
10 A'u preswylfa oedd o wlad meibion Ammon hyd Fynydd Hermon, a chanolfannau eu teyrnas oedd Carnaim ac Astaroth, ac Edrei, a Misur, a Beon.
11 A dinistriodd yr Arglwydd hwy oherwydd drygioni eu gweithredoedd; oherwydd yr oeddent yn faleisus iawn, a thrigodd yr Amoriaid yn eu lle, yn ddrygionus ac yn bechadurus, ac nid oes pobl heddiw a gyflawnodd eu holl bechodau yn llawn, ac nid oes ganddynt hyd oes mwyach ar y ddaear.
12 A Jacob a anfonodd Laban ymaith, ac efe a aeth i Mesopotamia, gwlad y Dwyrain; a Jacob a ddychwelodd i wlad Gilead.
13 Ac efe a aeth dros Jabboc yn y nawfed mis, ar yr unfed ar ddeg ohono. Ac ar y dydd hwnnw y daeth Esau ei frawd ato, ac efe a gymododd ag ef, ac a aeth oddi wrtho i wlad Seir: ond Jacob a drigodd mewn pebyll.
14 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r bumed wythnos yn y jiwbili hon [2136 AM] croesodd yr Iorddonen, ac arhosodd y tu hwnt i'r Iorddonen, a bu'n bugeilio ei ddefaid o fôr y garnedd hyd at Bethsan, ac hyd at Dothan a hyd at goedwig Acrabbim.
15 Ac anfonodd at ei dad Isaac ei holl eiddo, dillad, a bwyd, a chig, a diod, a llaeth, a menyn, a chaws, a rhai dyddiadau o'r dyffryn.
16 Ac at ei fam Rebecca hefyd bedair gwaith y flwyddyn, rhwng amseroedd y misoedd, rhwng aredig a medi, a rhwng yr hydref a'r glaw (tymor) a rhwng y gaeaf a'r gwanwyn, i dŵr Abraham.
17 Oherwydd yr oedd Isaac wedi dychwelyd o Ffynnon y Llw ac wedi mynd i fyny i dŵr ei dad Abraham, ac wedi byw yno ar wahân i'w fab Esau.
18 Oherwydd yn y dyddiau pan aeth Jacob i Mesopotamia, cymerodd Esau iddo'i hun wraig Mahalath, merch Ismael; ac efe a gasglodd holl braidd ei dad a'i wragedd, ac a aeth i fyny ac a drigodd ar Fynydd Seir, ac a adawodd Isaac ei dad wrth Ffynnon y Llw ar ei ben ei hun.
19 Ac aeth Isaac i fyny o Ffynnon y Llw, ac a drigodd yn nhŵr Abraham ei dad ym mynyddoedd Hebron,
20 Ac yno yr anfonodd Jacob yr holl bethau a anfonodd at ei dad a'i fam o bryd i'w gilydd, yr hyn oedd eu hangen

arnynt; a bendithiasant Jacob â'u holl galon ac â'u holl enaid.

PENNOD 30

1 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r chweched wythnos [2143 AM] aeth i fyny i Salem, i'r dwyrain o Sichem, mewn heddwch, yn y pedwerydd mis.
2 Ac yno y dygasant Dina, merch Jacob, i dŷ Sichem, mab Hamor yr Hefiad, tywysog y wlad, ac efe a orweddodd gyda hi, ac a'i halogodd hi, a hi yn ferch fach, yn blentyn deuddeg oed.
3 Ac efe a erfyniodd ar ei dad a'i brodyr am ei rhoi hi iddo yn wraig. A digiodd Jacob a'i feibion oherwydd gwŷr Sichem; am iddynt halogi Dina eu chwaer, a llefarasant wrthynt â bwriad drwg, a buont yn dwyllodrus â hwy, a'u twyllo.
4 A daeth Simeon a Lefi yn annisgwyl i Sichem, a gweithredu barn ar holl ddynion Sichem, a lladd yr holl ddynion a gawsant ynddi, heb adael un yn weddill ynddi: lladdasant bawb mewn poenau am iddynt amharchu eu chwaer Dina.
5 Ac na fydded felly o hyn ymlaen i ferch Israel gael ei halogi; oherwydd gorchmynnwyd barn yn y nefoedd yn eu herbyn, sef iddynt ddinistrio â'r cleddyf holl ddynion y Sichemiaid am iddynt wneud gwarth yn Israel.
6 A rhoddodd yr Arglwydd hwy yn nwylo meibion Jacob, er mwyn iddynt eu difa â'r cleddyf a gweithredu barn arnynt, ac fel na wneid fel hyn yn Israel mwyach, sef halogi morwyn o Israel.
7 Ac os bydd unrhyw ddyn yn Israel a fynno roi ei ferch neu ei chwaer i unrhyw ddyn sydd o had y Cenhedloedd, bydd yn sicr o farw, a byddant yn ei labyddio â cherrig; oherwydd y mae wedi gwneud gwarth yn Israel; a byddant yn llosgi'r ddynes â thân, am iddi amharchu enw tŷ ei thad, a bydd hi'n cael ei gwreiddio allan o Israel.
8 Ac na cheir godinebwraig nac aflendid yn Israel drwy holl ddyddiau cenedlaethau'r ddaear; oherwydd sanctaidd i'r Arglwydd yw Israel, a bydd pob dyn a'i halogodd yn sicr o farw: llabyddiant ef â cherrig.
9 Oherwydd fel hyn y mae wedi'i ordeinio a'i ysgrifennu yn y llechi nefol ynglŷn â holl had Israel: bydd yr hwn a'i haloga yn sicr o farw, a chaiff ei labyddio â cherrig.
10 Ac i'r gyfraith hon nid oes terfyn dyddiau, na maddeuant, nac unrhyw gymod: ond y dyn a halogodd ei ferch a ddiwreiddir allan o blith holl Israel, oherwydd iddo roi o'i had i Moloch, a gwneud yn annuwiol er mwyn ei halogi.
11 A thithau, Moses, a orchmynna i feibion Israel, a'u hannog i beidio â rhoi eu merched i'r Cenhedloedd, a pheidio â chymryd yn feibion iddynt yr un o ferched y Cenhedloedd, oherwydd mae hyn yn ffiaidd gerbron yr Arglwydd.
12 Am y rheswm hwn yr ysgrifennais i ti yng ngeiriau'r gyfraith holl weithredoedd y Sichemiaid, y rhai a wnaethant yn erbyn Dina, a'r modd y llefarodd meibion Jacob, gan ddywedyd, Ni roddwn ein merch i ŵr dienwaededig; oherwydd byddai hynny'n warth i ni.
13 Ac mae'n warth i Israel, i'r rhai sy'n byw, ac i'r rhai sy'n priodi merched y Cenhedloedd; oherwydd mae hyn yn aflan ac yn ffiaidd i Israel.
14 Ac ni fydd Israel yn rhydd o'r aflendid hwn os bydd ganddo wraig o ferched y Cenhedloedd, neu os rhoddodd unrhyw un o'i ferched i ŵr sy'n dod o unrhyw un o'r Cenhedloedd.
15 Oherwydd bydd pla ar ôl pla, a melltith ar ôl melltith, a phob barn a phla a melltith a ddaw arno: os gwna efe y peth hyn, neu os cuddia ei lygaid rhag y rhai a wnânt aflendid, neu'r rhai a halogant gysegr yr Arglwydd, neu'r rhai a halogant ei enw sanctaidd ef, (yna) y bernir yr holl genedl gyda'i gilydd am holl aflendid a halogiad y dyn hwn.
16 Ac ni fydd parch i bersonau, ac ni dderbynnir o'i law ffrwythau, offrymau, poethoffrymau, braster, nac arogl melys, fel y derbynnir hwynt: felly y mae pob gŵr neu wraig yn Israel sy'n halogi'r cysegr.
17 Am y rheswm hwn y gorchmynnais i ti, gan ddweud: 'Tystola'r dystiolaeth hon i Israel: gwêl sut y bu i'r Sichemiaid a'u meibion: sut y rhoddwyd hwy i ddwylo dau fab Jacob, a'u lladdasant dan arteithiau, a'i gyfrifwyd iddynt yn gyfiawnder, ac ysgrifennwyd iddynt yn gyfiawnder.'
18 A dewiswyd had Lefi ar gyfer yr offeiriadaeth, ac i fod yn Lefiaid, fel y gallent wasanaethu gerbron yr Arglwydd, fel ninnau, yn barhaus, ac fel y byddai Lefi a'i feibion yn cael eu bendithio am byth; oherwydd yr oedd yn selog i weithredu cyfiawnder a barn a dial ar bawb a gododd yn erbyn Israel.
19 Ac felly y maent yn ysgrifennu fel tystiolaeth o'i blaid ar y llechi nefol fendith a chyfiawnder gerbron Duw pawb:
20 Ac yr ydym yn cofio'r cyfiawnder a gyflawnodd y dyn yn ystod ei fywyd, ym mhob cyfnod o'r flwyddyn; hyd nes y cofnodant ef dros fil o genedlaethau, a bydd yn dod ato ef ac i'w ddisgynyddion ar ei ôl, ac y mae wedi'i gofnodi ar y llechi nefol fel ffrind a dyn cyfiawn.
21 Ysgrifennais yr holl hanes hwn i ti, a gorchmynnais i ti ddweud wrth blant Israel, na ddylent bechu na thorri'r dedfrydau na thorri'r cyfamod a ordeiniwyd ar eu cyfer, (ond) y dylent ei gyflawni a chael eu cofnodi fel ffrindiau.
22 Ond os byddant yn troseddu ac yn gwneud aflendid ym mhob ffordd, byddant yn cael eu cofnodi ar y llechi nefol fel gwrthwynebwyr, a byddant yn cael eu dileu o lyfr y bywyd, a byddant yn cael eu cofnodi yn llyfr y rhai a ddinistrir a chyda'r rhai a ddiwreiddir o'r ddaear.
23 Ac ar y dydd y lladdodd meibion Jacob Sichem, ysgrifennwyd yn y nefoedd o'u plaid, eu bod wedi gweithredu cyfiawnder a phriodoldeb a dial ar y pechaduriaid, ac ysgrifennwyd hi er bendith.
24 A hwy a ddygasant Dina, eu chwaer, allan o dŷ Sichem, a chymerasant yn gaeth bopeth oedd yn Sichem, eu defaid a'u gwartheg a'u hasynnod, a'u holl gyfoeth, a'u holl braidd, a'u dwyn i gyd at Jacob eu tad.
25 Ac efe a'u ceryddodd hwynt am iddynt ladd y ddinas, oherwydd yr oedd yn ofni trigolion y wlad, y Canaaneaid a'r Peresiaid.
26 Ac ofn yr Arglwydd oedd ar yr holl ddinasoedd oedd o amgylch Sichem, ac ni chodasant i erlid meibion Jacob; canys syrthiodd braw arnynt.

PENNOD 31

1 Ac ar y lleuad newydd o'r mis llefarodd Jacob wrth holl bobl ei dŷ, gan ddywedyd: 'Purhewch eich hunain a

newidiwch eich dillad, a gadewch inni godi ac awn i fyny i Bethel, lle y gwnes i adduned iddo ef ar y dydd y ffoes o wyneb Esau fy mrawd, oherwydd iddo fod gyda mi a'm dwyn i'r wlad hon mewn heddwch, a bwriwch ymaith y duwiau dieithr sydd yn eich plith.'
2 A rhoddasant heibio'r duwiau dieithr, a'r hyn oedd yn eu clustiau, ac a oedd am eu gyddfau, a'r eilunod a ladratodd Rachel oddi wrth ei thad Laban, a rhoddodd hi'n gyfan gwbl i Jacob. Ac efe a'u llosgodd, a'u torri'n ddarnau, a'u dinistrio, a'u cuddio dan dderwen sydd yng ngwlad Sichem.
3 Ac aeth i fyny ar y lleuad newydd o'r seithfed mis i Bethel. Ac adeiladodd allor yn y lle y cysgodd, ac a gododd golofn yno, ac a anfonodd air at ei dad Isaac i ddod ato i'w aberth, ac at ei fam Rebecca.
4 A dywedodd Isaac: 'Dewch â'm mab Jacob, a gad i mi ei weld cyn i mi farw.'
5 Aeth Jacob at ei dad Isaac ac at ei fam Rebecca, i dŷ ei dad Abraham, a chymerodd ddau o'i feibion gydag ef, Lefi a Jwda, ac aeth at ei dad Isaac ac at ei fam Rebecca.
6 A daeth Rebecca allan o'r tŵr i'w flaen i gusanu Jacob a'i gofleidio; oherwydd yr oedd ei hysbryd wedi adfywio pan glywodd, 'Wele Jacob dy fab wedi dod'; a chusanodd ef.
7 A gwelodd ei ddau fab, a'u hadnabu, a dywedodd wrtho: 'Ai dy feibion di ydyn nhw, fy mab?' a'u cofleidiodd a'u cusanu, a'u bendithio, gan ddweud: 'Ynoch chi y bydd had Abraham yn enwog, a byddwch chi'n fendith ar y ddaear.'
8 A Jacob a aeth i mewn at Isaac ei dad, i'r ystafell lle'r oedd yn gorwedd, a'i ddau fab gydag ef; ac efe a gymerodd law ei dad, ac a ymgrymodd ac a'i cusanodd; ac Isaac a lynodd wrth wddf ei fab Jacob, ac a wylodd ar ei wddf ef.
9 A gadawodd y tywyllwch lygaid Isaac, a gwelodd ddau fab Jacob, Lefi a Jwda, a dywedodd, 'Ai dy feibion di ydyn nhw, fy mab? oherwydd y maent fel tydi.'
10 A dywedodd wrtho mai ei feibion ef oeddent yn wir: 'Ac yr wyt ti wedi gweld yn wir mai fy meibion i ywent yn wir'.
11 A daethant yn agos ato, a throdd yntau a'u cusanu a'u cofleidio ill dau gyda'i gilydd.
12 A daeth ysbryd proffwydoliaeth i lawr i'w enau, ac efe a gymerodd Lefi wrth ei law dde a Jwda wrth ei law chwith.
13 Ac efe a drodd at Lefi yn gyntaf, ac a ddechreuodd ei fendithio ef yn gyntaf, ac a ddywedodd wrtho: Bendithied Duw pawb, Arglwydd yr holl oesoedd, di a'th blant drwy'r holl oesoedd.
14 A rhodded yr Arglwydd i ti ac i'th had fawredd a gogoniant mawr, a pheri i ti a'th had, o blith pob cnawd, nesáu ato i wasanaethu yn ei gysegr fel angylion y presenoldeb ac fel y rhai sanctaidd. (Yn yr un modd) â hwy, y bydd had dy feibion yn ogoniant a mawredd a sancteiddrwydd, a bydded iddo eu gwneud yn fawr hyd oesoedd.
15 A byddant yn farnwyr ac yn dywysogion, ac yn benaethiaid ar holl had meibion Jacob; byddant yn llefaru gair yr Arglwydd mewn cyfiawnder, a byddant yn barnu ei holl farnau mewn cyfiawnder. A byddant yn mynegi fy ffyrdd i Jacob a'm llwybrau i Israel. Bydd bendith yr Arglwydd yn cael ei rhoi yn eu genau i fendithio holl had yr annwyl.
16 Galwodd dy fam dy enw Lefi, ac yn deg y galwodd hi dy enw; ti a ymgysylltir â'r Arglwydd, ac a fyddi gymar holl feibion Jacob; bydded ei fwrdd yn eiddot ti, a thi a'th feibion a fwytei ohono; a bydded dy fwrdd yn llawn drwy'r holl genhedlaethau, ac na fydd dy fwyd yn pallu drwy'r oesoedd.
17 A bydded i bawb sy'n dy gasáu syrthio o'th flaen, a bydded i'th holl wrthwynebwyr gael eu diwreiddio a'u difodi; a bendigedig fyddo'r hwn a'th fendithia, a melltigedig fyddo pob cenedl a'th felltithia.'
18 Ac wrth Jwda y dywedodd: 'Rhoddo'r Arglwydd i ti nerth a phŵer i sathru pawb sy'n dy gasáu; byddi'n dywysog, ti ac un o'th feibion, dros feibion Jacob; bydded i'th enw ac enw dy feibion fynd allan ac ym mhob gwlad a rhanbarth. Yna bydd y Cenhedloedd yn ofni o'th flaen, a bydd yr holl genhedloedd yn crynu.'
19 Ynot ti y bydd cymorth Jacob, ac ynot ti y ceir iachawdwriaeth Israel.
20 A phan eisteddi ar orsedd anrhydedd dy gyfiawnder, bydd heddwch mawr i holl had meibion yr annwyl; Bendigedig fyddo'r hwn a'th fendithia, A bydd pawb sy'n dy gasáu ac yn dy gystuddio ac yn dy felltithio yn cael eu gwreiddio a'u dinistrio o'r ddaear a'u melltithio.'
21 A throdd a'i cusanodd ef drachefn a'i gofleidio, ac a lawenychodd yn fawr; canys yr oedd wedi gweld meibion ei fab Jacob mewn gwirionedd.
22 Ac efe a aeth allan oddi rhwng ei draed, ac a syrthiodd i lawr, ac a ymgrymodd iddo, ac a'u bendithiodd hwynt, ac a orffwysodd yno gydag Isaac ei dad y noson honno, a hwy a fwytasant ac a yfasant mewn llawenydd.
23 Ac efe a barodd i ddau fab Jacob gysgu, un ar ei law dde a'r llall ar ei law aswy, a chyfrifwyd hynny iddo yn gyfiawnder.
24 A dywedodd Jacob wrth ei dad bopeth yn ystod y nos, fel yr oedd yr Arglwydd wedi dangos trugaredd fawr iddo, a'i fod wedi llwyddo yn ei holl ffyrdd, a'i amddiffyn rhag pob drwg.
25 A bendithiodd Isaac Dduw ei dad Abraham, yr hwn ni thynnodd ei drugaredd a'i gyfiawnder oddi wrth feibion ei was Isaac.
26 A'r bore hwnnw y dywedodd Jacob wrth ei dad Isaac yr adduned a wnaeth i'r Arglwydd, a'r weledigaeth a welodd, a'i fod wedi adeiladu allor, a bod popeth yn barod i'r aberth gael ei wneud gerbron yr Arglwydd fel yr addunodd, a'i fod wedi dod i'w osod ar asyn.
27 A dywedodd Isaac wrth ei fab Jacob, 'Ni allaf fynd gyda thi; oherwydd yr wyf yn hen ac ni allaf ddwyn y ffordd: dos, fy mab, mewn heddwch; oherwydd yr wyf yn gant a thrigain a phump oed heddiw; ni allaf deithio mwyach; gosod dy fam (ar asyn) a gad iddi fynd gyda thi.
28 A gwn i, fy mab, dy fod wedi dod o'm hachos i, a bydded i'r dydd hwn gael ei fendithio ar yr hwn y gwelaist fi'n fyw, a minnau hefyd y gwelaist dithau, fy mab.
29 Bydded i ti lwyddo a chyflawni'r adduned a wnaethost; a phaid ag oedi dy adduned; oherwydd fe'th gelwir i gyfrif am yr adduned; felly brysia yn awr i'w chyflawni, a bydded yn fodlon ar yr hwn a wnaeth bob peth, yr hwn yr addunedaist yr adduned iddo.'
30 A dywedodd wrth Rebecca, "Dos gyda dy fab Jacob." A aeth Rebecca gyda'i mab Jacob, a Deborah gyda hi, a daethant i Bethel.
31 A chofiodd Jacob y weddi yr oedd ei dad wedi ei fendithio ef a'i ddau fab, Lefi a Jwda, â hi, ac fe lawenychodd a bendithio Duw ei dadau, Abraham ac Isaac.

32 A dywedodd: ‘Yn awr mi wn fod gennyf obaith tragwyddol, a’m meibion hefyd, gerbron Duw pawb’; ac felly y mae wedi’i ordeinio ynglŷn â’r ddau; ac maent yn ei gofnodi fel tystiolaeth dragwyddol iddynt ar y llechi nefol sut y bendithiodd Isaac hwy.

PENNOD 32

1 Ac efe a arhosodd y noson honno ym Methel, a breuddwydiodd Lefi eu bod wedi eu hordeinio a'i wneud ef yn offeiriad i'r Duw Goruchaf, ef a'i feibion am byth; ac efe a ddeffrôdd o'i gwsg a bendithiodd yr Arglwydd.
2 A Jacob a gododd yn fore, ar y pedwerydd ar ddeg o'r mis hwn, ac a roddodd ddegwm o'r holl rai a ddaeth gydag ef, o ddynion ac anifeiliaid, o aur a phob llestr a dilledyn, ie, efe a roddodd ddegwm o'r cyfan.
3 Ac yn y dyddiau hynny y beichiogodd Rachel â'i mab Benjamin. A chyfrifodd Jacob ei feibion o'i flaen, a syrthiodd Lefi i ran yr Arglwydd; a'i dad a'i wisgodd ef â gwisgoedd yr offeiriadaeth, ac a lenwodd ei ddwylo.
4 Ac ar y pymthegfed o'r mis hwn, efe a ddug at yr allor bedwar ar ddeg o eidion o blith y gwartheg, ac wyth ar hugain o hyrddod, a naw ar ddeg ar ddeg o ddefaid, a saith o ŵyn, ac un ar hugain o feibion yn offrwm poeth ar allor yr aberth, yn arogl peraidd gerbron Duw.
5 Dyma oedd ei offrwm ef, yn sgil yr adduned a wnaeth y byddai’n rhoi degfed ran, ynghyd â’u hoffrymau ffrwythau a’u hoffrymau diod.
6 A phan ddifaodd y tân ef, llosgodd arogldarth ar y tân uwchben y tân, ac yn offrwm diolch ddau ych a phedwar hwrdd a phedair dafad, pedwar bwch, a dwy ddafad blwydd oed, a dau fyn geifr; ac felly y gwnaeth efe bob dydd am saith diwrnod.
7 Ac yr oedd efe a'i holl feibion a'i ddynion yn bwyta (hyn) mewn llawenydd yno am saith diwrnod, ac yn bendithio ac yn diolch i'r Arglwydd, yr hwn a'i gwaredodd ef o'i holl gystudd ac a roddes iddo ei adduned.
8 Ac efe a ddegodd yr holl anifeiliaid glân, ac a wnaeth aberth poeth, ond ni roddodd yr anifeiliaid aflan i Lefi ei fab, a rhoddodd iddo ef holl eneidiau'r dynion.
9 A chyflawnodd Lefi y swydd offeiriadol ym Methel o flaen Jacob ei dad yn hytrach na'i ddeg brawd, ac yr oedd yn offeiriad yno, a rhoddodd Jacob ei adduned: fel hyn y degwmodd efe eilwaith i'r Arglwydd, a'i sancteiddiodd, a daeth yn sanctaidd iddo ef.
10 Ac am y rheswm hwn y mae wedi'i ordeinio ar y tabledi nefol fel cyfraith ar gyfer y degwm eto i fwyta'r degwm gerbron yr Arglwydd o flwyddyn i flwyddyn, yn y lle y dewisir i'w enw drigo, ac i'r gyfraith hon nid oes terfyn dyddiau am byth.
11 Ysgrifennwyd y ordinhad hwn fel y gellir ei gyflawni o flwyddyn i flwyddyn trwy fwyta'r ail ddegwm gerbron yr Arglwydd yn y lle y dewiswyd ef, ac ni fydd dim yn weddill ohono o'r flwyddyn hon i'r flwyddyn ganlynol.
12 Canys yn ei flwyddyn y bwyteir yr had hyd ddyddiau casglu had y flwyddyn, a'r gwin hyd ddyddiau'r gwin, a'r olew hyd ddyddiau ei dymor.
13 A phob dim a adawyd ohono ac a heneiddia, ystyrir ef yn halogedig: llosgir ef â thân, oherwydd aflan yw.
14 Ac fel hyn y bwyteont ef gyda'i gilydd yn y cysegr, ac na adawent iddo heneiddio.
15 A bydd holl ddegwm yr ychen a'r defaid yn sanctaidd i'r Arglwydd, a byddant yn eiddo i'w offeiriaid, a byddant yn eu bwyta ger ei fron ef o flwyddyn i flwyddyn; oherwydd fel hyn y mae wedi'i ordeinio a'i gerfio ynghylch y degwm ar y llechi nefol.
16 A’r noson ganlynol, ar yr ail ar hugain dydd o’r mis hwn, penderfynodd Jacob adeiladu’r lle hwnnw, ac amgylchynu’r cyntedd â mur, a’i sancteiddio a’i wneud yn sanctaidd am byth, iddo’i hun a’i blant ar ei ôl.
17 Ac ymddangosodd yr Arglwydd iddo liw nos, a’i fendithio, a dweud wrtho: ‘Ni gelwir dy enw yn Jacob, ond Israel a enwir ar dy enw.’
18 A dywedodd wrtho eto: ‘Myfi yw’r Arglwydd a greodd y nefoedd a’r ddaear, a mi a’th amlhaf ac a’th luosogaf yn ddirfawr, a brenhinoedd a ddaw allan ohonot ti, a byddant yn barnu ym mhobman lle bynnag y sathrodd meibion dynion.’
19 A rhoddaf i’th had yr holl ddaear sydd dan y nefoedd, a byddant yn barnu’r holl genhedloedd yn ôl eu dymuniadau, ac wedi hynny byddant yn meddiannu’r holl ddaear ac yn ei hetifeddu am byth.’
20 Ac efe a orffennodd lefaru wrtho, ac a aeth i fyny oddi wrtho. Ac edrychodd Jacob nes iddo esgyn i'r nefoedd.
21 Ac efe a welodd mewn gweledigaeth yn y nos, ac wele angel yn disgyn o'r nefoedd â saith tabled yn ei ddwylo, ac efe a'u rhoddodd i Jacob, ac efe a'u darllenodd, ac a wyddai yr holl bethau a ysgrifennwyd ynddynt, yr hyn a ddigwyddai iddo ef a'i feibion drwy'r holl oesoedd.
22 Ac efe a ddangosodd iddo yr holl bethau oedd wedi eu hysgrifennu ar y llechi, ac a ddywedodd wrtho, Nac adeileda’r lle hwn, a na’i wneud yn gysegr tragwyddol, a na thrigo yma; oherwydd nid dyma’r lle. Dos i dŷ Abraham dy dad, a thrigo gydag Isaac dy dad hyd ddydd marwolaeth dy dad.
23 Oherwydd yn yr Aifft y byddi farw mewn heddwch, ac yn y wlad hon y cleddir di yn anrhydeddus ym meddrod dy dadau, gydag Abraham ac Isaac.
24 Nac ofna, oherwydd fel y gwelaist a’i ddarllenaist, felly y bydd y cyfan; ac ysgrifenna bopeth fel y gwelaist a’i ddarllenaist.’
25 A dywedodd Jacob: ‘Arglwydd, sut alla i gofio’r cyfan a ddarllenais a’i weld?’ A dywedodd wrtho: ‘Dw i’n mynd i gofio popeth.’
26 Ac efe a aeth i fyny oddi wrtho, ac a ddeffrôdd o’i gwsg, ac a gofiodd bopeth a ddarllenasai ac a welasai, ac a ysgrifennodd yr holl eiriau a ddarllenasai ac a welasai.
27 Ac fe ddathluodd yno ddiwrnod arall eto, ac aberthodd arno yn ôl yr holl aberthodd ar y dyddiau blaenorol, a galwodd ei enw'n 'Ychwanegiad', oherwydd ychwanegwyd y diwrnod hwn, a galwodd y dyddiau blaenorol yn 'Yr Ŵyl'.
28 Ac fel hyn y datguddiwyd y dylai fod, ac y mae wedi ei ysgrifennu ar y llechi nefol: am hynny y datguddiwyd iddo y dylai ei ddathlu, a'i ychwanegu at saith niwrnod yr ŵyl.
29 A galwyd ei enw yn 'Ychwanegiad,' oherwydd ei fod wedi'i gofnodi ymhlith dyddiau'r gŵyliau, yn ôl nifer dyddiau'r flwyddyn.
30 Ac yn y nos, ar y trydydd ar hugain o'r mis hwn, bu farw Deborah, nyrs Rebecca, a chladdasant hi o dan y ddinas o dan dderwen yr afon, ac efe a alwodd enw'r lle hwn, 'Afon Deborah,' a'r dderwen, 'Derwen galar Deborah.'

31 Aeth Rebecca a dychwelyd i'w thŷ at ei dad Isaac; ac anfonodd Jacob gyda hi hyrddod, defaid a geifr, i baratoi pryd o fwyd i'w dad, fel y dymunai efe.
32 Ac aeth ar ôl ei fam nes iddo ddod i wlad Kabratan, ac yno y trigodd.
33 A Rachel a esgorodd ar fab yn y nos, a galwodd ei enw yn Fab fy ngofid; oherwydd ei bod hi wedi dioddef wrth ei eni: ond galwodd ei dad ef yn Benjamin, ar yr unfed ar ddeg o'r wythfed mis, yn y cyntaf o'r chweched wythnos o'r jiwbilî hon. [2143 AM]
34 A bu farw Rachel yno, a chladdwyd hi yng ngwlad Effrath, honno yw Bethlehem; ac adeiladodd Jacob golofn ar fedd Rachel, ar y ffordd uwchben ei bedd.

PENNOD 33

1 A Jacob a aeth, ac a drigodd i'r de o Magdaladraef. Ac efe a aeth at ei dad Isaac, efe a Lea ei wraig, ar y lleuad newydd o'r degfed mis.
2 A gwelodd Reuben Bilha, morwyn Rachel, gordderch ei dad, yn ymdrochi mewn dŵr mewn lle dirgel, ac efe a'i charodd hi.
3 Ac efe a guddiodd ei hun yn y nos, ac a aeth i mewn i dŷ Bilha [yn y nos], ac a'i cafodd hi yn cysgu ar ei phen ei hun ar wely yn ei thŷ.
4 Ac efe a orweddodd gyda hi, a hi a ddeffrôdd ac a welodd, ac wele Reuben yn gorwedd gyda hi yn y gwely; yna hi a ddatgelodd ymyl ei gorchudd ac a'i gafaelodd ef, ac a waeddodd, ac a ganfu mai Reuben ydoedd.
5 A chywilyddiodd hi o'i herwydd ef, a gollyngodd ei llaw oddi wrtho, a ffodd efe.
6 A hi a galarodd yn fawr o achos y peth hyn, ac ni ddywedodd wrth neb.
7 A phan ddychwelodd Jacob a'i cheisio, dywedodd wrtho, 'Nid wyf yn lân o'th achos di, oherwydd fy mod wedi fy halogi o'th achos di; oherwydd bod Reuben wedi fy halogi, ac wedi gorwedd gyda mi yn y nos, ac yr oeddwn yn cysgu, ac ni chanfu nes iddo ddatgelu fy nghwrt a chysgu gyda mi.'
8 A digiodd Jacob yn fawr wrth Reuben am iddo orwedd gyda Bilha, am iddo ddatgelu cwrt ei dad.
9 Ac ni nesaodd Jacob ati eto, am fod Reuben wedi ei halogi. Ac am unrhyw ddyn a ddatgelo cwrt ei dad, y mae ei weithred yn ddrwg iawn, oherwydd y mae'n ffiaidd gerbron yr Arglwydd.
10 Am y rheswm hwn y mae wedi ei ysgrifennu a'i ordeinio ar y llechi nefol na ddylai dyn orwedd gyda gwraig ei dad, ac na ddylai ddatgelu gorchudd ei dad, oherwydd mae hyn yn aflan: byddant yn sicr o farw gyda'i gilydd, y dyn sy'n gorwedd gyda gwraig ei dad a'r wraig hefyd, oherwydd iddynt wneud aflanedd ar y ddaear.
11 Ac ni fydd dim yn aflan gerbron ein Duw yn y genedl a ddewisodd iddo'i hun yn eiddo iddo'i hun.
12 Ac eto, ysgrifennwyd yr ail dro: 'Melltith ar yr hwn a orweddo gyda gwraig ei dad, oherwydd iddo ddatgelu gwarth ei dad'; a dywedodd holl sanctiaid yr Arglwydd, 'Felly boed; felly boed.'
13 A thithau, Moses, a orchmynna i feibion Israel gadw'r gair hwn; oherwydd y mae'n gosb marwolaeth; ac y mae'n aflan, ac nid oes cymod am byth i wneud iawn am y dyn a wnaeth hyn, ond rhaid ei roi i farwolaeth a'i ladd, a'i labyddio â cherrig, a'i ddiwreiddio allan o blith pobl ein Duw.
14 Oherwydd ni chaniateir i unrhyw ddyn sy'n gwneud hynny yn Israel aros yn fyw un diwrnod ar y ddaear, oherwydd ei fod yn ffiaidd ac yn aflan.
15 Ac na ddywedant: i Reuben y rhoddwyd bywyd a maddeuant ar ôl iddo orwedd gyda gordderch ei dad, ac iddi hithau hefyd er bod ganddi ŵr, a'i gŵr Jacob, ei dad, yn dal yn fyw.
16 Oherwydd hyd yr amser hwnnw nid oedd y ordinhad a'r farn a'r gyfraith wedi'u datguddio yn eu cyflawnder i bawb, ond yn dy ddyddiau di (y mae wedi'i ddatguddio) fel cyfraith tymhorau a dyddiau, a chyfraith dragwyddol i'r cenedlaethau tragwyddol.
17 Ac nid oes terfyn ar y gyfraith hon, nac iawn amdani, ond rhaid eu diwreiddio ill dau o blith y genedl: ar y dydd y gwnaethant hi, lladdant hwy.
18 A thithau, Moses, ysgrifenna ef i Israel, fel y gallont ei gadw, a gwneud yn ôl y geiriau hyn, ac na chyflawnant bechod i farwolaeth; oherwydd yr Arglwydd ein Duw yw barnwr, nid yw'n parchu wyneb ac nid yw'n derbyn rhoddion.
19 A dywed wrthynt y geiriau hyn o'r cyfamod, fel y clywant ac y cadwant, a bod yn wyliadwrus ohonynt, ac na chânt eu dinistrio a'u gwreiddio allan o'r tir; oherwydd aflendid, a ffieidd-dra, a halogiad, a llygredd yw'r holl rai sy'n ei gyflawni ar y ddaear gerbron ein Duw.
20 Ac nid oes pechod mwy na'r godineb a gyflawnant ar y ddaear; oherwydd cenedl sanctaidd i'r Arglwydd ei Duw yw Israel, a chenedl etifeddiaeth, a chenedl offeiriadol a brenhinol ac i'w meddiant ei hun; ac ni fydd unrhyw aflendid o'r fath yn ymddangos yng nghanol y genedl sanctaidd.
21 Ac yn y drydedd flwyddyn o'r chweched wythnos hon [2145 AM] aeth Jacob a'i holl feibion, ac a drigasant yn nhŷ Abraham, gerllaw Isaac ei dad a Rebecca ei fam.
22 A dyma enwau meibion Jacob: Reuben y cyntafanedig, Simeon, Lefi, Jwda, Issachar, Sabulon, meibion Lea; a meibion Rachel, Joseff a Benjamin; a meibion Bilha, Dan a Nafftali; a meibion Silpa, Gad ac Aser; a Dina, merch Lea, unig ferch Jacob.
23 A daethant ac ymgrymasant i Isaac a Rebecca, a phan welsant hwy, bendithiasant Jacob a'i holl feibion; ac lawenychodd Isaac yn fawr, oherwydd gwelodd feibion Jacob, ei fab ieuengaf, a bendithiodd hwy.

PENNOD 34

1 Ac yn y chweched flwyddyn o'r wythnos hon o'r bedwaredd jiwbili a deugain hon [2148 AM] anfonodd Jacob ei feibion i bori eu defaid, a'i weision gyda hwynt i borfeydd Sichem.
2 A saith brenin yr Amoriaid a ymgasglodd yn eu herbyn, i'w lladd, gan guddio dan y coed, a chymryd eu hanifeiliaid yn ysbail.
3 Ac yr oedd Jacob, Lefi, Jwda a Joseff yn y tŷ gydag Isaac eu tad; oherwydd yr oedd ei ysbryd yn drist, ac ni allent ei adael: a Benjamin oedd yr ieuengaf, ac am hynny yr arhosodd gyda'i dad.
4 A daeth brenin[ion] Taphu a brenin[ion] Aresa, a brenin[ion] Seragan, a brenin[ion] Selo, a brenin[ion] Gaas,

a brenin Bethoron, a brenin Maanisakir, a phawb sy'n byw yn y mynyddoedd hyn (a) sy'n byw yn y coed yng ngwlad Canaan.
5 A mynegasant hyn i Jacob, gan ddywedyd: ‘Wele, mae brenhinoedd yr Amoriaid wedi amgylchynu dy feibion, ac wedi ysbeilio eu praidd.’
6 Ac efe a gyfododd o’i dŷ, efe a’i dri mab a holl weision ei dad, a’i weision ei hun, ac efe a aeth yn eu herbyn â chwe mil o wŷr, yn cario cleddyfau.
7 Ac efe a’u lladdodd hwynt ym mhorsfeydd Sichem, ac a erlidiodd y rhai a ffoesant, ac a’u lladdodd hwynt â min y cleddyf, ac a laddodd ‘Aresa a Taphu a Saregan a Selo ac ‘Amanisakir a Ga[ga]’as, ac adennillodd ei anifeiliaid.
8 Ac efe a’u gorchfygodd hwynt, ac a osododd dreth arnynt, fel y byddent yn talu teyrnged iddo, pump o gynnyrch eu tir, ac efe a adeiladodd Robel a Tamnatares.
9 Ac efe a ddychwelodd mewn heddwch, ac a wnaeth heddwch â hwynt, a hwy a ddaethant yn weision iddo, hyd y dydd yr aeth efe a'i feibion i lawr i'r Aifft.
10 Ac yn y seithfed flwyddyn o'r wythnos hon [2149 AM] anfonodd Joseff o'i dŷ i wlad Sichem i wybod am les ei frodyr, a chafodd hwy yng ngwlad Dothan.
11 A buont yn fradwrus ag ef, a llunio cynllwyn yn ei erbyn i'w ladd, ond wedi newid eu meddyliau, fe'i gwerthasant i fasnachwyr Ismaelaidd, a'i ddwyn i lawr i'r Aifft, a'i werthu i Potiphar, eunuch Pharo, pen-cogydd, offeiriad dinas Elew.
12 A lladdodd meibion Jacob fyn gafr, a throchi côt Joseff yn y gwaed, a'i hanfon at Jacob eu tad ar y degfed o'r seithfed mis.
13 A galarodd yr holl noson honno, oherwydd iddynt ei ddwyn ato gyda'r nos, a daeth yn dwys gan alar am ei farwolaeth, a dywedodd: 'Mae bwystfil drwg wedi difa Joseff'; a holl aelodau ei dŷ [a galarasant gydag ef y diwrnod hwnnw, ac roeddent] yn galaru ac yn galaru gydag ef yr holl ddiwrnod hwnnw.
14 A’i feibion a’i ferch a godasant i’w gysuro, ond gwrthododd efe gael ei gysuro am ei fab.
15 A’r diwrnod hwnnw clywodd Bilha fod Joseff wedi marw, a bu farw yn ei alaru, ac yr oedd hi’n byw yn Qafraeth, a bu farw Dinah ei ferch hefyd ar ôl i Joseff farw.
16 A daeth y tri galar hyn ar Israel mewn un mis. A chladdasant Bilha gyferbyn â bedd Rachel, a Dina hefyd ei ferch, a gladdasant yno.
17 A galarodd am Joseff am flwyddyn, ac ni pheidiodd; canys dywedodd, “Gad i mi fynd i lawr i’r bedd yn galaru am fy mab.”
18 Am y rheswm hwn y mae wedi'i ordeinio i blant Israel eu bod i ymddwyn yn ddrwg ar y degfed o'r seithfed mis—ar y dydd y daeth y newydd a barodd iddo wylo am Joseff at Jacob ei dad—y dylent wneud cymod drostynt eu hunain ar hynny â gafr ifanc ar y degfed o'r seithfed mis, unwaith y flwyddyn, am eu pechodau; oherwydd yr oeddent wedi galaru cariad eu tad at Joseff ei fab.
19 Ac y mae'r diwrnod hwn wedi'i ordeinio iddynt alaru arno am eu pechodau, ac am eu holl gamweddau ac am eu holl gamgymeriadau, fel y gallent lanhau eu hunain ar y diwrnod hwnnw unwaith y flwyddyn.
20 Ac wedi i Joseff farw, cymerodd meibion Jacob wragedd iddynt eu hunain. Enw gwraig Reuben yw Ada; ac enw gwraig Simeon yw Adlbaa, Canaanead; ac enw gwraig Lefi yw Melca, o ferched Aram, o had meibion Terah; ac enw gwraig Jwda, Betasuel, Canaanead; ac enw gwraig Issachar, Hesaqa: ac enw gwraig Sabulon, Niiman; ac enw gwraig Dan, Egla; ac enw gwraig Nafftali, Rasu, o Mesopotamia; ac enw gwraig Gad, Maka; ac enw gwraig Aser, Ijona; ac enw gwraig Joseff, Asenath, yr Eifftiad; ac enw gwraig Benjamin, Ijasaka.
21 Ac edifarhaodd Simeon, a chymerodd ail wraig o Mesopotamia fel ei frodyr.

PENNOD 35

1 Ac yn y flwyddyn gyntaf o wythnos gyntaf y bumed a deugain jiwbili [2157 AM] galwodd Rebecca ar Jacob, ei mab, a gorchmynnodd iddo ynglŷn â'i dad a'i frawd, ar iddo eu hanrhydeddu holl ddyddiau ei fywyd.
2 A dywedodd Jacob: ‘Gwnaf bopeth fel y gorchmynnaist i mi; oherwydd bydd y peth hwn yn anrhydedd ac yn fawredd i mi, ac yn gyfiawnder gerbron yr Arglwydd, fel y byddwn yn eu hanrhydeddu.’
3 A thithau hefyd, fam, a wyddost o'r amser y'm ganwyd hyd y dydd hwn, fy holl weithredoedd a'r cyfan sydd yn fy nghalon, fy mod i bob amser yn meddwl yn dda am bopeth.
4 A sut na wnaf y peth hwn a orchmynnaist i mi, sef anrhydeddu fy nhad a'm brawd!
5 Dywed wrthyf, fam, pa wyrdro a welaist ynof, a throaf oddi wrtho, a bydd trugaredd arnaf.’
6 A dywedodd hi wrtho: ‘Fy mab, ni welais ynot ti holl fy nyddiau unrhyw gamwedd ond gweithredoedd unionsyth yn unig. Ac eto dywedaf y gwir wrthyt, fy mab: Byddaf farw eleni, ac ni fyddaf yn goroesi eleni yn fy mywyd; oherwydd gwelais mewn breuddwyd ddydd fy marwolaeth, na fyddwn yn byw mwy na chant a phum deg a deugain mlynedd: ac wele, cyflawnais holl ddyddiau fy mywyd y byddaf yn byw.’
7 A chwarddodd Jacob am eiriau ei fam, oherwydd dywedasai ei fam wrtho y byddai hi farw; ac yr oedd hi'n eistedd gyferbyn ag ef yn ei chryfder, ac nid oedd hi'n wan yn ei chryfder; oherwydd yr oedd hi'n mynd i mewn ac allan ac yn gweld, ac yr oedd ei dannedd yn gryfion, ac nid oedd unrhyw glefyd wedi ei chyffwrdd â hi holl ddyddiau ei hoes.
8 A dywedodd Jacob wrthi: ‘Gwyn fy modd fi, fam, os bydd fy nyddiau’n agosáu at ddyddiau dy einioes, a’m nerth yn aros gyda mi fel dy nerth di: ac ni fyddi farw, oherwydd rwyt ti’n cellwair yn ddiog gyda mi ynglŷn â’th farwolaeth.’
9 A hi a aeth at Isaac, ac a ddywedodd wrtho, Un deisyfiad yr wyf yn ei wneud i ti: gwna i Esau dyngu na fydd yn niweidio Jacob, nac yn ei erlid â gelyniaeth; oherwydd ti a wyddost eu bod yn wyrdroëdig o’i ieuenctid, ac nad oes daioni ynddo; oherwydd ar ôl dy farwolaeth y mae’n dymuno ei ladd ef.
10 A thi a wyddost yr hyn oll a wnaeth efe o’r dydd yr aeth Jacob ei frawd i Haran hyd y dydd hwn: pa fodd y gadawodd efe ni â’i holl galon, ac y gwnaeth ddrwg i ni; cymerodd efe dy braidd ato’i hun, ac y dwyn ymaith dy holl eiddo o’th flaen.
11 A phan ymbiliom arno a’i erfyn am yr hyn oedd yn eiddo i ni, ymddangosai fel dyn oedd yn tosturio wrthym.

12 Ac y mae'n chwerw yn dy erbyn di am i ti fendithio Jacob dy fab perffaith ac unionsyth; oherwydd nid oes drwg ond daioni ynddo, ac ers iddo ddod o Haran hyd y dydd hwn nid yw wedi ein dwyn o ddim, oherwydd mae'n dod â phopeth inni yn ei amser bob amser, ac yn llawenhau â'i holl galon pan gymerwn o'i ddwylo ac y mae'n ein bendithio, ac nid yw wedi ymadael â ni ers iddo ddod o Haran hyd y dydd hwn, ac mae'n aros gyda ni yn barhaus gartref yn ein hanrhydeddu.
13 A dywedodd Isaac wrthi, 'Myfi hefyd a wn ac a welaf weithredoedd Jacob sydd gyda ni, ei fod yn ein hanrhydeddu â'i holl galon; ond yr oeddwn yn caru Esau gynt yn fwy na Jacob, am mai ef oedd y cyntaf-anedig; ond yn awr yr wyf yn caru Jacob yn fwy nag Esau, oherwydd y mae wedi gwneud llawer o ddrwgweithredoedd, ac nid oes cyfiawnder ynddo, oherwydd anghyfiawnder a thrais yw ei holl ffyrdd, [ac nid oes cyfiawnder o'i gwmpas.]
14 Ac yn awr y mae fy nghalon wedi ei gythruddo oherwydd ei holl weithredoedd, ac ni chaiff ef na'i had eu hachub, oherwydd hwy yw'r rhai a ddinistrir oddi ar y ddaear a'r rhai a ddiwreiddir allan o dan y nefoedd, oherwydd iddo wrthod Duw Abraham a mynd ar ôl ei wragedd ac ar ôl eu haflendid ac ar ôl eu camwedd, ef a'i blant.
15 A'r wyt ti'n gorchymyn i mi ei beri iddo dyngu na fydd yn lladd Jacob ei frawd; hyd yn oed os bydd yn tyngu na fydd yn cadw at ei lw, ac na fydd yn gwneud da ond drwg yn unig.
16 Ond os yw am ladd Jacob ei frawd, rhoddir ef i ddwylo Jacob, ac ni ddihanga o'i ddwylo ef, [oherwydd y disgynna i'w ddwylo ef.]
17 Ac nac ofna o achos Jacob; oherwydd mawr a nerthol ac anrhydeddus yw gwarcheidwad Jacob, a chanmolir ef yn fwy na gwarcheidwad Esau.'
18 A Rebeca a anfonodd, ac a alwodd Esau, ac efe a ddaeth ati, a dywedodd wrtho, "Mae gennyf ddeisyfiad, fy mab, i'w wneud iti, ac addawa i'w wneud, fy mab."
19 Ac efe a ddywedodd: 'Gwnaf bopeth a ddywedi wrthyf, ac ni wrthodaf dy ddeisyfiad.'
20 A dywedodd hi wrtho: 'Yr wyf yn gofyn i ti, y dydd y byddaf farw, fy nghymryd i mewn a'm claddu gerllaw Sarah, mam dy dad, a'th fod ti a Jacob yn caru ei gilydd, ac na fydd yr un ohonynt yn dymuno drwg yn erbyn y llall, ond cariad at ei gilydd yn unig, ac (felly) byddwch yn ffynnu, fy meibion, ac yn cael eich anrhydeddu yng nghanol y wlad, ac ni fydd gelyn yn llawenhau drosoch, a byddwch yn fendith ac yn drugaredd yng ngolwg pawb sy'n eich caru.'
21 Ac efe a ddywedodd: 'Gwnaf bopeth a ddywedaist wrthyf, a mi a'th gladdaf y dydd y byddi farw gerllaw Sara, mam fy nhad, fel y dymunaist y byddai ei hesgyrn hi gerllaw dy esgyrn di.'
22 A Jacob, fy mrawd, hefyd, a garaf uwchlaw pob cnawd; canys nid oes gennyf frawd yn yr holl ddaear ond ef yn unig: ac nid yw hyn yn haeddiant mawr i mi os caraf ef; canys fy mrawd yw ef, a heuwyd ni ynghyd yn dy gorff, a daethom ynghyd o'th groth, ac os na charaf fy mrawd, pwy a garaf?
23 A minnau fy hun, yr wyf fi yn erfyn arnat annog Jacob ynglŷn â mi ac ynglŷn â'm meibion, oherwydd gwn y bydd ef yn sicr o fod yn frenin arnaf fi a'm meibion, oherwydd ar y dydd y bendithiodd fy nhad ef, fe'i gwnaeth ef yn uwch a minnau'n is.
24 Ac yr wyf yn tyngu i ti y byddaf yn ei garu ef, ac na ddymunaf ddrwg yn ei erbyn holl ddyddiau fy mywyd, ond daioni yn unig.'
25 Ac efe a dyngodd iddi ynglŷn â'r holl beth hwn. A hi a alwodd ar Jacob o flaen llygaid Esau, ac a orchmynnodd iddo yn ôl y geiriau a lefarasai hi wrth Esau.
26 Ac efe a ddywedodd: 'Gwnaf dy ewyllys di; cred fi na ddaw dim drwg oddi wrthyf fi nac oddi wrth fy meibion yn erbyn Esau, a byddaf fi'n gyntaf mewn dim ond mewn cariad yn unig.'
27 A bwytasant ac yfasant, hi a'i meibion y noson honno, a bu farw, yn dair jiwbili ac un wythnos ac un flwydd oed, y noson honno, a'i dau fab, Esau a Jacob, a'i claddwyd hi yn yr ogof ddwbl gerllaw Sara, mam eu tad.

PENNOD 36

1 Ac yn y chweched flwyddyn o'r wythnos hon [2162 AM] galwodd Isaac ei ddau fab Esau a Jacob, a daethant ato, ac efe a ddywedodd wrthynt: 'Fy meibion, yr wyf fi'n mynd ar hyd ffordd fy nhadau, i'r tŷ tragwyddol lle mae fy nhadau.
2 Am hynny claddwch fi gerllaw Abraham fy nhad, yn yr ogof ddwbl ym maes Effron yr Hethiad, lle y prynodd Abraham feddrod i'w gladdu ynddo; yn y bedd a gloddiais i mi fy hun, yno y claddwch fi.
3 A hyn yr wyf yn ei orchymyn i chwi, fy meibion, ar i chwi ymarfer cyfiawnder a phriodoldeb ar y ddaear, fel y dwyn yr Arglwydd arnoch yr holl bethau a ddywedodd yr Arglwydd y byddai'n eu gwneud i Abraham ac i'w had.
4 A charwch eich gilydd, fy meibion, eich brodyr fel dyn sy'n caru ei enaid ei hun, a bydded i bob un geisio'r hyn a all fod o fudd i'w frawd, a gweithredu gyda'i gilydd ar y ddaear; a bydded iddynt garu ei gilydd fel eu heneidiau eu hunain.
5 Ac ynglŷn â chwestiwn eilunod, yr wyf yn eich gorchymyn ac yn eich rhybuddio i'w gwrthod a'u casáu, a pheidio â'u caru, oherwydd maent yn llawn twyll i'r rhai sy'n eu haddoli ac i'r rhai sy'n ymgrymu iddynt.
6 Cofiwch, fy meibion, Arglwydd Dduw Abraham eich tad, a sut y'i haddolais innau a'i wasanaethu mewn cyfiawnder a llawenydd, er mwyn iddo eich lluosogi a chynyddu eich had fel sêr y nefoedd o lluosogrwydd, a'ch sefydlu ar y ddaear fel planhigyn cyfiawnder na chaiff ei ddiwreiddio o genhedlaeth i genhedlaeth am byth.
7 Ac yn awr, mi a'ch gwnaf yn tyngu llw mawr—oherwydd nid oes llw mwy nag ef, wrth yr enw gogoneddus ac anrhydeddus a mawr a godidog a rhyfeddol a chadarn, yr hwn a greodd y nefoedd a'r ddaear a phob peth gyda'i gilydd—y byddwch yn ei ofni ef ac yn ei addoli.
8 A bydd pob un yn caru ei frawd â chariad a chyfiawnder, ac na fyddo'r naill na'r llall yn dymuno drwg yn erbyn ei frawd o hyn ymlaen am byth holl ddyddiau eich bywyd, fel y galloch ffynnu yn eich holl weithredoedd a pheidio â chael eich dinistrio.
9 Ac os bydd un ohonoch yn cynllwynio drwg yn erbyn ei frawd, gwyddoch y bydd o hyn ymlaen pob un a gynllwynio ddrwg yn erbyn ei frawd yn syrthio i'w law ef,

a'i ddiwreiddio allan o dir y byw, a'i had ef a ddinistrir oddi tan y nefoedd.
10 Ond ar ddiwrnod y terfysg a'r melltith a'r digofaint a'r dicter, â thân fflamllyd ysol fel y llosgodd Sodom, felly hefyd y llosgodd ei dir a'i ddinas a'r cyfan sydd eiddo, a chaiff ei ddileu o lyfr disgyblaeth plant dynion, ac ni chaiff ei gofnodi yn llyfr y bywyd, ond yn yr hyn a benodwyd i ddinistr, a bydd yn mynd i felltith tragwyddol; fel y bydd eu condemniad yn cael ei adnewyddu'n wastad mewn casineb ac mewn melltith ac mewn digofaint ac mewn poenydio ac mewn dicter ac mewn pla ac mewn clefyd am byth.
11 Yr wyf yn dweud ac yn tystio i chwi, fy meibion, yn ôl y farn a ddaw ar y dyn sydd am niweidio ei frawd.
12 Ac efe a rannodd ei holl eiddo rhyngddynt ill dau y diwrnod hwnnw, ac a roddodd y gyfran fwyaf i'r cyntaf-anedig, a'r tŵr a'r cyfan oedd o'i gwmpas, a'r cyfan a feddai Abraham wrth Ffynnon y Llw.
13 A dywedodd: 'Rhoddaf y gyfran fwy hon i'r cyntaf-anedig.'
14 A dywedodd Esau, 'Gwerthais i Jacob, a rhoddais fy hawl geni i Jacob; rhodder hi iddo ef, ac nid oes gennyf air i'w ddweud amdano, oherwydd ei eiddo ef ydyw.'
15 A dywedodd Isaac, Bendith a orffwyso arnoch, fy meibion, ac ar eich had heddiw, oherwydd eich bod wedi rhoi gorffwys i mi, ac nid yw fy nghalon yn poeni am yr enedigaeth-fraint, rhag i ti wneud drygioni o'i herwydd.
16 Bendithied y Duw Goruchaf y dyn sy'n gweithio cyfiawnder, ef a'i had am byth.'
17 Ac efe a orffennodd eu gorchymyn a'u bendithio, a hwy a fwytasant ac a yfasant gyda'i gilydd ger ei fron ef, ac efe a lawenhaodd am fod un meddwl rhyngddynt, ac a aethant allan oddi wrtho ac a orffwysasant y diwrnod hwnnw ac a gysgasant.
18 Ac Isaac a gysgodd ar ei wely y diwrnod hwnnw yn llawen; ac a gysgodd y cwsg tragwyddol, ac a fu farw yn gant a phedwar ugain oed. Cwblhaodd bum wythnos ar hugain a phum mlynedd; a'i ddau fab Esau a Jacob a'i claddasant ef.
19 Ac aeth Esau i wlad Edom, i fynyddoedd Seir, ac a drigodd yno.
20 A thrigodd Jacob ym mynyddoedd Hebron, yng ngwlad alltudiaeth ei dad Abraham, ac addolodd yr Arglwydd â'i holl galon ac yn ôl y gorchmynion gweladwy fel yr oedd wedi rhannu dyddiau ei genedlaethau.
21 A bu farw Lea ei wraig yn y bedwaredd flwyddyn o'r ail wythnos o'r bumed a deugain jiwbili, [2167 AM] a chladdodd hi yn yr ogof ddwbl ger Rebecca ei fam i'r chwith o fedd Sara, mam ei dad.
22 A daeth ei holl feibion hi a'i feibion ef i alaru gydag ef am ei wraig Lea, ac i'w gysuro o'i herwydd; canys yr oedd yn galaru amdani, am ei fod yn ei charu hi'n fawr ar ôl i'w chwaer Rachel farw;
23 oherwydd yr oedd hi'n berffaith ac yn unionsyth yn ei holl ffyrdd, ac yn anrhydeddu Jacob; a'r holl ddyddiau y bu hi'n byw gydag ef ni chlywodd efe air llym o'i genau, oherwydd yr oedd hi'n addfwyn, yn heddychlon, yn unionsyth ac yn anrhydeddus.
24 Ac efe a gofiodd ei holl weithredoedd a wnaethai yn ei bywyd, ac a alarodd yn fawr amdani; oherwydd yr oedd yn ei charu hi â'i holl galon ac â'i holl enaid.

PENNOD 37

1 Ac ar y dydd y bu farw Isaac tad Jacob ac Esau, [2162 AM] clywodd meibion Esau fod Isaac wedi rhoi rhan yr hynaf i'w fab ieuengaf Jacob, ac aethant yn flin iawn.
2 A buont yn ymryson â'u tad, gan ddywedyd, Pam y rhoddodd dy dad ran yr hynaf i Jacob, a'th anwybyddu di, er mai ti yw'r hynaf, a Jacob yr ieuengaf?
3 A dywedodd wrthynt, 'Oherwydd i mi werthu fy hawl geni i Jacob am lwyth bach o ffacbys, ac ar y diwrnod y'm hanfonodd fy nhad i hela a dal a dod ag ef rywbeth i'w fwyta a'm bendithio, daeth â thwyll a dod â bwyd a diod i'm tad, a bendithiodd fy nhad ef a'm rhoi dan ei law.'
4 Ac yn awr mae ein tad wedi ein tyngu ni, fi ac yntau, na fyddwn ni'n cynllunio drwg i'n gilydd, nac yn erbyn ei frawd, ac y byddwn ni'n parhau mewn cariad a heddwch pob un â'i frawd ac na fyddwn ni'n llygru ein ffyrdd.'
5 A dywedasant wrtho, 'Ni wrandawn arnat ti i wneud heddwch ag ef; oherwydd mae ein nerth ni yn fwy na'i nerth ef, ac yr ydym ni'n gryfach nag ef; awn yn ei erbyn ef a'i ladd ef, a'i ddinistrio ef a'i feibion. Ac os na fyddi di'n mynd gyda ni, byddwn ni'n gwneud niwed i ti hefyd.'
6 Ac yn awr gwrandewch arnom: Anfonwn at Aram a Philistia a Moab ac Ammon, a dewiswn i ni ein hunain ddynion etholedig sy'n frwdfrydig am ryfel, a gadewch inni fynd yn ei erbyn a brwydro ag ef, a gadewch inni ei ddifa o'r ddaear cyn iddo gryfhau.'
7 A dywedodd eu tad wrthynt, 'Peidiwch ag ewch, a pheidiwch â gwneud rhyfel ag ef, rhag i chwi syrthio o'i flaen.'
8 A dywedasant wrtho, 'Dyma hefyd yn union dy ddull gweithredu o'th ieuenctid hyd y dydd hwn, ac yr wyt yn rhoi dy wddf dan ei iau ef.'
9 Ni wrandawn ar y geiriau hyn.' Ac anfonasant i Aram, ac i Aduram at ffrind eu tad, a chyflogasant gyda hwynt fil o ryfelwyr, dynion rhyfel etholedig.
10 A daeth atynt o Moab ac o feibion Ammon, y rhai a gyflogwyd, fil o ddynion etholedig, ac o Philistia, mil o ddynion rhyfel etholedig, ac o Edom ac o'r Horiaid, mil o ddynion rhyfel etholedig, ac o'r Cittimiaid, ddynion rhyfel cedyrn.
11 A dywedasant wrth eu tad, Dos allan gyda hwynt a'u harwain, neu fe'th laddwn ni.
12 A llanwyd ef â digofaint a dicter wrth weld bod ei feibion yn ei orfodi i fynd o'u blaenau i'w harwain yn erbyn ei frawd Jacob.
13 Ond wedi hynny cofiodd yr holl ddrwg a guddiai yn ei galon yn erbyn ei frawd Jacob; ac ni chofiodd y llw a dyngodd wrth ei dad ac wrth ei fam na fyddai'n llunio drwg yn erbyn ei frawd Jacob ar ei holl ddyddiau.
14 Ac er gwaethaf hyn oll, ni wyddai Jacob eu bod yn dod yn ei erbyn i ryfel, ac yr oedd yn galaru am Lea, ei wraig, nes iddynt nesáu'n agos iawn at y tŵr gyda phedair mil o ryfelwyr a milwyr rhyfel etholedig.
15 A gwŷr Hebron a anfonasant ato gan ddywedyd, Wele dy frawd wedi dod yn dy erbyn, i ymladd â thi, â phedair mil wedi eu gwregysu â'r cleddyf, ac y maent yn caru tarianau ac arfau; oherwydd yr oeddent yn caru Jacob yn fwy nag Esau. Felly y dywedasant wrtho; oherwydd yr oedd Jacob yn ŵr mwy rhyddfrydig a thrugarog nag Esau.

16 Ond ni chredai Jacob nes iddynt ddod yn agos iawn at y tŵr.
17 Ac efe a gaeodd byrth y tŵr; ac a safodd ar y muriau amddiffyn, ac a lefarodd wrth ei frawd Esau, ac a ddywedodd, ‘Grand yw’r cysur yr wyt wedi dod ag ef i’m cysuro am fy ngwraig a fu farw. Ai dyma’r llw a dyngaist i’th dad, ac eto i’th fam, cyn iddynt farw? Torraist y llw, ac ar yr eiliad y tyngaist i’th dad, y’th gondemniwyd.’
18 Yna atebodd Esau a dweud wrtho, ‘Nid oes gan blant dynion nac anifeiliaid y ddaear lw cyfiawnder, yr hwn y maent wedi tyngu llw (llw dilys) am byth, wrth ei dyngu; ond bob dydd maent yn cynllwynio drwg yn erbyn ei gilydd, a sut y gall pob un ladd ei wrthwynebydd a’i elyn.’
19 A thi a’m casáu fi a’m plant am byth. Ac nid oes modd cadw at y berthynas frawdgarol â thi.
20 Gwrando ar y geiriau hyn yr wyf yn eu datgan i ti, Os gall y baedd newid ei groen a gwneud ei flew mor feddal â gwlân, Neu os gall beri i gyrn dyfu ar ei ben fel cyrn carw neu ddafad, Yna y byddaf yn cadw rhwymo brawdgarwch â thi, Ac os gwahanodd y bronnau eu hunain oddi wrth eu mam, oherwydd nid wyt ti wedi bod yn frawd i mi.
21 Ac os gwna'r bleiddiaid heddwch â'r ŵyn rhag iddynt eu difa na'u trais, Ac os yw eu calonnau tuag atynt er lles, Yna bydd heddwch yn fy nghalon tuag atat ti.
22 Ac os daw'r llew yn gyfaill i'r ych ac yn gwneud heddwch ag ef, ac os yw wedi'i rwymo dan un iau ag ef ac yn aredig gydag ef, yna y gwnaf heddwch â thi.
23 A phan fydd y frân yn wyn fel y frân, yna gwybydd fy mod i wedi dy garu di, a gwnaf heddwch â thi, fe’th ddiwreiddir di, a’th feibion a ddiwreiddir, ac ni fydd heddwch i ti.’
24 A phan welodd Jacob ei fod mor ddrwg ei deimladau ef â’i galon, ac â’i holl enaid, fel y byddai’n ei ladd, a’i fod wedi rhuthro fel y baedd gwyllt sy’n dod ar y waywffon sy’n ei thrywanu ac yn ei ladd, ac nad yw’n cilio oddi wrthi;
25 Yna dywedodd wrth ei weision ei hun am ymosod arno ef a'i holl gymdeithion.

PENNOD 38

1 Ac wedi hynny llefarodd Jwda wrth Jacob ei dad, a dywedodd wrtho: ‘Plyga dy fwa, dad, ac anfon dy saethau a thafl i lawr y gwrthwynebydd a lladd y gelyn; a bydded i ti gael y nerth, oherwydd ni laddwn dy frawd, oherwydd ei fod fel ti, ac mae fel ti; gadewch inni roi’r anrhydedd hwn iddo.’
2 Yna plygodd Jacob ei fwa ac anfonodd y saeth allan, a tharo Esau ei frawd (ar ei frest dde) a'i ladd.
3 Ac anfonodd saeth allan eto, a tharo Adoran yr Aramaead ar y fron chwith, a'i yrru yn ôl a'i ladd.
4 Ac yna aeth meibion Jacob allan, hwy a'u gweision, gan rannu eu hunain yn finteioedd ar bedair ochr y tŵr.
5 Aeth Jwda allan o flaen y lle, a Nafftali a Gad gydag ef, a hanner cant o weision gydag ef ar ochr ddeheuol y tŵr, a lladdasant bawb a gawsant o'u blaenau, ac ni ddihangodd un ohonynt.
6 A Lefi, Dan ac Aser a aeth allan ar ochr ddwyreiniol y tŵr, a hanner cant gyda hwynt, a lladdasant filwyr Moab ac Ammon.
7 A Reuben, Issachar a Sabulon a aeth allan ar ochr ogleddol y tŵr, a hanner cant o ddynion gyda hwynt, a lladdasant filwyr rhyfel y Philistiaid.
8 A Simeon a Benjamin ac Enoch, mab Reuben, a aeth allan ar ochr orllewinol y tŵr, a hanner cant (dynion) gyda hwy, a lladdasant o Edom ac o'r Horiaid bedwar cant o ddynion, rhyfelwyr dewr; a chwe chant a ffodd, a phedwar o feibion Esau a ffodd gyda hwy, a gadael eu tad yn gorwedd yn lladdwyd, fel yr oedd wedi syrthio ar y bryn sydd yn 'Aduram.
9 A meibion Jacob a’u hymlidiasant hyd fynyddoedd Seir. A Jacob a gladdodd ei frawd ar y bryn sydd yn Aduram, ac a ddychwelodd adref.
10 A meibion Jacob a bwysasant yn galed ar feibion Esau ym mynyddoedd Seir, ac a blygasant eu gyddfau fel y daethant yn weision i feibion Jacob.
11 Ac anfonasant at eu tad (i ymofyn) a ddylent wneud heddwch â hwynt neu eu lladd.
12 A Jacob a anfonodd air at ei feibion am iddynt wneud heddwch, a gwnaethant heddwch â hwynt, a gosod iau caethiwed arnynt, fel y byddent yn talu teyrnged i Jacob ac i'w feibion yn wastad.
13 A pharhaasant i dalu teyrnged i Jacob hyd y dydd y daeth efe i lawr i'r Aifft.
14 Ac nid yw meibion Edom wedi cael eu rhyddhau o'r iau caethiwed a osododd deuddeg mab Jacob arnynt hyd y dydd hwn.
15 A dyma’r brenhinoedd a deyrnasodd yn Edom cyn i frenin deyrnasu ar feibion Israel [hyd y dydd hwn] yng ngwlad Edom.
16 A Balac mab Beor a deyrnasodd yn Edom; ac enw ei ddinas oedd Danaba.
17 A bu farw Balaq, a theyrnasodd Jobab, mab Sara o Boser, yn ei le.
18 A bu farw Jobab, ac Asam, o wlad Teman, a deyrnasodd yn ei le.
19 A bu farw Asam, a theyrnasodd Adath mab Barad, yr hwn a laddodd Midian ym maes Moab, yn ei le; ac Afith oedd enw ei ddinas.
20 A bu farw Adath, a theyrnasodd Salman o Amaseqa yn ei le.
21 A bu farw Salman, a theyrnasodd Saul o Ra'aboth (wrth yr afon) yn ei le.
22 A bu farw Saul, a theyrnasodd Ba'elunan mab Achbor yn ei le.
23 A bu farw Ba'elunan mab Achbor, a theyrnasodd Adath yn ei le; ac enw ei wraig oedd Maitabith, merch Matarat, merch Metabedsa'ab.
24 Dyma'r brenhinoedd a deyrnasodd yng ngwlad Edom.

PENNOD 39

1 A Jacob a drigodd yng ngwlad ymdeithiol ei dad, yng ngwlad Canaan. Dyma genedlaethau Jacob.
2 Ac yr oedd Joseff yn ddwy ar bymtheg oed pan gymerasant ef i lawr i wlad yr Aifft, a phrynodd Potiffar, eunuch Pharo, y pen-cogydd, ef.
3 Ac efe a osododd Joseff dros ei holl dŷ, a daeth bendith yr Arglwydd ar dŷ'r Eifftiwr o achos Joseff, a llwyddodd yr Arglwydd ef ym mhopeth a wnaeth.

4 A rhoddodd yr Eifftiwr bopeth yn nwylo Joseff; oherwydd gwelodd fod yr Arglwydd gydag ef, a bod yr Arglwydd yn ei ffynnu ym mhopeth a wnelai.
5 Ac yr oedd golwg Joseff yn brydferth iawn, a chododd gwraig ei feistr ei llygaid a gwelodd Joseff, a hi a'i carodd ef, ac a erfyniodd arno i orwedd gyda hi.
6 Ond ni ildiodd ei enaid, ac fe gofiodd yr Arglwydd a'r geiriau a ddarllenai Jacob ei dad o blith geiriau Abraham, na ddylai dyn odinebu â gwraig sydd â gŵr; bod cosb marwolaeth wedi'i gorchymyn iddo yn y nefoedd gerbron y Duw Goruchaf, a bydd y pechod yn cael ei gofnodi yn ei erbyn yn y llyfrau tragwyddol yn wastadol gerbron yr Arglwydd.
7 A chofiodd Joseff y geiriau hyn, a gwrthododd orwedd gyda hi.
8 A hi a erfyniodd arno am flwyddyn, ond gwrthododd ac ni wrandawodd.
9 Ond hi a'i cofleidiodd ef a'i ddal yn dynn yn y tŷ er mwyn ei orfodi i orwedd gyda hi, a chau drysau'r tŷ a'i ddal yn dynn; ond gadawodd ef ei wisg yn ei dwylo hi a thorri trwy'r drws a ffodd allan o'i gŵydd hi.
10 A gwelodd y wraig nad oedd am orwedd gyda hi, a hi a'i enllibiodd ef yng ngŵydd ei arglwydd, gan ddywedyd, Ceisiodd dy was Hebreaidd, yr hwn yr wyt ti'n ei garu, fy ngorfodi i orwedd gyda mi; a phan godais fy llais, efe a ffodd, ac a adawodd ei wisg yn fy nwylo pan oeddwn yn ei ddal, ac efe a dorrodd trwy'r drws.
11 A gwelodd yr Eifftiwr wisg Joseff a'r drws wedi ei dorri, a chlywodd eiriau ei wraig, a bwrw Joseff i'r carchar, i'r lle yr oedd y carcharorion a garcharwyd gan y brenin.
12 Ac yr oedd yno yn y carchar; a rhoddodd yr Arglwydd ffafr i Joseff yng ngolwg pennaeth y gwarchodwyr carchar a thrugaredd o'i flaen, oherwydd gwelodd fod yr Arglwydd gydag ef, a bod yr Arglwydd yn gwneud i bopeth a wnelai ffynnu.
13 Ac efe a roddodd bopeth yn ei ddwylo ef, ac ni wyddai pennaeth y gwarchodwyr am ddim a oedd gydag ef, oherwydd gwnaeth Joseff bopeth, a'r Arglwydd a'i perffeithiodd.
14 Ac arhosodd yno ddwy flynedd. Ac yn y dyddiau hynny yr oedd Pharo brenin yr Aifft yn ddig wrth ei ddau eunuch, wrth y pen-twtler, ac wrth y pen-pobydd, ac efe a'u rhoddodd hwynt yng ngharchar yn nhŷ'r pen-gogydd, yn y carchar lle'r oedd Joseff yn cael ei gadw.
15 A phenodod pennaeth y gwarchodwyr carchar Joseff i'w gwasanaethu; ac efe a wasanaethodd o'u blaenau.
16 A breuddwydiodd y ddau freuddwyd, y pen-twtler a'r pen-pobydd, a'i hadroddasant i Joseff.
17 Ac fel y dehonglodd efe iddynt, felly y digwyddodd iddynt; a rhoddodd Pharo y pen-twtler yn ôl i'w swydd, a lladdodd y pen-pobydd, fel y dehonglodd Joseff iddynt.
18 Ond anghofiodd y prif fwtler Joseff yn y carchar, er iddo ddweud wrtho beth fyddai'n digwydd iddo, ac ni chofiodd ddweud wrth Pharo sut yr oedd Joseff wedi dweud wrtho, oherwydd anghofiodd.

PENNOD 40

1 Ac yn y dyddiau hynny breuddwydiodd Pharo ddwy freuddwyd mewn un noson am newyn a fyddai yn yr holl wlad; ac efe a ddeffrôdd o'i gwsg, ac a alwodd yr holl ddehonglwyr breuddwydion oedd yn yr Aifft, a'r swynwyr, ac a adroddodd iddynt ei ddwy freuddwyd; ac ni allent hwy eu hegluro.
2 Ac yna cofiodd y prif fwtler Joseff, a llefarodd amdano wrth y brenin, ac efe a'i dug ef allan o'r carchar, ac efe a]drefodd ei ddau freuddwyd o'i flaen ef.
3 Ac efe a ddywedodd gerbron Pharo fod ei ddau freuddwyd yn un, ac a ddywedodd wrtho: 'Daw saith mlynedd (y bydd) digonedd dros holl wlad yr Aifft, ac ar ôl hynny saith mlynedd o newyn, newyn fel na fu yn yr holl wlad.'
4 Ac yn awr, penodid Pharo oruchwylwyr drwy holl wlad yr Aifft, a gadewch iddynt gasglu bwyd ym mhob dinas drwy gydol dyddiau blynyddoedd y digonedd, a bydd bwyd ar gyfer saith mlynedd y newyn, ac ni fydd y wlad yn diflannu oherwydd y newyn, oherwydd bydd yn ddifrifol iawn.'
5 A rhoddodd yr Arglwydd ffafr a thrugaredd i Joseff yng ngolwg Pharo, a dywedodd Pharo wrth ei weision, Ni chawn ŵr mor ddoeth a synhwyrol â'r gŵr hwn, oherwydd y mae ysbryd yr Arglwydd gydag ef.
6 Ac fe'i penododd ef yn ail yn ei holl deyrnas, a rhoi iddo awdurdod dros holl Aifft, a'i beri i farchogaeth yn ail gerbyd Pharo.
7 Ac efe a'i gwisgodd â dillad o liain bysws, ac a osododd gadwyn aur am ei wddf, ac a gyhoeddodd (herodr) o'i flaen, 'El 'El wa 'Abirer,' ac a osododd fodrwy ar ei law, ac a'i gwnaeth ef yn arglwydd ar ei holl dŷ, ac a'i mawrygodd ef, ac a ddywedodd wrtho, 'Ar yr orsedd yn unig y byddaf yn fwy na thi.'
8 A Joseff oedd yn teyrnasu dros holl wlad yr Aifft, a holl dywysogion Pharo, a'i holl weision, a phawb a wnâi waith y brenin, oedd yn ei garu ef, oherwydd yr oedd yn rhodio mewn uniondeb, oherwydd nid oedd yn falch nac yn drahaus, ac nid oedd yn parchu person, ac ni chymerai anrhegion, ond yr oedd yn barnu mewn uniondeb holl bobl y wlad.
9 A bu gwlad yr Aifft mewn heddwch gerbron Pharo o achos Joseff, oherwydd yr oedd yr Arglwydd gydag ef, ac a roddes iddo ffafr a thrugaredd dros ei holl genedlaethau, gerbron pawb a'i hadnabu a'r rhai a glywodd amdano; ac yr oedd teyrnas Pharo wedi'i threfnu'n dda, ac nid oedd Satan na pherson drwg ynddi.
10 A galwodd y brenin enw Joseff yn Sephantiphans, a rhoddodd i Joseff yn wraig ferch Potiphar, merch offeiriad Heliopolis, y prif gogydd.
11 Ac ar y dydd y safodd Joseff gerbron Pharo yr oedd yn ddeg ar hugain oed.
12 Ac yn y flwyddyn honno y bu farw Isaac. A bu, fel y dywedodd Joseff wrth ddehongli ei ddau freuddwyd, fel y dywedodd efe, saith mlynedd o ddigonedd oedd dros holl wlad yr Aifft, a chynhyrchodd wlad yr Aifft yn helaeth, un mesur (cynhyrchu) deunaw cant o fesurau.
13 A chasglodd Joseff fwyd i bob dinas nes eu bod yn llawn o ŷd, nes na allent mwyach ei gyfrif a'i fesur am ei luosogrwydd.

PENNOD 41

1 Ac yn y bumed a deugain jiwbili, yn yr ail wythnos, (a) yn yr ail flwyddyn, [2165 AM] cymerodd Jwda yn gyntaf-anedig Er, gwraig o ferched Aram, o'r enw Tamar.
2 Ond casáodd hi, ac ni orweddodd gyda hi, oherwydd bod ei fam o ferched Canaan, ac yr oedd am gymryd gwraig iddo o berthnasau ei fam, ond ni chaniataodd Jwda ei dad iddo.
3 A'r Er hwn, cyntaf-anedig Jwda, oedd ddrwg, a lladdodd yr Arglwydd ef.
4 A dywedodd Jwda wrth Onan ei frawd, "Dos i mewn at wraig dy frawd, a chyflawna ddyletswydd brawd gŵr iddi, a chod blant i'th frawd."
5 A gwyddai Onan na fyddai'r had yn eiddo ef, (ond) yn eiddo ei frawd yn unig, ac aeth i dŷ gwraig ei frawd, a thywalltodd yr had ar y ddaear; ac yr oedd yn ddrwg yng ngolwg yr Arglwydd, ac efe a'i lladdodd ef.
6 A dywedodd Jwda wrth Tamar ei ferch-yng-nghyfraith, "Aros yn nhŷ dy dad yn weddw nes i Sela fy mab dyfu i fyny, a rhoddaf di yn wraig iddo."
7 Ac efe a dyfodd i fyny; ond ni chaniataodd Bedsuel, gwraig Jwda, i'w mab Sela briodi. A bu farw Bedsuel, gwraig Jwda, [2168 AM] yn y bumed flwyddyn o'r wythnos hon.
8 Ac yn y chweched flwyddyn aeth Jwda i fyny i gneifio ei ddefaid yn Timna. [2169 AM] A dywedasant wrth Tamar: 'Wele dy dad-yng-nghyfraith yn mynd i fyny i Timna i gneifio ei ddefaid.'
9 A hi a ddiosgodd ddillad ei gweddwdod, ac a wisgodd orchudd, ac a ymwisgodd, ac a eisteddodd yn y porth oedd yn cyffinio â'r ffordd i Timna.
10 Ac wrth i Jwda fynd ymlaen, cafodd hi, a thybiodd ei bod yn butain, a dywedodd wrthi, 'Gad i mi ddod atat ti'; a dywedodd hi wrtho, 'Tyrd i mewn', ac aeth i mewn.
11 A dywedodd hi wrtho, "Rho fy nghyflog i mi." A dywedodd yntau wrthi, "Nid oes gennyf ddim yn fy llaw ond fy modrwy sydd ar fy mys, a'm mwclis, a'm ffon sydd yn fy llaw."
12 A dywedodd hi wrtho, "Rho hwy i mi nes i ti anfon fy nghyflog ataf." A dywedodd yntau wrthi, "Anfonaf atat fyn gafr." A rhoddodd hwy iddi hi, ac aeth ati, a beichiogodd hi ohono.
13 A Jwda a aeth at ei ddefaid, ac aeth hi i dŷ ei thad.
14. Anfonodd Jwda fyn gafr drwy law ei fugail o Adulam, ond ni chafodd hi; a gofynnodd i bobl y lle, "Ble mae'r butain oedd yma?" A dywedasant wrtho, "Nid oes butain yma gyda ni."
15 Ac efe a ddychwelodd ac a'i hysbysodd, ac a ddywedodd wrtho nad oedd wedi ei chael hi: 'Gofynnais i bobl y lle, a dywedasant wrthyf: 'Nid oes putain yma.''
16 A dywedodd efe: 'Cadw hi (hwy) rhag i ni ddod yn destun gwawd.' A phan gwblhaodd hi dri mis, daeth yn amlwg ei bod hi'n feichiog, a dywedasant wrth Jwda, gan ddweud: 'Wele Tamar, dy ferch-yng-nghyfraith, yn feichiog trwy buteindra.'
17 A Jwda a aeth i dŷ ei thad, ac a ddywedodd wrth ei thad a'i brodyr, Dewch â hi allan, a gadewch iddynt ei llosgi, oherwydd iddi wneud aflendid yn Israel.
18 A phan ddygasant hi allan i'w llosgi, hi a anfonodd at ei thad-yng-nghyfraith y fodrwy, y mwclis, a'r ffon, gan ddywedyd, 'Gweler pwy yw'r rhain, oherwydd trwyddo ef yr wyf yn feichiog.'
19 A chydnabu Jwda, a dywedodd: 'Mae Tamar yn fwy cyfiawn na fi.
20 Ac am hynny na fydded iddynt ei llosgi hi.' Ac am y rheswm hwnnw ni roddwyd hi i Sela, ac ni nesâi efe ati eto.
21 Ac wedi hynny hi a esgorodd ar ddau fab, Peres [2170 AM] a Serah, yn y seithfed flwyddyn o'r ail wythnos hon.
22 Ac ar hynny y cyflawnwyd y saith mlynedd o ffrwythlondeb, am y rhai y llefarodd Joseff wrth Pharo.
23 A chydnabu Jwda fod y weithred a wnaeth efe yn ddrwg, oherwydd iddo orwedd gyda'i ferch-yng-nghyfraith, ac ystyriai hynny'n ffiaidd yn ei olwg ef, a chydnabu ei fod wedi troseddu a mynd ar gyfeiliorn, oherwydd iddo ddatgelu cwrt ei fab, a dechreuodd alaru a gweddïo gerbron yr Arglwydd oherwydd ei drosedd.
24 A dywedasom wrtho mewn breuddwyd ei fod wedi cael ei faddau iddo oherwydd iddo erfyn yn daer, a galaru, ac na wnaeth eto.
25 Ac fe gafodd faddeuant am iddo droi oddi wrth ei bechod ac oddi wrth ei anwybodaeth, oherwydd iddo droseddu'n fawr gerbron ein Duw; a phob un sy'n gweithredu felly, pob un sy'n gorwedd gyda'i fam-yng-nghyfraith, gadewch iddynt ei losgi â thân fel y gallo losgi ynddo, oherwydd y mae aflendid a halogrwydd arnynt, â thân gadewch iddynt eu llosgi.
26 A gorchmynna i feibion Israel na fyddo aflendid yn eu plith, oherwydd pob un a orweddo gyda'i ferch-yng-nghyfraith neu gyda'i fam-yng-nghyfraith a wnaeth aflendid; llosgant â thân y gŵr a orweddodd gyda hi, a'r wraig hefyd, ac fe dry efe ymaith ddicter a chosb oddi wrth Israel.
27 Ac wrth Jwda y dywedasom nad oedd ei ddau fab wedi gorwedd gyda hi, ac am y rheswm hwn y sefydlwyd ei had ef yn ail genhedlaeth, ac na fyddai'n cael ei ddiwreiddio.
28 Oherwydd mewn uniondeb llygad yr oedd wedi mynd ac wedi ceisio cosb; sef, yn ôl barn Abraham, a orchmynnodd efe i'w feibion, yr oedd Jwda wedi ceisio ei llosgi hi â thân.

PENNOD 42

1 Ac yn y flwyddyn gyntaf o'r drydedd wythnos o'r bumed a deugain jiwbili dechreuodd y newyn ddod i'r wlad, a gwrthodod y glaw gael ei roi i'r ddaear, oherwydd ni syrthiodd dim.
2 A daeth y ddaear yn ddiffrwyth, ond yr oedd bwyd yng ngwlad yr Aifft, oherwydd yr oedd Joseff wedi casglu had y tir yn ystod y saith mlynedd o ddigonedd ac wedi'i gadw.
3 A daeth yr Eifftiaid at Joseff i roi bwyd iddynt; ac agorodd y trysorau lle'r oedd ŷd y flwyddyn gyntaf, a'i werthu i bobl y wlad am aur.
4 <Yr oedd y newyn yn drwm iawn yng ngwlad Canaan>, a chlywodd Jacob fod bwyd yn yr Aifft, ac anfonodd ei ddeg mab i brynu bwyd iddo yn yr Aifft; ond ni anfonodd Benjamin, a daeth <deg mab Jacob> <i'r Aifft> ymhlith y rhai a aeth (yno).
5 Ac adnabu Joseff hwy, ond ni wnaethant hwy ei adnabod ef, ac efe a lefarodd wrthynt, ac a'u holodd, ac a ddywedodd wrthynt, Onid ysbïwyr ydych chwi, ac onid ydych wedi dod i archwilio ffyrdd y wlad? Ac efe a'u rhoddodd hwynt yng ngharchar.

6 Ac wedi hynny fe'u gollyngodd yn rhydd eto, a chadwodd Simeon yn unig ac anfonodd ei naw brawd i ffwrdd.
7 Ac efe a lenwodd eu sachau ag ŷd, ac a roddodd eu haur yn eu sachau, ac ni wyddent.
8 A gorchmynnodd iddynt ddod â'u brawd iau, oherwydd dywedasant wrtho fod eu tad a'u brawd iau yn fyw.
9 A hwy a aethant i fyny o wlad yr Aifft, ac a ddaethant i wlad Canaan; ac a fynegasant i'w tad yr holl bethau a ddigwyddasai iddynt, a'r modd y llefarasai arglwydd y wlad wrthynt yn arw, ac y daliasai Simeon nes iddynt ddwyn Benjamin.
10 A dywedodd Jacob: 'Yr ydych wedi fy amddifadu o'm plant! Nid yw Joseff yn fyw, a Simeon hefyd nid yw yn fyw, a byddwch yn cymryd Benjamin ymaith. Arnaf fi y daeth eich drygioni.'
11 'A dywedodd, 'Ni fydd fy mab yn mynd i lawr gyda chi rhag iddo fynd yn glaf; oherwydd rhoddodd eu mam enedigaeth i ddau fab, ac mae un wedi marw, a chymerwch hwn hefyd oddi wrthyf fi. Pe bai wedi cael twymyn ar y ffordd, byddech yn gofidio fy henaint gyda thristwch hyd at farwolaeth.'
12 Oherwydd gwelodd fod eu harian wedi cael ei ddychwelyd i bob un yn ei sach, ac am y rheswm hwn yr oedd yn ofni ei anfon ato.
13 A chynyddodd y newyn a mynd yn drwm yng ngwlad Canaan, ac ym mhob gwlad ac eithrio yng ngwlad yr Aifft, oherwydd yr oedd llawer o blant yr Eifftiaid wedi cronni eu hadau yn fwyd o'r amser y gwelsant Joseff yn casglu hadau ynghyd ac yn eu rhoi mewn ysguboriau ac yn eu cadw ar gyfer blynyddoedd y newyn.
14 A phobl yr Aifft a fwytasant eu hunain arno yn ystod blwyddyn gyntaf eu newyn.
15 Ond pan welodd Israel fod y newyn yn drwm iawn yn y wlad, ac nad oedd unrhyw ymwared, dywedodd wrth ei feibion, "Ewch yn ôl, a phrynwch fwyd i ni, rhag i ni farw."
16 A dywedasant, 'Ni awn; oni bai bod ein brawd ieuengaf yn mynd gyda ni, ni awn.'
17 A gwelodd Israel, oni bai ei anfon ef gyda hwy, y byddent i gyd yn marw oherwydd newyn
18 A dywedodd Reuben: 'Rho ef yn fy llaw i, ac os na ddygaf ef yn ôl atat ti, lladd fy nau fab yn lle ei enaid ef.'
19. A dywedodd wrtho, "Ni chaiff fynd gyda thi." A daeth Jwda yn agos a dweud, "Anfon ef gyda mi, ac os na ddygaf ef yn ôl atat, bydded i mi ddwyn y bai ger dy fron holl ddyddiau fy mywyd."
20 Ac efe a'i hanfonodd ef gyda hwynt yn yr ail flwyddyn o'r wythnos hon ar y dydd cyntaf o'r mis, a daethant i wlad yr Aifft gyda phawb a aeth, ac yr oedd ganddynt anrhegion yn eu dwylo, sef stacte ac almonau a chnau terebinth a mêl pur.
21 Aethant a sefyll o flaen Joseff, a gwelodd efe ei frawd Benjamin, ac adnabu ef, a dywedodd wrthynt, 'Ai dyma eich brawd ieuengaf?' A dywedasant wrtho, 'Efe yw efe.' A dywedodd yntau, Bydded yr Arglwydd yn drugarog wrthyt, fy mab!
22 Ac efe a'i hanfonodd ef i'w dŷ, ac a ddug Simeon allan atynt, ac a wnaeth wledd iddynt, a hwy a gyflwynosant iddo'r rhodd a ddygasant yn eu dwylo.
23 A bwytasant o'i flaen, a rhoddodd gyfran iddynt i gyd, ond yr oedd cyfran Benjamin saith gwaith yn fwy na chyfran unrhyw un ohonynt hwy.
24 A bwytasant ac yfasant, a chodasant ac a arhosasant gyda'u hasynnod.
25 A lluniodd Joseff gynllun er mwyn iddo wybod eu meddyliau ynghylch a oedd meddyliau heddwch yn drech rhyngddynt, a dywedodd wrth y goruchwyliwr oedd dros ei dŷ: 'Llenwa eu holl sachau â bwyd, a dychwel eu harian iddynt yn eu llestri, a rho fy nghwpan i, y cwpan arian yr wyf yn yfed ohono, yn sach yr ieuengaf, a'u hanfon ymaith.'

PENNOD 43

1 Gwnaeth fel y dywedodd Joseff wrtho, a llenwi eu holl sachau â bwyd iddynt, a rhoi eu harian yn eu sachau, a rhoi'r cwpan yn sach Benjamin.
2 Yn gynnar y bore ymadawsant, a phan aethant oddi yno, dywedodd Joseff wrth oruchwyliwr ei dŷ: 'Erlid hwy, rhedeg a'u dal, gan ddweud, 'Am ddaioni yr ydych wedi fy ngwneud yn ôl â drwg; yr ydych wedi dwyn oddi wrthyf y cwpan arian y mae fy arglwydd yn yfed ohono.' A thyrd â'u brawd ieuengaf yn ôl ataf, a'i gyrchu ar frys cyn i mi fynd allan i'm sedd farn.'
3 Ac efe a redodd ar eu hôl, ac a ddywedodd wrthynt yn ôl y geiriau hyn.
4 A dywedasant wrtho, 'Duw a'n gwaredo rhag i'th weision wneud y peth hyn, a dwyn unrhyw lestr o dŷ dy arglwydd, a'r arian hefyd a gawsom yn ein sachau y tro cyntaf, dygasom â'th weision yn ôl o wlad Canaan.'
5 Sut, gan hynny, y gallwn ni ddwyn unrhyw lestr? Wele, dyma ni a'n sachau yn chwilio, a lle bynnag y cewch y cwpan yn sach unrhyw un ohonom, lladdwch ef, a byddwn ni a'n hasynnod yn gwasanaethu dy arglwydd.'
6 Ac efe a ddywedodd wrthynt, Nid felly; y dyn a gaf gydag ef, hwnnw yn unig a gymeraf yn was, a chewch ddychwelyd mewn heddwch i'ch tŷ.
7 Ac wrth iddo chwilio yn eu llestri, gan ddechrau gyda'r hynaf a gorffen gyda'r ieuengaf, fe'i cafwyd yn sach Benjamin.
8 A rhwygasant eu dillad, a llwythasant eu hasynnod, a dychwelasant i'r ddinas, a daethant i dŷ Joseff, ac ymgrymasant oll ar eu hwynebau i'r llawr o'i flaen ef.
9 A dywedodd Joseff wrthynt: 'Gwnaethoch ddrwg.' A dywedasant: 'Beth a ddywedwn, a sut yr amddiffynwn ein hunain? Mae ein harglwydd wedi darganfod camwedd ei weision; wele, gweision ein harglwydd ydym ni, a'n hasynnod hefyd.'
10 'A dywedodd Joseff wrthynt: 'Yr wyf finnau'n ofni'r Arglwydd; ewch chwithau i'ch cartrefi a bydded eich brawd yn was i mi, oherwydd gwnaethoch ddrwg. Oni wyddoch fod dyn yn ymhyfrydu yn ei gwpan fel yr wyf fi yn y cwpan hwn? Ac eto yr ydych wedi'i ddwyn oddi wrthyf.'
11 A dywedodd Jwda: 'O fy arglwydd, gad i'th was, atolwg, lefaru gair yng nghlust fy arglwydd: dau frawd a anwyd gan fam dy was i'n tad: aeth un ymaith ac a gollwyd, ac ni chafwyd ef, ac efe yn unig a adawyd o'i fam, ac mae dy was ein tad yn ei garu ef, a'i fywyd ef hefyd sydd ynghlwm wrth fywyd y bachgen hwn.'

12 A phan awn at dy was ein tad, a'r bachgen heb fod gyda ni, y bydd efe farw, a byddwn yn tywallt ein tad i lawr mewn galar hyd at farwolaeth.
13 Yn awr, gad i mi, dy was, aros yn lle'r bachgen fel caethwas i'm harglwydd, a gad i'r bachgen fynd gyda'i frodyr, oherwydd bûm yn feichiog drosto ar law dy was ein tad, ac os na ddygaf ef yn ôl, bydd dy was yn clywed y bai ar ein tad am byth.'
14 A gwelodd Joseff eu bod nhw i gyd yn gytûn o ran daioni â'i gilydd, ac ni allai efe ymatal, a dywedodd wrthynt mai Joseff oedd efe.
15 Ac efe a ymddiddanodd â hwynt yn yr iaith Hebraeg, ac a syrthiodd ar eu gwddf ac a wylodd.
16 Ond nid oeddent yn ei adnabod, ac fe ddechreuasant wylo. A dywedodd wrthynt, 'Peidiwch ag wylo amdanaf, ond brysiwch a dewch â'm tad ataf; a gwelwch mai fy ngenau i sy'n llefaru, a llygaid fy mrawd Benjamin sy'n gweld.'
17 Oherwydd wele, dyma ail flwyddyn y newyn, ac mae pum mlynedd eto heb gynhaeafu na ffrwyth coed nac aredig.
18 Dewch i lawr yn gyflym, chwi a'ch teuluoedd, rhag i chwi farw oherwydd y newyn, a pheidiwch â galaru am eich eiddo; oherwydd anfonodd yr Arglwydd fi o'ch blaen i osod pethau mewn trefn, fel y byddai pobl lawer yn byw.
19 A dywedwch wrth fy nhad fy mod i eto'n fyw, ac welwch, chwi a welwch fod yr Arglwydd wedi fy ngwneud yn dad i Pharo, ac yn llywodraethwr ar ei dŷ ac ar holl wlad yr Aifft.
20 A dywedwch wrth fy nhad am fy holl ogoniant, a'r holl gyfoeth a'r gogoniant a roddodd yr Arglwydd i mi.'
21 Ac wrth orchymyn genau Pharo rhoddodd iddynt gerbydau a darpariaeth ar gyfer y ffordd, a rhoddodd iddynt i gyd ddillad lliwgar ac arian.
22 Ac at eu tad anfonodd ddillad ac arian a deg asynnod oedd yn cludo ŷd, ac fe'u hanfonodd hwynt ymaith.
23 Aethant i fyny a dweud wrth eu tad fod Joseff yn fyw, ac yn mesur ŷd i holl genhedloedd y ddaear, a'i fod yn llywodraethwr dros holl wlad yr Aifft.
24 Ac ni chredodd eu tad hynny, oherwydd yr oedd allan o'i feddwl yn ei feddwl; ond pan welodd y wagenni a anfonasai Joseff, adfywiodd ei ysbryd, a dywedodd, 'Digon i mi os byw yw Joseff; mi af i lawr i'w weld cyn i mi farw.'

PENNOD 44

1 A chychwynnodd Israel ar ei daith o Haran o'i dŷ ar y lleuad newydd o'r trydydd mis, ac aeth ar hyd ffordd Ffynnon y Llw, ac offrymodd aberth i Dduw ei dad Isaac ar y seithfed o'r mis hwn.
2 A chofiodd Jacob y freuddwyd a welasai ym Methel, ac ofnodd fynd i lawr i'r Aifft.
3 A thra yr oedd efe yn meddwl anfon gair at Joseff i ddod ato, ac na fyddai'n mynd i lawr, arhosodd yno saith diwrnod, rhag ofn y gallai weld gweledigaeth ynghylch a ddylai aros ai mynd i lawr.
4 Ac fe ddathludd ŵyl y cynhaeaf blaenffrwyth gyda'r hen ŷd, oherwydd nid oedd llond llaw o had yn holl wlad Canaan, oherwydd yr oedd y newyn dros yr holl anifeiliaid a'r gwartheg a'r adar, a hefyd dros ddyn.
5 Ac ar yr unfed ar bymtheg ymddangosodd yr Arglwydd iddo, a dywedodd wrtho, 'Jacob, Jacob'; ac efe a ddywedodd, 'Dyma fi.' A dywedodd wrtho, 'Myfi yw Duw dy dadau, Duw Abraham ac Isaac; nac ofna fynd i lawr i'r Aifft, oherwydd yno y gwnaf di'n genedl fawr; mi af i lawr gyda thi, a mi a'th ddygaf i fyny (eto), ac yn y wlad hon y'th gladdir, a rhodded Joseff ei ddwylo ar dy lygaid.'
6 Nac ofna; ewch i lawr i'r Aifft.'
7 A chododd ei feibion, a meibion ei feibion, a gosodasant eu tad a'u heiddo ar wagenni.
8 A chododd Israel o Ffynnon y Llw ar yr unfed ar bymtheg o'r trydydd mis hwn, ac aeth i wlad yr Aifft.
9 Ac anfonodd Israel Jwda o'i flaen at ei fab Joseff i archwilio Gwlad Gosen, oherwydd yr oedd Joseff wedi dweud wrth ei frodyr y dylent ddod i fyw yno er mwyn iddynt fod yn agos ato.
10 A dyma oedd y (tir) mwyaf da yng ngwlad yr Aifft, ac yn agos ato, iddynt hwy i gyd a hefyd i'r anifeiliaid.
11 A dyma enwau meibion Jacob, y rhai a aeth i'r Aifft gyda Jacob eu tad.
12 Reuben, cyntafanedig Israel; a dyma enwau ei feibion Enoch, a Phalu, a Hesron a Charmi-pump.
13 Simeon a'i feibion; a dyma enwau ei feibion: Jemuel, a Jamin, ac Ohad, a Jachin, a Sohar, a Saul, mab y wraig o Seffatiad—saith.
14 Lefi a'i feibion; a dyma enwau ei feibion: Gerson, a Cohath, a Merari—pedwar.
15 Jwda a'i feibion; a dyma enwau ei feibion: Sela, a Pheres, a Serah, pedwar.
16 Issachar a'i feibion; a dyma enwau ei feibion: Tola, a Phua, a Jasub, a Simron—pump.
17 Sebulon a'i feibion; a dyma enwau ei feibion: Sered, ac Elon, a Jahleel—pedwar.
18 A dyma feibion Jacob a'u meibion a anwyd gan Lea i Jacob ym Mesopotamia, chwech, a'u un chwaer, Dina, a holl eneidiau meibion Lea, a'u meibion, a aeth gyda Jacob eu tad i'r Aifft, oedd naw ar hugain, a Jacob eu tad gyda hwynt, tri deg oeddent.
19 A meibion Silpa, llawforwyn Lea, gwraig Jacob, yr hon a esgorodd i Jacob ar Gad ac Ashur.
20 A dyma enwau eu meibion a aethant gydag ef i'r Aifft. Meibion Gad: Siffion, a Haggi, a Suni, ac Esbon, <ac Eri>, ac Areli, ac Arodi-wyth.
21 A meibion Aser: Imna, ac Isfa, <ac Isfi>, a Bereia, a Serah, un chwaer iddynt, chwech.
22 Yr holl eneidiau oedd bedair ar ddeg, a holl rai Lea oedd bedwar a deugain.
23 A meibion Rachel, gwraig Jacob: Joseff a Benjamin.
24 A thri o'r rhai a anwyd i Joseff yn yr Aifft, cyn i'w dad ddod i'r Aifft, y rhai a anwyd iddo gan Asnath, merch Potiffar, offeiriad Heliopolis, sef Manasse ac Effraim.
25 A meibion Benjamin: Bela, a Becher, ac Asbel, Gera, a Naaman, ac Ehi, a Ros, a Muppim, a Huppim, ac Ard-un ar ddeg.
26 A holl eneidiau Rachel oedd bedair ar ddeg.
27 A meibion Bilha, llawforwyn Rachel, gwraig Jacob, yr hon a anwyd ganddi i Jacob, oedd Dan a Nafftali.
28 A dyma enwau eu meibion a aeth gyda hwynt i'r Aifft. A meibion Dan oedd Hushim, a Samon, ac Asudi, ac Ijaca, a Salomon—chwech.

29 A buont farw yn y flwyddyn y daethant i'r Aifft, a gadawyd i Dan Hushim yn unig.
30 A dyma enwau meibion Nafftali Jahsiel, a Guni a Jeser, a Salum, ac Iv.
31 A bu farw Iv, a aned ar ôl blynyddoedd y newyn, yn yr Aifft.
32 A chwech ar hugain oedd holl eneidiau Rachel.
33 A holl eneidiau Jacob y rhai a aeth i'r Aifft oedd ddeg a thrigain enaid. Dyma ei blant ef a phlant ei blant, deg a thrigain i gyd, ond bu farw pump yn yr Aifft o flaen Joseff, ac ni bu iddynt blant.
34 Ac yng ngwlad Canaan y bu farw dau fab o Jwda, Er ac Onan, ac nid oedd ganddynt blant, a chladdodd meibion Israel y rhai a fu farw, a chyfrifwyd hwy ymhlith y saith deg o genhedloedd y Cenhedloedd.

PENNOD 45

1 Ac aeth Israel i wlad yr Aifft, i wlad Gosen, ar y lleuad newydd o'r pedwerydd mis [2172 AM], yn yr ail flwyddyn o'r drydedd wythnos o'r bumed a deugain jiwbili.
2 Aeth Joseff i gyfarfod â'i dad Jacob, i wlad Gosen, ac fe syrthiodd ar wddf ei dad ac wylodd.
3 A dywedodd Israel wrth Joseff: 'Yn awr, gad i mi farw ers i mi dy weld di, ac yn awr, bendigedig fyddo Arglwydd Dduw Israel, Duw Abraham a Duw Isaac, yr hwn ni ataliodd ei drugaredd a'i ras oddi wrth ei was Jacob.
4 Digon i mi yw fy mod wedi gweld dy wyneb tra yr wyf eto'n fyw; ie, gwir yw'r weledigaeth a welais yn Bethel. Bendigedig fyddo'r Arglwydd fy Nuw byth bythoedd, a bendigedig fyddo ei enw.'
5 A bwytaodd Joseff a'i frodyr fara o flaen eu tad ac yfasant win, a llawenhaodd Jacob â llawenydd mawr iawn am iddo weld Joseff yn bwyta gyda'i frodyr ac yn yfed o'i flaen, a bendithiodd Greawdwr pob peth a'i cadwodd ef, ac a gadwodd iddo ei ddeuddeg mab.
6. A rhoddodd Joseff i'w dad ac i'w frodyr fel rhodd yr hawl i fyw yng ngwlad Gosen, ac yn Rameses, a'r holl wlad o'i chwmpas, yr hon yr oedd yn teyrnasu drosti gerbron Pharo. A thrigai Israel a'i feibion yng ngwlad Gosen, sef y rhan orau o wlad yr Aifft, ac yr oedd Israel yn gant a thri deg oed pan ddaeth i'r Aifft.
7 A Joseff a gynhaliodd ei dad a'i frodyr a'u heiddo hefyd â bara cymaint ag a ddigonodd iddynt am saith mlynedd y newyn.
8 A dioddefodd gwlad yr Aifft oherwydd y newyn, a chafodd Joseff holl dir yr Aifft i Pharo yn gyfnewid am fwyd, a chafodd feddiant o'r bobl a'u hanifeiliaid a phopeth i Pharo.
9 A daeth blynyddoedd y newyn i ben, a rhoddodd Joseff had a bwyd i'r bobl yn y wlad i'w hau yn yr wythfed flwyddyn, oherwydd bod yr afon wedi gorlifo holl wlad yr Aifft.
10 Oherwydd yn ystod saith mlynedd y newyn nid oedd wedi gorlifo, ac nid oedd wedi dyfrhau ond ychydig o leoedd ar lannau'r afon, ond yn awr roedd wedi gorlifo, a heuodd yr Eifftiaid y tir, a dygodd lawer o ŷd y flwyddyn honno.
11 A hon oedd blwyddyn gyntaf [2178 AM] pedwerydd wythnos y bumed jiwbilî a deugain.
12 A chymerodd Joseff o ŷd y cynhaeaf y bumed ran i'r brenin, a gadawodd bedair rhan iddynt yn fwyd ac yn had: a gwnaeth Joseff hynny'n ddeddf yng ngwlad yr Aifft hyd y dydd hwn.
13 A bu Israel fyw yng ngwlad yr Aifft ddwy flynedd ar bymtheg, a'r holl ddyddiau y bu fyw oedd dair jiwbili, cant a saith a deugain mlynedd, ac efe a fu farw yn y bedwaredd flwyddyn [2188 AM] o'r bumed wythnos o'r bumed a deugain jiwbili.
14 A bendithiodd Israel ei feibion cyn iddo farw, a mynegodd iddynt bopeth a ddigwyddai iddynt yng ngwlad yr Aifft; a rhoddodd iddynt wybod beth a ddigwyddai iddynt yn y dyddiau diwethaf, a'u bendithio a rhoi dau ran yn y wlad i Joseff.
15 Ac efe a hunodd gyda'i dadau, a chladdwyd ef yn yr ogof ddwbl yng ngwlad Canaan, gerllaw Abraham ei dad yn y bedd a gloddiodd efe iddo'i hun yn yr ogof ddwbl yng ngwlad Hebron.
16 Ac efe a roddes ei holl lyfrau a llyfrau ei dadau i Lefi ei fab, er mwyn iddynt eu cadw a'u hadnewyddu i'w blant hyd y dydd hwn.

PENNOD 46

1 A bu, ar ôl marw Jacob, i feibion Israel amlhau yng ngwlad yr Aifft, a daethant yn genedl fawr, ac yr oeddent o unfryd o galon, fel y carai brawd frawd, a phob dyn yn cynorthwyo ei frawd; a chynyddasant yn helaeth, a lluosasant yn ddirfawr, deg [2242 AM] wythnos o flynyddoedd, holl ddyddiau einioes Joseff.
2 Ac nid oedd Satan na dim drwg holl ddyddiau einioes Joseff, y rhai a fu fyw ar ôl ei dad Jacob: canys yr holl Eifftiaid a anrhydeddasant feibion Israel holl ddyddiau einioes Joseff.
3 A bu farw Joseff yn gant a deg oed; bu fyw ddwy flynedd ar bymtheg yng ngwlad Canaan, a deng mlynedd yn was, a thair blynedd yng ngharchar, ac wyth deg mlynedd dan y brenin, yn teyrnasu dros holl wlad yr Aifft.
4 A bu farw efe a'i holl frodyr a'r holl genhedlaeth honno.
5 A gorchmynnodd i feibion Israel, cyn iddo farw, gario ei esgyrn gyda hwynt pan aent allan o wlad yr Aifft.
6 A gwnaeth iddynt dyngu llw ynglŷn â'i esgyrn, oherwydd gwyddai na fyddai'r Eifftiaid yn ei ddwyn allan eto a'i gladdu yng ngwlad Canaan, oherwydd tra oedd yn byw yng ngwlad Asyria, ymladdodd Makamaron, brenin Canaan, yn y dyffryn â brenin yr Aifft a'i ladd yno, ac ymlidiodd ar ôl yr Eifftiaid hyd at byrth Ermon.
7 Ond ni allai fynd i mewn, oherwydd roedd brenin arall, brenin newydd, wedi dod yn frenin ar yr Aifft, ac yr oedd yn gryfach nag ef, ac fe ddychwelodd i wlad Canaan, a chaewyd pyrth yr Aifft, ac ni aeth neb allan nac ni ddaeth neb i mewn i'r Aifft.
8 A bu farw Joseff yn y chweched jiwbili a deugain, yn yr chweched wythnos, yn yr ail flwyddyn, a chladdasant ef yng ngwlad yr Aifft, a bu farw ei holl frodyr ar ei ôl ef.
9 Ac aeth brenin yr Aifft allan i ryfel yn erbyn brenin Canaan [2263 AM] yn y seithfed jiwbili a deugain, yn yr ail wythnos yn yr ail flwyddyn, a daeth meibion Israel â holl esgyrn meibion Jacob allan, ac eithrio esgyrn Joseff, a'u claddu yn y maes yn yr ogof ddwbl yn y mynydd.

10 A dychwelodd y rhan fwyaf (ohonyn nhw) i'r Aifft, ond arhosodd ychydig ohonyn nhw ym mynyddoedd Hebron, ac arhosodd Amram dy dad gyda nhw.
11 A bu brenin Canaan yn fuddugoliaethus dros frenin yr Aifft, ac fe gaeodd byrth yr Aifft.
12 Ac efe a ddyfeisiodd gynllun drwg yn erbyn meibion Israel i'w gorthrymu, ac a ddywedodd wrth bobl yr Aifft: 'Wele, mae pobl meibion Israel wedi cynyddu ac wedi lluosogi'n fwy na ni.
13 Dewch, a gadewch inni ddelio'n ddoeth â hwy cyn iddynt fynd yn ormodol, a gadewch inni eu gorchfygu â chaethwasiaeth cyn i ryfel ddod arnom ni, a chyn iddynt hwy hefyd ymladd yn ein herbyn; neu byddant yn ymuno â'n gelynion ac yn mynd allan o'n tir, oherwydd eu calonnau a'u hwynebau sydd tua gwlad Canaan.'
14 Ac efe a osododd feistri gwaith arnynt i'w gorthrymu â chaethwasiaeth; ac a adeiladasant ddinasoedd cadarn i Pharo, Pithom, a Raamses, ac a adeiladasant yr holl furiau a'r holl gaerau a oedd wedi cwympo yn ninasoedd yr Aifft.
15 A gwnaethant iddynt wasanaethu'n galed, a pho fwyaf y gwnaethant ddrwg iddynt, y mwyaf y cynyddasant ac y lluosogasant.
16 A ffiaidd oedd pobl yr Aifft blant Israel.

PENNOD 47

1 Ac yn y seithfed wythnos, yn y seithfed flwyddyn, yn y seithfed jiwbili a deugain, aeth dy dad allan [2303 AM] o wlad Canaan, a thithau a aned yn y bedwaredd wythnos, yn y chweched flwyddyn ohoni, yn y wythfed jiwbili a deugain [2330 AM]; dyma oedd amser gorthrymder ar blant Israel.
2 A rhoddodd Pharo, brenin yr Aifft, orchymyn amdanynt, y dylent daflu eu holl blant gwrywaidd a aned i'r afon.
3 A bwrw nhw i mewn am saith mis hyd y dydd y ganwyd ti
4 A chuddiodd dy fam di am dri mis, a dywedasant amdani. A gwnaeth hi arch i ti, a'i gorchuddio â phig ac asffalt, a'i gosod yn y sblatiau ar lan yr afon, a gosododd di ynddi saith diwrnod, a daeth dy fam yn y nos a'th sugno, a Miriam, dy chwaer, yn y dydd, a'th warchododd rhag yr adar.
5 Ac yn y dyddiau hynny daeth Tharmuth, merch Pharo, i ymdrochi yn yr afon, a chlywodd dy lais yn crio, a dywedodd wrth ei morynion am dy ddwyn di allan, a daethant â thi ati.
6 A hi a'th gymerodd allan o'r arch, ac a dosturiodd wrthyt.
7 A dywedodd dy chwaer wrthi, 'A af i alw atat ti un o'r Hebreaid i fronnu a sugno'r baban hwn i ti?'
8 A dywedodd hi wrthi, 'Dos.' A hi a aeth, ac a alwodd dy fam Jochebed, a rhoddodd ei chyflog iddi, a hi a'th fagodd di.
9 Ac wedi hynny, pan oeddit wedi tyfu i fyny, dygwyd at ferch Pharo, a daethit yn fab iddi, a dysgodd Amram dy dad i ti ysgrifennu, ac wedi i ti gwblhau tair wythnos, dygwyd i lys y brenin.
10 A buost ti dair wythnos o flynyddoedd yn y llys hyd yr amser [2351-] pan aethost allan o lys y brenin a gweld Eifftiwr yn taro dy ffrind a oedd yn [2372 AM] o blant Israel, a lladdaist ef a'i guddio yn y tywod.
11 Ac ar yr ail ddydd y gwnaethost ti a dau o feibion Israel ymryson â'i gilydd, a dywedaist wrth yr hwn oedd yn gwneud y camwedd, 'Pam yr wyt ti'n taro dy frawd?'
12 Ac aeth yn ddig ac yn flin, a dywedodd: 'Pwy a'th benododd yn dywysog ac yn farnwr arnom ni? A wyt ti'n meddwl fy lladd i fel y lleddaist yr Eifftiwr ddoe?' Ac ofnasoch a ffoesoch oherwydd y geiriau hyn.

PENNOD 48

1 Ac yn y chweched flwyddyn o'r drydedd wythnos o'r nawfed jiwbili a deugain y gadawsoch a thrigaist <yn [2372 AM] wlad Midian>, pum wythnos ac un flwyddyn. A dychwelaist i'r Aifft yn yr ail wythnos yn yr ail flwyddyn yn y degfed jiwbili a deugain.
2 A thi dy hun a wyddost beth a lefarodd wrthyt ar Fynydd Sinai, a beth a ddymunai'r tywysog Mastêmâ ei wneud â thi pan oeddet ti'n dychwelyd i'r Aifft <ar y ffordd pan gyfarfuost ag ef yn y llety>.
3 Oni cheisiodd ef â'i holl nerth dy ladd di a gwaredu'r Eifftiaid o'th law pan welodd dy fod wedi dy anfon i weithredu barn a dial ar yr Eifftiaid?
4 A mi a'th waredus o'i law ef, a thi a wnaethost yr arwyddion a'r rhyfeddodau y'th anfonwyd i'w gwneud yn yr Aifft yn erbyn Pharo, ac yn erbyn ei holl dŷ, ac yn erbyn ei weision a'i bobl.
5 A gweithredodd yr Arglwydd ddial mawr arnynt er mwyn Israel, a'u trawodd â phlâu gwaed a llyffaint, llau a phryfed cŵn, a chornwydydd malaen yn torri allan mewn morgrug; a'u hanifeiliaid â marwolaeth; a thrwy genllysg, trwy hynny ddinistriodd bopeth a dyfodd iddynt; a thrwy locustiaid a ddifaodd y gweddill a adawyd gan y cenllysg, a thrwy dywyllwch; a thrwy farwolaeth cyntaf-anedig dynion ac anifeiliaid, ac ar eu holl eilunod dialodd yr Arglwydd a'u llosgi â thân.
6 A thrwy dy law di y anfonwyd popeth, i ti ei ddatgan (y pethau hyn) cyn iddynt gael eu gwneud, a thi a lefaraist â brenin yr Aifft o flaen ei holl weision a cherbron ei bobl.
7 A digwyddodd popeth yn ôl dy eiriau; daeth deg barn fawr ac ofnadwy ar wlad yr Aifft, er mwyn i ti ddial arni dros Israel.
8 A gwnaeth yr Arglwydd bopeth er mwyn Israel, ac yn ôl ei gyfamod, yr hwn a ordeiniodd ag Abraham, y byddai'n dial arnynt fel yr oeddent wedi eu dwyn i gaethiwed trwy rym.
9 A safodd y tywysog Mastêmâ yn dy erbyn, a cheisiodd dy fwrw i ddwylo Pharo, ac fe gynorthwyodd y swynwyr Eifftaidd,
10 A safasant i fyny a gwneud y drygau ger dy fron; yn wir, ni a ganiatasom iddynt eu gwneud, ond ni adawsom i'w dwylo wneud y meddyginiaethau.
11 A thrawodd yr Arglwydd hwy ag wlserau malaen, ac ni allent sefyll, oherwydd fe'u dinistriwyd gennym fel na allent gyflawni un arwydd.
12 Ac er gwaethaf yr holl arwyddion a rhyfeddodau hyn, ni chywilyddiwyd y tywysog Mastêmâ oherwydd iddo gymryd dewrder a gwaedd ar yr Eifftiaid i'th erlid â holl luoedd yr Eifftiaid, â'u cerbydau, a'u meirch, a holl luoedd pobloedd yr Aifft.

13 A safais rhwng yr Eifftiaid ac Israel, a gwaredom Israel o'i law ef, ac o law ei bobl, a'r Arglwydd a'u dug hwynt trwy ganol y môr fel pe bai'n dir sych.
14 A'r holl bobloedd a ddygodd efe i erlid ar ôl Israel, bwriodd yr Arglwydd ein Duw hwynt i ganol y môr, i ddyfnderoedd y dyfnder o dan feibion Israel, yn union fel y bwriodd pobl yr Aifft eu plant i'r afon. Dialodd ar fil o filoedd ohonynt, a dinistriwyd mil o ddynion cryfion ac egnïol oherwydd un baban sugno o feibion dy bobl a daflasant i'r afon.
15 Ac ar y pedwerydd dydd ar ddeg ac ar y pymthegfed ac ar yr unfed ar bymtheg ac ar yr ail ar bymtheg ac ar y deunawfed rhwymwyd a charcharwyd y tywysog Mastêmâ y tu ôl i blant Israel fel na allai eu cyhuddo.
16 Ac ar y bedwaredd ar bymtheg fe'u gollyngasom yn rhydd er mwyn iddynt gynorthwyo'r Eifftiaid ac erlid meibion Israel.
17 Ac efe a galedodd eu calonnau a'u gwneud yn ystyfnig, a dyfeisiodd yr Arglwydd ein Duw y syniad i daro'r Eifftiaid a'u bwrw i'r môr.
18 Ac ar y pedwerydd ar ddeg fe'i rhwymasom rhag iddo gyhuddo plant Israel ar y diwrnod y gofynasant gan yr Eifftiaid am lestri a dillad, llestri arian, a llestri aur, a llestri pres, er mwyn ysbeilio'r Eifftiaid yn gyfnewid am y caethiwed yr oeddent wedi'u gorfodi i'w gwasanaethu ynddo.
19 Ac ni arweiniasom blant Israel allan o'r Aifft yn waglaw.

PENNOD 49

1 Cofia'r gorchymyn a orchmynnodd yr Arglwydd iti ynglŷn â'r Pasg, sef ei ddathlu yn ei amser ar y pedwerydd ar ddeg o'r mis cyntaf, ei ladd cyn iddi nosi, a'i fwyta yn y nos ar nos y pymthegfed o fachlud haul.
2 Oherwydd ar y noson hon—dechrau'r ŵyl a dechrau'r llawenydd—yr oeddech chi'n bwyta'r Pasg yn yr Aifft, pan oedd holl alluoedd Mastêmâ wedi'u rhyddhau i ladd pob cyntaf-anedig yng ngwlad yr Aifft, o gyntaf-anedig Pharo hyd gyntaf-anedig y forwyn gaeth yn y felin, a hyd at yr anifeiliaid.
3 A dyma'r arwydd a roddodd yr Arglwydd iddynt: I bob tŷ y gwelent waed oen blwydd oed ar ei ddrysau, ni ddylent fynd i mewn i'r tŷ hwnnw i ladd, ond dylent fynd heibio iddo, fel y byddai pawb oedd yn y tŷ yn cael eu hachub, oherwydd bod arwydd y gwaed ar ei ddrysau.
4 A gwnaeth grymoedd yr Arglwydd bopeth yn ôl yr hyn a orchmynnodd yr Arglwydd iddynt, ac aethant heibio holl feibion Israel, ac ni ddaeth y pla arnynt i ddifa o'u plith unrhyw enaid, naill ai o anifeiliaid, neu ddyn, neu gi.
5 A bu'r pla yn ddifrifol iawn yn yr Aifft, ac nid oedd tŷ yn yr Aifft lle nad oedd un marw, ac wylofain a galaru.
6 Ac yr oedd holl Israel yn bwyta cig oen y Pasg, ac yn yfed y gwin, ac yn canmol, ac yn bendithio, ac yn diolch i Arglwydd Dduw eu tadau, ac yn barod i fynd allan o dan iau'r Aifft, ac o'r caethiwed drwg.
7 A chofia'r dydd hwn holl ddyddiau dy einioes, a'i gadw o flwyddyn i flwyddyn holl ddyddiau dy einioes, unwaith y flwyddyn, ar ei ddydd, yn ôl ei holl gyfraith, ac na ohiria o ddydd i ddydd, nac o fis i fis.
8 Oherwydd mae'n ddeddf dragwyddol, ac wedi'i gerfio ar y llechi nefol ynglŷn â holl blant Israel, y dylent ei chadw bob blwyddyn ar ei diwrnod unwaith y flwyddyn, trwy eu holl genedlaethau; ac nid oes terfyn ar ddyddiau, oherwydd mae hyn wedi'i ordeinio am byth.
9 A'r dyn sydd yn rhydd o aflendid, ac nad yw'n dod i'w gadw ar achlysur ei ddydd, fel ag i ddod ag offrwm derbyniol gerbron yr Arglwydd, ac i fwyta ac yfed gerbron yr Arglwydd ar ddydd ei ŵyl, y dyn hwnnw sy'n lân ac yn agos ato a dorrir ymaith: oherwydd nad offrymodd offrwm yr Arglwydd yn ei amser penodedig, bydd yn cymryd yr euogrwydd arno'i hun.
10 Deued meibion Israel a chadw'r Pasg ar y dydd penodedig, sef y pedwerydd dydd ar ddeg o'r mis cyntaf, rhwng y nosweithiau, o'r drydedd ran o'r dydd hyd at y drydedd ran o'r nos; canys rhoddir dwy ran o'r dydd i'r goleuni, a thrydydd ran i'r nos.
11 Dyma'r hyn a orchmynnodd yr Arglwydd i ti, ei gadw rhwng y nosweithiau.
12 Ac ni chaniateir ei ladd yn ystod unrhyw gyfnod o olau, ond yn ystod y cyfnod sy'n ffinio â'r hwyr, a gadewch iddynt ei fwyta ar amser yr hwyr, hyd at drydydd rhan y nos, a beth bynnag sydd ar ôl o'i holl gnawd o drydydd rhan y nos ymlaen, gadewch iddynt ei losgi â thân.
13 Ac ni chânt ei goginio mewn dŵr, ac ni fwytaant ef yn amrwd, ond ei rostio ar y tân: bwyteant ef yn ddiwyd, ei ben gyda'i berfeddion a'i draed a rostiant mewn tân, ac ni thorrant un asgwrn ohono: canys ni chaiff asgwrn ei falu o blant Israel.
14 Am y rheswm hwn y gorchmynnodd yr Arglwydd i feibion Israel gadw'r Pasg ar ddydd ei amser penodedig, ac ni thorrant asgwrn ohono; oherwydd dydd gŵyl yw, a dydd gorchmynedig, ac ni ellir trosglwyddo o ddydd i ddydd, ac o fis i fis, ond ar ddydd ei ŵyl y dylid ei gadw.
15 A gorchymyn i feibion Israel gadw'r Pasg drwy gydol eu dyddiau, bob blwyddyn, unwaith y flwyddyn ar ddiwrnod ei amser penodedig, a bydd yn dod yn goffadwriaeth bleserus gerbron yr Arglwydd, ac ni ddaw pla arnynt i'w ladd na'i daro yn y flwyddyn honno y byddant yn dathlu'r Pasg yn ei amser ym mhob ffordd yn ôl Ei orchymyn Ef.
16 Ac ni fwytant ef y tu allan i gysegr yr Arglwydd, ond o flaen cysegr yr Arglwydd, a bydd holl bobl gynulleidfa Israel yn ei ddathlu yn ei amser penodedig.
17 A phob dyn a ddaeth ar ei ddydd, caiff ei fwyta yng nghysegr eich Duw gerbron yr Arglwydd, o oedran ugain mlwydd oed ac uwchlaw; oherwydd fel hyn ysgrifennwyd a'i ordeinio y dylid ei fwyta yng nghysegr yr Arglwydd.
18 A phan ddelo meibion Israel i'r wlad y maent i'w meddiannu, gwlad Canaan, a chodi tabernacl yr Arglwydd yng nghanol y wlad yn un o'u llwythau nes adeiladu cysegr yr Arglwydd yn y wlad, deuant a dathlu'r Pasg yng nghanol tabernacl yr Arglwydd, a'i ladd gerbron yr Arglwydd o flwyddyn i flwyddyn.
19 Ac yn y dyddiau y byddo'r tŷ wedi ei adeiladu yn enw'r Arglwydd yng ngwlad eu hetifeddiaeth, byddant yn mynd yno ac yn lladd y Pasg gyda'r nos, ar fachlud haul, ar drydydd rhan y dydd.
20 A byddant yn offrymu ei waed ar drothwy'r allor, a rhoi ei fraster ar y tân sydd ar yr allor, a bwyta ei gig wedi'i

rostio wrth dân yng nghyntedd y tŷ a sancteiddiwyd yn enw'r Arglwydd.
21 Ac ni allant ddathlu'r Pasg yn eu dinasoedd, nac yn unman ond o flaen tabernacl yr Arglwydd, neu o flaen ei dŷ lle y trigai ei enw; ac ni chrwydrant oddi wrth yr Arglwydd.
22 A thithau, Moses, a orchmynna i feibion Israel gadw dedfrydau'r Pasg, fel y gorchmynnwyd i ti; mynega iddynt bob blwyddyn a dydd ei ddyddiau, a gŵyl y bara croyw, y bwytasant fara croyw saith niwrnod, (a) y cadwasant ei gŵyl, a'u bod yn dwyn offrwm bob dydd yn ystod y saith niwrnod llawenydd hynny gerbron yr Arglwydd ar allor eich Duw.
23 Oherwydd dathlwyd yr ŵyl hon ar frys pan aethoch allan o'r Aifft nes i chwi ddod i anialwch Sur; oherwydd ar lan y môr y cwblhawyd hi.

PENNOD 50

1 Ac ar ôl y gyfraith hon, rhoddais wybod i ti ddyddiau'r Sabothau yn anialwch Sin[ai], yr hwn sydd rhwng Elim a Sinai.
2 A dywedais wrthyt am Sabothau'r wlad ar Fynydd Sinai, a dywedais wrthyt am flynyddoedd y jiwbilî yn Sabothau'r blynyddoedd: ond ni ddywedais wrthyt ei blwyddyn nes i chwi fynd i mewn i'r wlad yr ydych i'w meddiannu.
3 A bydd y wlad hefyd yn cadw ei Sabothau tra byddant yn byw arni, a byddant yn gwybod blwyddyn y jiwbilî.
4 Am hynny yr wyf wedi ordeinio i ti y flwyddyn-wythnosau a'r blynyddoedd a'r jiwbili: mae pedwar deg naw jiwbili o ddyddiau Adda hyd y dydd hwn, [2410 AM] ac un wythnos a dwy flynedd: ac mae deugain mlynedd eto i ddod (llythrennol 'pell') i ddysgu gorchmynion [2450 AM] yr Arglwydd, nes iddynt fynd drosodd i wlad Canaan, gan groesi'r Iorddonen i'r gorllewin.
5 A bydd y jiwbilîau'n mynd heibio, nes bod Israel wedi ei lanhau o bob euogrwydd godineb, ac aflendid, a halogrwydd, a phechod, a chamgymeriad, a'i fod yn byw'n hyderus yn yr holl dir, ac ni fydd Satan nac unrhyw un drwg mwyach, a bydd y tir yn lân o'r amser hwnnw hyd byth.
6 Ac wele orchymyn y Sabothau—yr wyf wedi eu hysgrifennu i lawr i ti—a holl farnedigaethau ei gyfreithiau.
7 Chwe diwrnod y llafuri, ond ar y seithfed dydd y mae Saboth yr Arglwydd dy Dduw. Ni wnewch unrhyw waith ynddo, chwi a'ch meibion, a'ch gweision, a'ch morynion, a'ch holl anifeiliaid, a'r dieithrydd hefyd sydd gyda chwi.
8 A bydd marw'r dyn a wna unrhyw waith arno: pwy bynnag a halogo'r diwrnod hwnnw, pwy bynnag a orwedd gyda'i wraig, neu pwy bynnag a ddywed y bydd yn gwneud rhywbeth arno, y bydd yn cychwyn ar daith arno ynglŷn ag unrhyw brynu neu werthu: a phwy bynnag a dynno ddŵr arno nad oedd wedi'i baratoi iddo'i hun ar y chweched dydd, a phwy bynnag a gododd unrhyw faich i'w gario allan o'i babell neu allan o'i dŷ, bydd marw.
9 Peidiwch â gwneud dim gwaith ar y dydd Saboth, ond yr hyn a baratowyd gennych i chi'ch hunain ar y chweched dydd, sef bwyta, ac yfed, a gorffwys, a chadw'r Saboth oddi wrth bob gwaith ar y dydd hwnnw, ac i fendithio'r Arglwydd eich Duw, yr hwn a roddodd i chi ddydd gŵyl a dydd sanctaidd: a dydd y deyrnas sanctaidd i holl Israel yw'r dydd hwn ymhlith eu dyddiau hwy am byth.
10 Oherwydd mawr yw'r anrhydedd a roddodd yr Arglwydd i Israel, sef iddynt fwyta ac yfed a chael eu bodloni ar y dydd gŵyl hwn, a gorffwys arno oddi wrth bob llafur sy'n perthyn i lafur plant dynion, ac eithrio llosgi thus a dod ag offrymau ac aberthau gerbron yr Arglwydd am ddyddiau ac am Sabothau.
11 Y gwaith hwn yn unig a wneir ar y Sabothau yng nghysegr yr Arglwydd dy Dduw; fel y gwnant gymod dros Israel ag aberth yn barhaus o ddydd i ddydd, er coffadwriaeth sy'n fodlon gerbron yr Arglwydd, ac fel y derbynio efe hwynt bob amser o ddydd i ddydd yn ôl y gorchmynnwyd i ti.
12 A phob dyn sy'n gwneud unrhyw waith arni, neu'n mynd ar daith, neu'n trin ei fferm, boed yn ei dŷ neu unrhyw le arall, a phwy bynnag sy'n cynnau tân, neu'n marchogaeth ar unrhyw anifail, neu'n teithio mewn llong ar y môr, a phwy bynnag sy'n taro neu'n lladd unrhyw beth, neu'n lladd anifail neu aderyn, neu bwy bynnag sy'n dal anifail neu aderyn neu bysgodyn, neu bwy bynnag sy'n ymprydio neu'n gwneud rhyfel ar y Sabothau:
13 Bydd y dyn a wna unrhyw un o'r pethau hyn ar y Saboth yn marw, fel y bydd i blant Israel gadw'r Sabothau yn ôl y gorchmynion ynglŷn â Sabothau'r wlad, fel y mae wedi ei ysgrifennu yn y llechi, a roddodd Efe yn fy nwylo i ysgrifennu i ti gyfreithiau'r tymhorau, a'r tymhorau yn ôl rhaniad eu dyddiau. Dyma'r cyfrif o raniad y dyddiau wedi ei gwblhau.